

Helyi
Esélyegyenlőségi
Program

HETVEHELY Község Önkormányzata

2019.

Tartalomjegyzék:

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	3
Bevezetés.....	4
A település bemutatása.....	4
Értékeink, küldetésünk.....	10
Célok.....	10
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	11
1. Jogszabályi háttér bemutatása	11
2. Stratégiai környezet bemutatása	13
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	14
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	46
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	63
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	71
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	79
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	88
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	89
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	90
1. A HEP IT részletei	92
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	98
3. Megvalósítás.....	101
4. Elfogadás módja és dátuma.....	105

Helyi Esélyegyenlőségi Program (röviden HEP)

A Helyi Esélyegyenlőségi Program célcsoportjai

A 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésének előírása értelmében a HEP célcsoportjai a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különösen a

- mélyszegénységben élők,
- romák,
- gyermekek,
- nők,
- idősek,
- fogyatékkal élők.

Az esélyegyenlőség javítása, az egyenlő bánásmód érvényesítése szempontjából releváns, a társadalom különböző csoportjainak együttélésére vonatkozó stratégiák.

Asszimiláció: A kisebbség beolvad a többségbe: önkéntesen vagy kívülről való nyomás hatására átvéve annak kulturális sajátosságait és elhagyva a sajátját.

Marginalizáció: Valamely társadalmi csoport önhibáján kívül a társadalom peremére kerül.

Szegregáció: A társadalom valamely szegmensében megvalósuló erőszakos és/vagy intézményi-strukturális, nyílt és/vagy rejtett elkülönítés.

Szeperáció: A társadalmi kirekesztéssel és/vagy a társadalmi asszimilációval szembeni védekezésként megvalósuló önkéntes elkülönülés (pl. nemzetiségi intézmények).

Integráció: A társadalom különböző csoportjainak közös térben megvalósuló sikeres együttélése, illetve az együttélés feltételeinek megteremtése. Az integráció egyik változata a „rideg integráció”, mely fókuszában a csoportheterogenitás létrehozása áll, és amely nem tesz tartalmi beavatkozást a heterogén csoportban történő sikeres fejlesztésre.

Inklúzió: Alapértelmezése a befogadás, azaz az exklúzió (kirekesztés) ellentétes irányú folyamata. Azon a társadalmi felismerésen alapul, hogy különböző életmódok és identitások létezhetnek egy időben és egy helyen, és hogy a közöttük létrejövő kommunikáció gazdagítja mindegyik résztvevőt. Az inkluzív társadalom, mint szemlélet követői a kölcsönös befogadást tartják szem előtt minden területen.

Inkluzív (befogadó) nevelés: Az integráló nevelési térben a gyerekek/tanulók befogadó nevelése akkor tud megvalósulni, ha a gyerekek/tanulók társadalmi és kulturális háttéréből, valamint egyéni adottságaiból adódó különbségeire az intézmény komplexitásában képes reflektálni. Vagyis inkluzív az az oktatást-nevelést megvalósító intézmény, mely a gyerek/tanuló csak rá jellemző sajátosságait maximálisan figyelembe véve, azokból kiindulva, azokra értéként építve alakít ki befogadó környezetet.

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Hetvehely Község Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Hetvehely a kistalu és az aprófalú településkategória határán mozog. Ez egy olyan határ, ahol, ha a falu népességszáma 500 fő alá süllyed, felgyorsul a népességcsökkenés, megszűnnek bizonyos létesítmények, és gyorsan kopik el mindaz, ami korábban a faluban lakók életmódjának pozitív meghatározója volt. A település a Mecsek és Zselic találkozási pontjában „zöld völgyben” helyezkedik el. A község időjárását jellemzi hogy észak–dél kihúzó légáramlatú völgy szakasz. A települést erdő övezi. A községet a mecseki oldalon a Natura 2000 valamint természetvédelmi környezet jellemzi. A község keletkezéséről régi írásos emlékek, feljegyzések nem ismeretesek, mégis a község régi temploma és az erről adott szakértői vélemények alátámasztják Árpád – kori keletkezését. Neve a magyar hétfő és a hely szavak összevonásával keletkezhetett. Ez arra utal, hogy valaha hétfőn voltak itt a vásárok. A gótikus stílusú Árpád-kori templom a falu legősibb nevezetessége, amelyet a XVIII. században alakítottak újjá.

A török hódoltság idején szinte teljesen kihalt a település.

A benépesedés megindulása az 1700-as években a német lakosság betelepítésével kezdődött és az 1800-as években, mint német falut említik meg az iratok. A község fejlődése a németek betelepítésével felgyorsult. A beköltöző német telepeselek „Hetfehell”-nek nevezték.

A XX. század elején erőteljes építkezés jellemezte a községet. A házak jelentős része ebben az időben épült. Az I. világháborúban, a község férfilakossága erősen megcsappant, ugyanis a férfiak katonai szolgálatra voltak kénytelenek bevonulni, s közülük a háború végére csak kevesen maradtak életben.

A II. világháborút követően a faluban is történtek ki- és betelepítések. A kitelepítés a német lakosságot érintette és 1947 nyarán került rá sor Hetvehelyen. A falut elhagyók helyében az ország különböző területeiről és a Felvidékről telepítettek be embereket.

1962. október 1-én szervezeti változás folytán – Hetvehely székhellyel megalakult Hetvehely Községi Közös Tanács, melyhez csatlakozott Szentkatalin Tanácsa – hozzá tartozó Karácodfa községgel együtt. E szervezeti változást a területen létrejött három termelőszövetkezet egyesülése is indokolta.

A tanács területét érintő szervezeti változás folytán 1979. január 1. napjával megszűnt Kán és Karácodfa önálló községi jellege. Kánnak Hetvehelyhez, Karácodfának Szentkatalin községhez csatolása megtörtént.

Az 1990-es rendszerváltással megszűnt a tanácsi rendszer. A társközségek önálló polgármesteri hivatalokat hoztak létre, 2013-ig közös körjegyzőséget tartottak fenn, melynek székhelye Hetvehely volt. 2013. január 1-jétől Hetvehely a Szentlőrinci Közös Önkormányzati Hivatalhoz tartozik. 2014. december 31-ig 11 település (Szentlőrinc, Csonkamindszent, Kacsóta, Helesfa, Szabadszentkirály, Gerde, Velény, Pécsbagota, Hetvehely, Okorvölgy, Szentkatalin), 2015. január 1-jétől 7 (Szentlőrinc, Csonkamindszent, Kacsóta, Helesfa, Hetvehely, Okorvölgy, Szentkatalin) település helyi igazgatási feladatait látja el a hivatal.

A népesség alakulása a XX. század elejétől napjainkig: Minden település fejlődése alapján véve a lakosság számában beálló változások irányával és mértékével függ össze. A népesség, mint a legfontosabb termelőerő, nemcsak tömegének nagyságával, de képzettségi szintjének megfelelő teljesítőképességével is keretet szab a gazdasági élet dimenziói számára, befolyásolja az ágazati struktúrát és annak színvonalát.

Amikor pedig a település életében kívülről ható tényezők beleszólnak, a lakosságszám érzékenyen reagál a változásokra, szinte indikátorává válik a településfejlődés lendületének. A század elején a község lakossága 522 fő volt. A hiányos egészségügyi ellátás miatt gyakori és korai volt a halálozás, szembetűnően magas volt a gyermekhalandóság. Ezt jól mutatják az 1895. év októberétől vezetett halotti anyakönyvek adatai. Ezt vizsgálva megdöbbentő képet mutat az 1897-es esztendő, amikor is 54 halálesetből 46 volt a gyermekhalál. Hasonló magas halandóságot mutat az 1900-1905. december végéig terjedő időszak 86 meghalt személy közül 81 volt a gyermek és 5 fő volt a felnőtt. A halálokok között előkelő helyet foglalt el a tüdőbaj felnőtt és gyermek körében egyaránt. Sokan meghaltak anélkül, hogy orvosi kezelésben részesülhettek volna. Az embereknek nem volt pénzük orvosra, a társadalombiztosítás pedig ismeretlen fogalom volt. Az anyakönyvek arról is képet adnak, hogy szinte minden évben felütötte fejét egy-egy járványos betegség, amelynek áldozatai főként gyerekek voltak. A magas halálozási arány a nem megfelelő lakáviszonyokkal és táplálkozási szokásokkal is összefüggött. Ehhez még hozzájárult a kirobbanó I. világháború. A falu lakosságcsökkenése ekkor nehezen mutatható ki, mivel 1919-ben a lakosság száma hirtelen 703 fölé emelkedett. Ekkor a szerb csapatok megszállták Baranya jelentős részét, így Pécs városát is. A megszállt területekről elmenekülők közül sokan jöttek Hetvehelyre. Ezért volt ugrásszerű a népesség növekedése, amely ellensúlyozta az I. világháborús veszteségeket. Az idemenekült lakosság rövid időn belül elköltözött, ezért 1930-ban a lakosság száma 624 főre csökkent. Ettől a kiugrástól eltekintve a II. világháborúig átlagosan növekedett a lakosság száma.

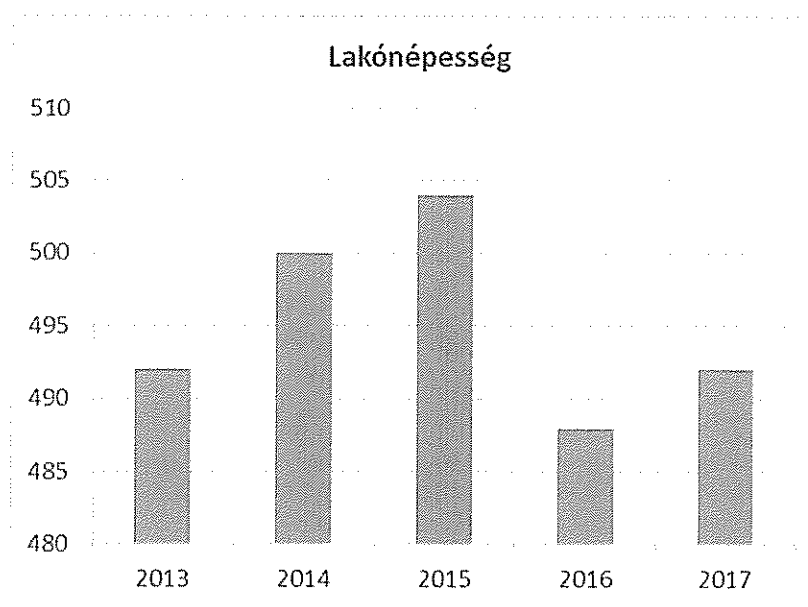
A II. világháború után a 12330/1945. sz. kormányrendelet intézkedett a ki-és áttelepülésekről, mely ki-és betelepítést jelentett egyszerre. Az 1948-ban kiadott „Közigazgatási Tájékoztató” jól mutatja a népesség alakulását, amikor a község lélekszámát 625 fővel tünteti fel. Az 1950-es években a falu lakosságát valamelyest gyarapította a cigánytelepre beköltöző új cigány családok száma. Már előtte is lakott itt néhány cigány család, de a telep igazi létrejötté ekkora tehető. Magyarazatként szolgálhat a beköltözésre, hogy az Erdőgazdaság ekkor alakult meg a településen, amely munkalehetőséget biztosított a szakképzetlen cigány lakosság részére. Az ide érkező, munkát kereső cigányok az erdészeti út mellett építették fel kunyhóikat, s alakították ki az akkori cigánytelepet, amely mintegy harminc évig állt. Nyelvük a beás volt, keverve a magyar szavakkal. Az 1970-es évektől, Hetvehelyen is jellemző volt a lakosság elköltözése a jobb munkakörülmények miatt. 1990 óta a falu sok szempontból fejlődött, ami talán hozzájárul a népességmegtartó szerephez, lassú növekedést előidézve és elősegítve a faluban való letelepedési kedvet. A népesség összetételének egyik alapvető adottsága a nemek szerinti megoszlás. Ennek aránya sohasem kiegyenlített és sohasem állandó, mert különböző folyamatok közös eredője, elsősorban a két nemhez tartozók eltérő születési, halálozási, illetve vándorlás részesedésének függvénye.

Az elmúlt években az alábbiak szerint változott a lakónépesség száma:

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

Év	Fő (TS 0101)	Változás
2013	492	
2014	500	102%
2015	504	101%
2016	488	97%
2017	492	101%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

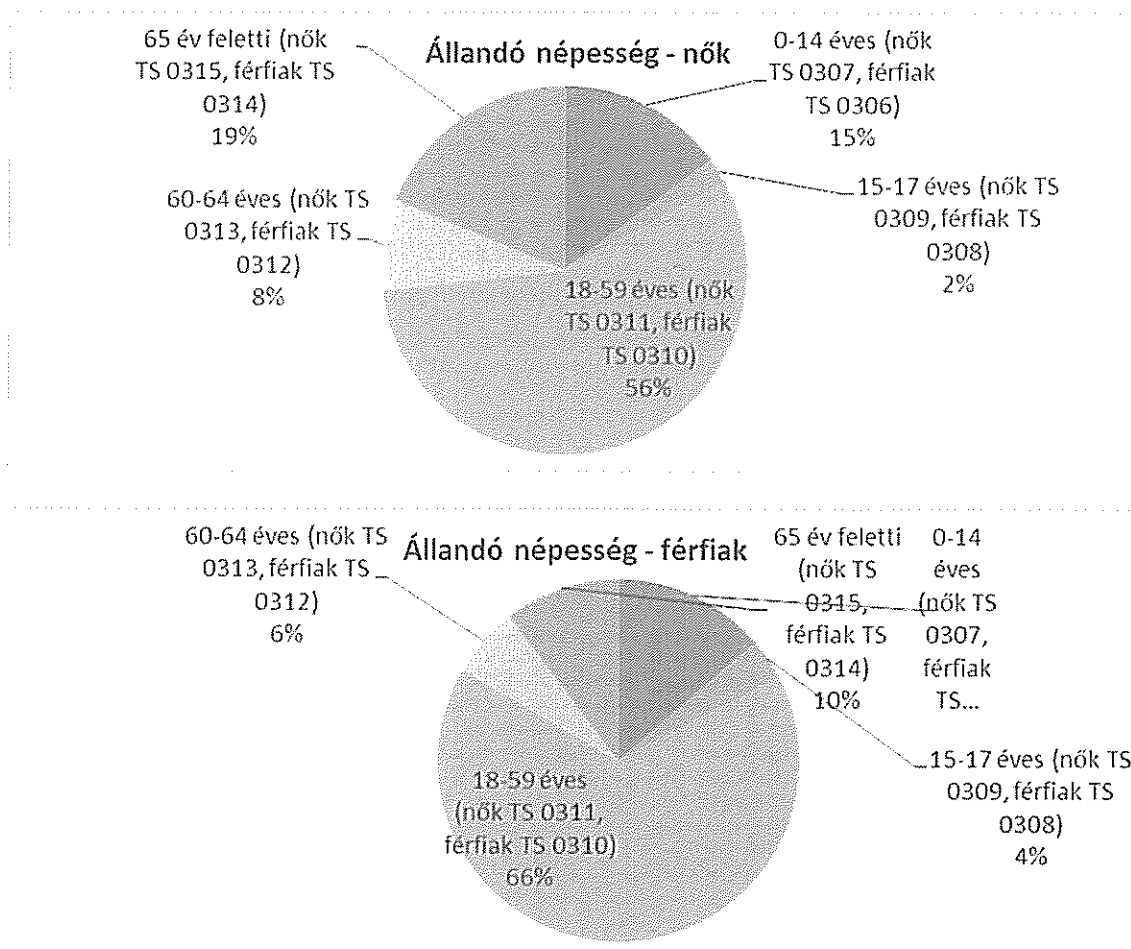
A táblázatból látható, hogy 2013. év óta a lakónépesség száma stagnál, viszonylagos állandóságot mutat. 2016-ban a jelentősebb csökkenést az év folyamán bekövetkezett magasabb halálozásszám okozta.

A népesség szerkezetének jelentős meghatározója a kor szerinti megoszlás.

2.1. számú táblázat - Állandó népesség (a 2016-os év adatai)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoporthú nők és férfiak aránya (%)	
	Nők	Férfiak	Összesen	Nők	Férfiak
Állandó népesség száma (nők TS 0302, férfiak TS 0301)	250	238	488	51,23%	48,77%
0-2 évesek (összes száma TS 0305, aránya TS 0316)			12	2,44%	
0-14 éves (nők TS 0307, férfiak TS 0306)	37	33	70	7,58%	6,76%
15-17 éves (nők TS 0309, férfiak TS 0308)	6	9	15	1,23%	1,84%
18-59 éves (nők TS 0311, férfiak TS 0310)	140	160	300	28,69%	32,79%
60-64 éves (nők TS 0313, férfiak TS 0312)	20	15	35	4,10%	3,07%
65 év feletti (nők TS 0315, férfiak TS 0314)	47	25	72	9,63%	5,12%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A 18-59 éves lakosság a nők esetében 56%, míg a férfiaknál 66% arányban van jelen. A 14 év alatti gyermekek száma az alacsony születésszám miatt 15 % körüli arányt mutat.

2.2. számú táblázat - 15-17 éves gyermekek száma

Korcsoport	Fő		Változás
	2001	2011	Fő
15 éves gyermekek száma	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!
16 éves gyermekek száma (TS 0501)	8	6	-2
17 éves gyermekek száma (TS 0502)	10	8	-2
Összesen	18	14	-4

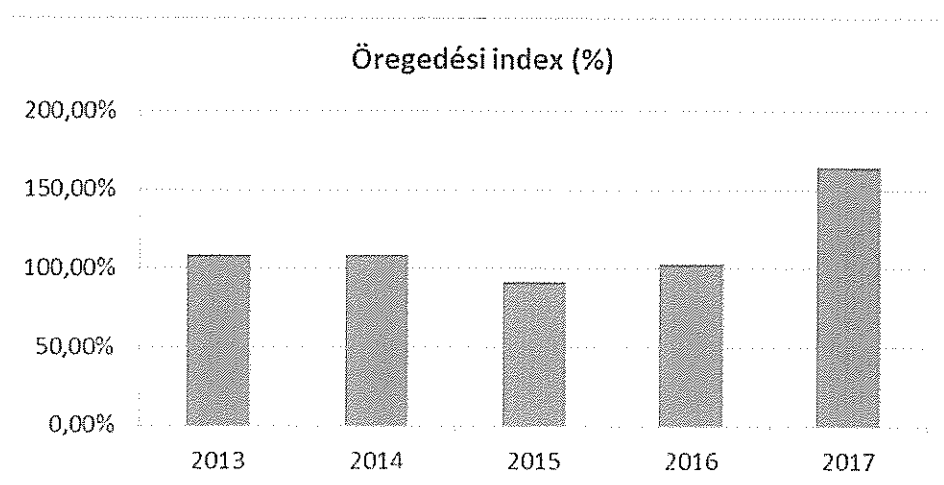
Forrás: TEIR - KSH, Népszámlálási adatok

A 15-17 éves fiatalok száma a népszámlálás adatai – 10 év időtartam - alapján minimális csökkenést mutat.

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 0328)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 0327)	Öregedési index (%)
2013	73	67	108,96%
2014	74	68	108,82%
2015	70	76	92,11%
2016	72	70	102,86%
2017	107	65	164,62%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A táblázatból kiderül, hogy Hetvehely településre is jellemző az országos tendencia. Csökken a születések száma, nő a halandóság. 65 év felett drasztikus a különbség a nemek között a nők javára.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

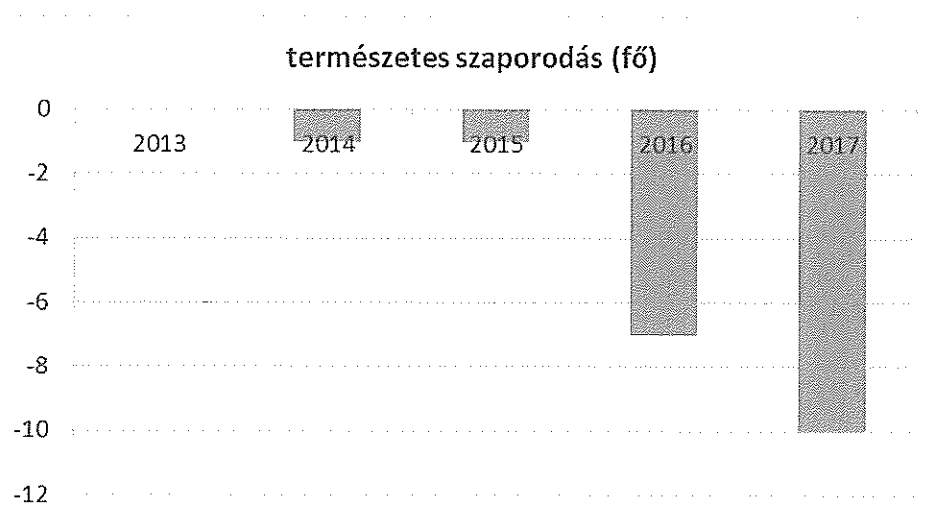
Év	Állandó jellegű odavándorlás (TS odavándorlás 0601)	Elvándorlás (TS elvándorlás 0601)	Egyenleg	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (TS 0602)
2013	5	5	0	2
2014	19	19	0	-2,05
2015	20	20	0	19,92
2016	9	9	0	-12,2
2017	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

5. számú táblázat – Természetes szaporodás

Év	Élve születések száma (TS 0701)	Halálozások száma (TS 0702)	Természetes szaporodás (fő)
2013	3	3	0
2014	3	4	-1
2015	5	6	-1
2016	1	8	-7
2017	2	12	-10

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A táblázat adataiból jól látható, hogy a településen a születések száma évről évre folyamatosan csökken. Ennek számtalan oka lehet, de nevesítve szerepeltethetjük, hogy a gazdasági válság hatására csökkent a családok gyermekvállalási hajlandósága, valamint a térség negatív munkahelyteremtő képessége miatt sokan költöznek más nagyvárosok vonzáskörzetébe (pl. Pécsre, Budapestre vagy külföldre.)

A természetes szaporodás egyetlen évben sem pozitív szám, vagyis magasabb a halálozások száma mint az élve születéseké.

A 2011. évi népszámlálási adatok szerint Hetvehelyen 124 fő nőtlen vagy hajadon családi állapotú, 197 fő házas, 44 fő özvegy, 28 fő elvált, élettársi kapcsolatban élőknek 41-en vallották magukat.

Értékeink, küldetésünk

A település csendes, nyugodt környezetben helyezkedik el. Bűnesetek nem jellemzők a településen. A ma divatos drog elkerüli fiataljaink mindennapjait. A településen adott a sportolás lehetősége, amivel az idősebb és fiatal generáció tagjai egyaránt élnek. Küldetésünknek érezzük, ezen értékek megőrzését, és az ezirányú fejlesztését. Minden célcsoportnak lehetőséget biztosítunk a nyugodt csendes életvitelhez. Fontosnak érezzük, hogy minden lakó a kiegyensúlyozottság mértékével élje a mindennapjait.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

HETVEHELY település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja: az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét, a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét, a diszkriminációmentességet, szegregációmentességet, a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni, az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1.A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az alaptörvény Szabadság és felelősség című fejezet deklarálja:

A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

A nők és férfiak egyenjogúak.

Magyarország az esélyegyenlőség megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.

Magyarország külön intézkedésekkel védi a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket. (XV: cikk)

2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

A jogszabály feladatul adta a települési önkormányzatoknak, hogy ötévente öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogadjon el.

A helyi esélyegyenlőségi programban helyzetelemzést kell készíteni a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok különös tekintettel a nők, a mélyszegénységben élők, romák, a fogyatékkal élő személyek, valamint a gyermekek és idősek csoportjára – oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetéről, illetve a helyzetelemzésen alapuló intézkedési tervben meg kell határozni a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A helyzetelemzés és az intézkedési terv elfogadása során figyelembe kell venni a települési nemzetiségi önkormányzatok véleményét.

A programalkotás során gondoskodni kell a helyi egyenlőségi program és a települési önkormányzat által készített egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a közoktatási esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítése során, kiemelt figyelmet kell fordítani az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre, az oktatás és a képzés területén a jogellenes elkülönítés megelőzésére, illetve az azzal szembeni fellépésre, továbbá az egyenlő esélyű hozzáférés biztosításhoz szükséges intézkedésekre, a közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre, olyan intézkedésekre, amelyek csökkentik a hátrányos helyzetűek munkaerő – piaci hátrányait, illetve javítják foglalkoztatási esélyeiket.

A helyi esélyegyenlőségi program időarányos megvalósulását két évente át kell tekinteni, az áttekintés alapján, szükség esetén a helyi esélyegyenlőségi programot felül kell vizsgálni, illetve a helyzetelemzést és az intézkedési tervet az új helyzetnek megfelelően kell módosítani.

A helyi esélyegyenlőségi programot a települési önkormányzati köztisztviselők vagy közalkalmazottak készítik el.

A települési önkormányzat az államháztartástan alrendszeréből, az európai uniós forrásokból, illetve a nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból származó, egyedi döntés alapján nyújtott, pályázati úton odaítélt támogatásban csak akkor részesülhet, ha az e törvény rendelkezéseinek megfelelő, hatályos helyi esélyegyenlőségi programmal rendelkezik.

311/2011. (XII.27.) Korm. Rendelet a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról

2/2012. (VI.5.)EMMI rendelet A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól

1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról

A fogyatékos emberek a társadalom egyenlő méltóságú, egyenrangú tagjai, akik a mindenkit megillető jogokkal és lehetőségekkel csak jelentős nehézségek árán vagy egyáltalán nem képesek élni.

E törvény célja a fogyatékos személyek jogainak, a jogok érvényesítési eszközeinek meghatározása, továbbá a fogyatékos személyek számára nyújtandó komplex rehabilitáció szabályozása, és mindezek eredményeként a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének, önálló életvitelének és a társadalmi életben való aktív részvételének biztosítása.

1991. évi IV. törvény a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról

2012. évi I. tv a Munka Törvénykönyvéről

1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. Törvény

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. Törvény

Közhasználatú épületek akadálymentesítési kötelezettségéről szóló 1998. évi XXVI. Tv.

2000. évi LX. Törvény a foglalkoztatásból és a foglalkoztatásból eredő hátrányos megkülönböztetésről szóló, a Nemzetközi Munkaügyi Konferencia 1958. évi 42. ülészakán elfogadott 111. számú Egyezmény kihirdetéséről

1998. évi LXXXIV. Törvény a családok támogatásáról

2004. évi CXXIII. Törvény a pályakezdő fiatalok, az ötven év feletti munkanélküliek, valamint a gyermek gondozását, illetve a családtag ápolását követően munkát kereső foglalkoztatásának elősegítéséről, továbbá az ösztöndíjak foglalkoztatásáról

2011. évi CXII. Tv. Az információs önrendelkezési jogról és az információs szabadságról

176/2005. (IX.2.) Korm. Rendelet a megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztató munkáltatók akkreditációjának, továbbá az akkreditált munkáltatók ellenőrzésének szabályairól

Az Európai Parlament és a Tanács 2006/54/EK irányelve (2006. július 5.) a férfiak és nők közötti esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatás és munkavégzés területén történő megvalósításáról

240/2006. (XI.30.) Korm. Rendelet a társadalmi- gazdasági és infrastrukturális szempontból elmaradott, illetve az országos átlagot jelentősen meghaladó munkanélküliséggel sújtott települések jegyzékéről

10/2006. (II.16.) OGY határozat az új Országos Fogyatékosügyi Programról

1982. évi 10. törvényerejű rendelet a nőkkel szembeni megkülönböztetés minden formájának felszámolásáról 1979. december 18-án New Yorkban elfogadott egyezmény kihirdetéséről.

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gytv.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben foglalt helyi esélyegyenlőségi programok intézkedései kapcsolódnak a következőkben felsorolt, EU és nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikákhoz: EU 2020 stratégia, Nemzeti Reform Program, Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, „Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia, Roma Integráció Évtizede Program, Nemzeti Ifjúsági Stratégia.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

A helyi önkormányzat által hozott szabályozást érintő kérdésekről a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény rendelkezik.

A helyi rendeletek alkotásánál és szabályozásánál a releváns célcsoportokra figyelemmel vagyunk.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Hetvehely Község Önkormányzata rendeletek alkotásával igyekszik biztosítani a község működését és fejlődését, valamint a közösségi együttélés szabályait. Mindezek érdekében az esélyegyenlőség szempontjából az alábbi hatályos rendeletet említhetjük:

Hetvehely Község Önkormányzat Képviselő-testületének 3/2015. (II.26.) önkormányzati rendelete- A szociális igazgatásról, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális alapellátások helyi szabályozásáról.

Az önkormányzati koncepciók közül kiemelkedő a településfejlesztési koncepció, a településrendezési eszközök, önkormányzati rendeletek, feladatellátási szerződések, társulási megállapodások.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A Társulás önkormányzatainak képviselő-testületei – a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. tv. 146.§ (1) bekezdésében foglalt kötelezettségének eleget téve, abból a célból, hogy a térség lakói az önkormányzati közszolgáltatásokhoz minél teljesebb körben jussanak hozzá, a Szentlőrinci Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás feladatait az alábbiak szerint határozták el. A térségben működő települési önkormányzatok a Társulást a térség területének összehangolt fejlesztésére (különösen fejlesztési tervek, programok, pályázatok készítésére, megvalósításra), intézmények fenntartására, valamint a fejlesztések összehangolására hozták létre. Ennek keretében közös projekteket, pályázatokat valósítanak meg, óvodák fenntartásával, működtetésével, fejlesztésével kapcsolatos feladatokat látnak el. A Szentlőrinci Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás intézményfenntartóként gondoskodik az óvodai feladatok ellátásáról a következő települések részére: Szentlőrinc, Csonkamindszent, Kacsóta, Bicsérd, Boda, Zók, Bükkösd, Cserdi, Dinnyeberki, Helesfa, Királyegyháza, Gyöngyfa, Sumony, Szabadszentkirály, Gerde, Pécsbagota, Velény. Szentlőrinc város és további 19 település (köztük Hetvehely) 2004. májusában hozták létre a társulást.

A Mötv. 87. §-a értelmében a helyi önkormányzatok képviselő-testületei megállapodhatnak abban, hogy egy vagy több önkormányzati feladat- és hatáskör, valamint a polgármester és a jegyző államigazgatási feladat- és hatáskörének hatékonyabb, célszerűbb ellátására jogi személyiséggel rendelkező társulást hoznak létre.

Hetvehely 2009-ben létrehozta az Idősek Klubja elnevezésű intézményt. Az intézmény tevékenységi köre 2017-től bővült, az idősek nappali ellátása mellett a házi segítségnyújtást és a szociális étkeztetést is ellátja feladatellátási szerződéssel Okorvölgy és Szentkatalin községek részére. 2019. január 1-től Szociális Szolgáltató Központ és Konyhája néven az önkormányzati konyha működtetését is elvégzi. A megelőző időszakban vásárolt élelmiszer helyett, ezen időponttól helyben készül az étel.

Ezen felül társulást hozott létre Okorvölgy és Szentkatalin Község Önkormányzatával az óvodai feladatellátásra.

A Nyugat-Mecseki Társadalmi Információs Ellenőrzési és Településfejlesztési Önkormányzati Társulásnak alapító tagja Hetvehely, amelynek célja tájékoztatás a lakosság számára a nagyaktivitású radioaktív hulladék tárolóval kapcsolatos kutatásokról.

2.3. A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyi esélyegyenlőségi program készítése során az alábbi adatbázisok álltak a rendelkezésünkre:

- KSH, TEIR adatbázisok
- OSAP statisztikák adatai
- Szentlőrinci Közös Önkormányzati Hivatal Hetvehelyi Kirendeltsége
- BAMKH Szentlőrinci Járási Hivatal
- Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Szigetvári Tankerülete
- Hetvehelyi Óvoda által biztosított adatok
- Hetvehelyi Iskola által biztosított adatok
- háziorvosi szolgálat által biztosított adatok
- védőnő adatai
- helyi adatgyűjtés
- szociális gondozó adatai

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli különbségekben mutatkoznak meg és súlyos, megélhetési zavarokhoz vezetnek. Ez az állapot az érintetteket megbélyegzi, és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza.

A mélyszegénység viszonylag újkeletű jelenség az emberiség történelmében, ezért definiálása elég nehézkes. A mélyszegénység fogalmát a Társadalmi Megújulás Operatív Program (későbbiekben: TÁMOP) „Közösségi felzárkóztatás a mélyszegénységben élők integrációjáért” című pályázati felhívás bizonyos része írja le pontosan. Eszerint: „Azokat a közösségeket, amelyek mélyszegénységbe süllyedtek a nagyon alacsony iskolázottság és foglalkoztatási ráta, erős települési, lakóövezeti térségi koncentráció és szegregáció, az ezekből következő súlyos szociális deficit és a hátrányos társadalmi helyzet újratermelődésének nagyon nagy valószínűsége jellemzi.” Európában szegénynek számítanak a medián jövedelmek 60%-ánál kevesebből élők.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 4. § (1) bek. értelmében:

jövedelem: - az Szt. (1a) bekezdésben foglalt kivétellel, valamint figyelemmel az (1b)-(1c) bekezdésekben foglaltakra – az elismert költségekkel és a befizetési kötelezettséggel csökkentett

aa) a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerint meghatározott, belföldről vagy külföldről származó – megszerzett – vagyoni érték (bevétel), ideértve a jövedelemként figyelembe nem vett bevételt és az adómentes jövedelmet is, és

ab) azon bevétel, amely után az egyszerűsített vállalkozói adóról, illetve az egyszerűsített közteherviselési hozzájárulásról szóló törvény szerint adót, illetve hozzájárulást kell fizetni;

b) vagyon: ha e törvény másként nem rendelkezik, az a hasznosítható ingatlan, jármű, továbbá vagyoni értékű jog, amelynek

ba) külön-külön számított forgalmi értéke, illetőleg összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a harmincszorosát, vagy

bb) együttes forgalmi értéke az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a nyolcvanszorosát

meghaladja, azzal, hogy a szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetbeni ellátások jogosultsági feltételeinek vizsgálatánál nem minősül vagyonnak az az ingatlan, amelyben az érintett személy életvitelszerűen lakik, az a vagyoni értékű jog, amely az általa lakott ingatlanon áll fenn, továbbá a mozgáskorlátozottságra tekintettel fenntartott gépjármű.

Az önkormányzat nem rendelkezik pontos adatokkal a lakosság jövedelmi helyzetére vonatkozóan. A lakosság jövedelmi helyzetére elsősorban az adófizetők száma, másodsorban az egy lakosra jutó jövedelem, illetve a segélyezési adatok alapján lehet következtetéseket levonni.

A településen gépjárműadó fizetésére kötelezett gépjárművek száma: 152 db, az ingatlanok 87%-nál van gépjármű. A település lakosságának 15,7 %-a vallotta magát németnek és 21,6 %-a cigánynak. A lakók saját tulajdonú ingatlanokban laknak, kiegészítő mezőgazdasági tevékenységet végeznek.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a Mötv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

A foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós száma, aránya

a) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

b) közfoglalkoztatás

c) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

d) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

e) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

f) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

g) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

A helyi önkormányzat a Mötv. 15. §-a szerint feladat és hatásköreinek ellátása során – törvényben meghatározott módon és mértékben – biztosítja a közfoglalkoztatási jogviszonyban lévő személy feladatellátásba történő bevonását.

Az Ebktv. 21-23. §-ai rögzítik, hogy egyenlő bánásmód követelményének sérelmét jelenti különösen, ha a munkáltató a munkavállalóval szemben közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést alkalmaz (pl. a munkához jutás során, a munkához jutás felvételi eljárása keretében stb.).

Előfordulnak olyan speciális helyzetek, amikor indokolt, hogy a munkáltató különbséget tegyen helyzetük, tulajdonságuk, jellemzőjük alapján a munkavállalók között, ezért az Ebktv. értelmében nem minősül az egyenlő bánásmód követelménye megsértésének, ha az a munka jellege vagy természete alapján indokolt, az alkalmazásnál számba vehető minden lényeges és jogszerű feltételre alapított arányos megkülönböztetés. A törvény 23. §-a biztosítja annak lehetőségét, hogy törvény, kormányrendelet, illetve kollektív szerződés a munkavállalók meghatározott körére – a foglalkoztatási jogviszonnyal vagy a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonnyal összefüggésben – eltérjen az egyenlő bánásmód követelményétől, amennyiben ennek célja valamely hátrányosabb helyzetű csoporttal kapcsolatban előnyben részesítési szabályok meghatározása, pozitív diszkrimináció alkalmazása.

15) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

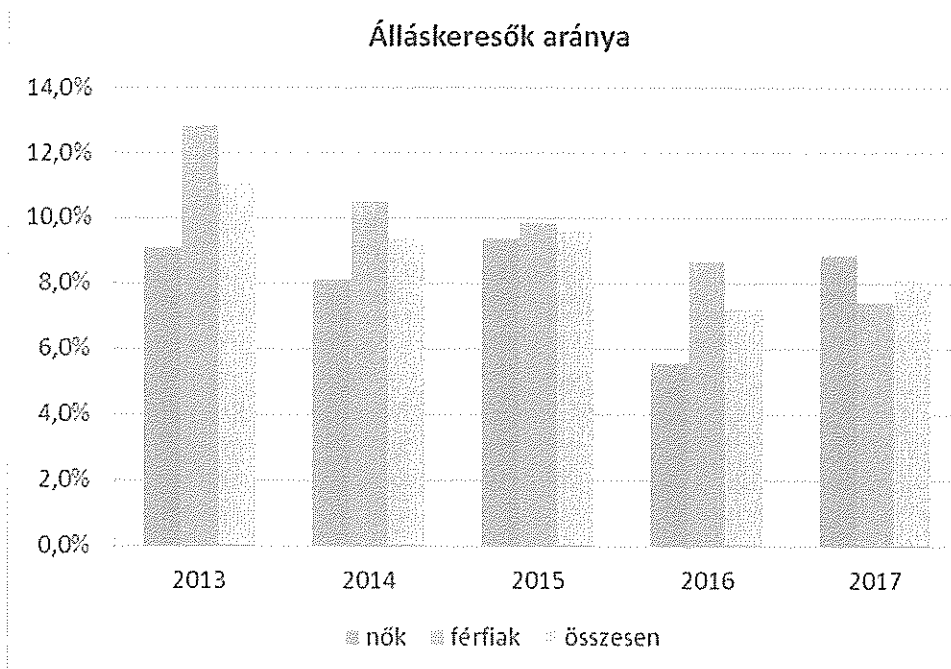
A településen a munkaképes korú lakosság arányához képest a nyilvántartott állás keresők aránya 2013-ban volt a legmagasabb. A 350 fő munkaképes korú lakossághoz viszonyítva a nyilvántartott állás keresők aránya 11,1% volt. Ez a vizsgált időszakban javuló eredményt mutat, 2017-ben a 320 főhöz képest 8,1% a

nyilvántartott álláskeresők száma. Ennek egyik oka a közfoglalkoztatásban keresendő, az önkormányzat rendszeresen részt vesz a START, valamint a hosszabb időtartamú közmunkaprogramokban, így javítva a családok jövedelmi viszonyait. Az egy számjegyre csökkent arányszám másik oka az önkormányzati tagsággal rendelkező szociális szövetkezet megalakulása. A szövetkezet a közfoglalkoztatottak közül 8 fő részére biztosít munkát.

3.2.1. számú táblázat -
Regisztrált munkanélküliek/Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya, 15-64 évesek
száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség (fő)			Nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	Nő (TS 0804)	Férfi (TS 0803)	Összesen	Nő (TS 0802)		Férfi (TS 0801)		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2013	165	185	350	15	9,1%	24	12,8%	39	11,1%
2014	169	178	347	14	8,1%	19	10,5%	33	9,4%
2015	173	183	356	16	9,4%	18	9,8%	34	9,6%
2016	166	184	350	9	5,6%	16	8,7%	25	7,2%
2017	152	168	320	14	8,9%	13	7,4%	26	8,1%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

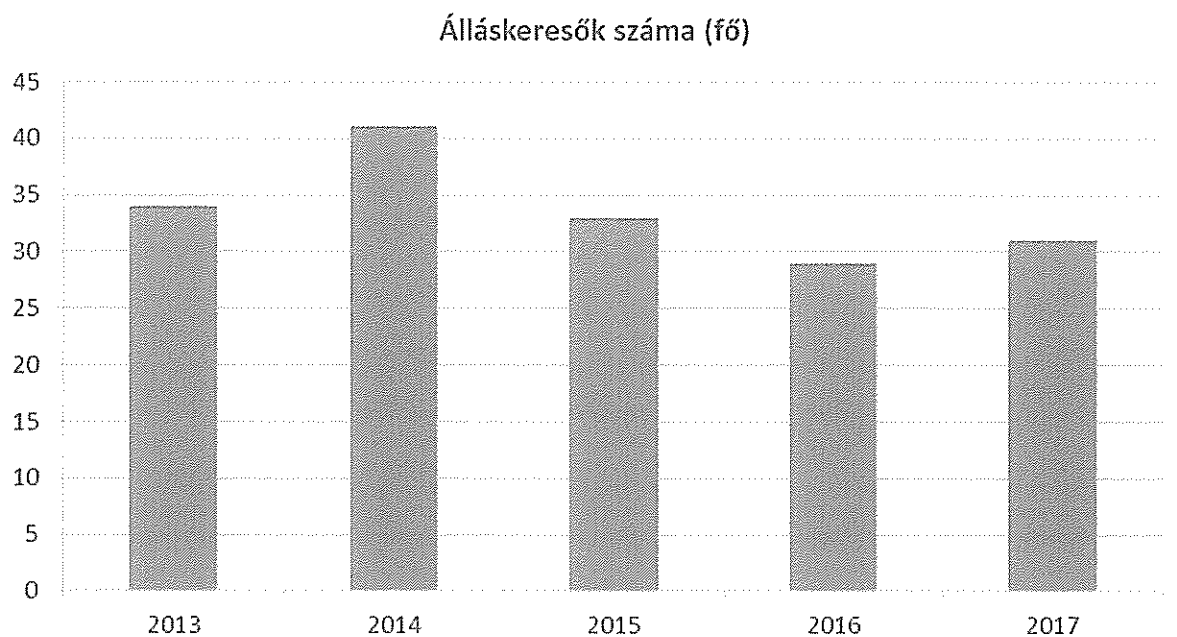

A 2011-es népszámlálási adatok szerint a foglalkoztatottak száma Hetvehelyen 161 fő volt, a munkanélküliek száma 30 fő, az inaktívaké 135 fő, az eltartottak száma 140 fő volt.

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Regisztrált munkanélküliek/ nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Fő összesen	2013	2014	2015	2016	2017
		34	41	33	29	31
20 év alatti (TS 1002)	Fő	2	2	2	1	1
	%	5,9%	4,9%	6,1%	3,4%	3,2%
20-24 év (TS 1003)	Fő	8	9	8	7	7
	%	23,5%	22,0%	24,2%	24,1%	22,6%
25-29 év (TS 1004)	Fő	1	2	2	1	1
	%	2,9%	4,9%	6,1%	3,4%	3,2%
30-34 év (TS 1005)	Fő	3	4	2	3	3
	%	8,8%	9,8%	6,1%	10,3%	9,7%
35-39 év (TS 1006)	Fő	3	4	5	3	4
	%	8,8%	9,8%	15,2%	10,3%	12,9%
40-44 év (TS 1007)	Fő	8	8	7	6	6
	%	23,5%	19,5%	21,2%	20,7%	19,4%
45-49 év (TS 1008)	Fő	3	5	3	3	4
	%	8,8%	12,2%	9,1%	10,3%	12,9%
50-54 év (TS 1009)	Fő	4	4	3	4	3
	%	11,8%	9,8%	9,1%	13,8%	9,7%
55-59 év (TS 1010)	Fő	2	3	1	1	2
	%	5,9%	7,3%	3,0%	3,4%	6,5%
59 év feletti (TS 1011)	Fő	0	0	0	0	0
	%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

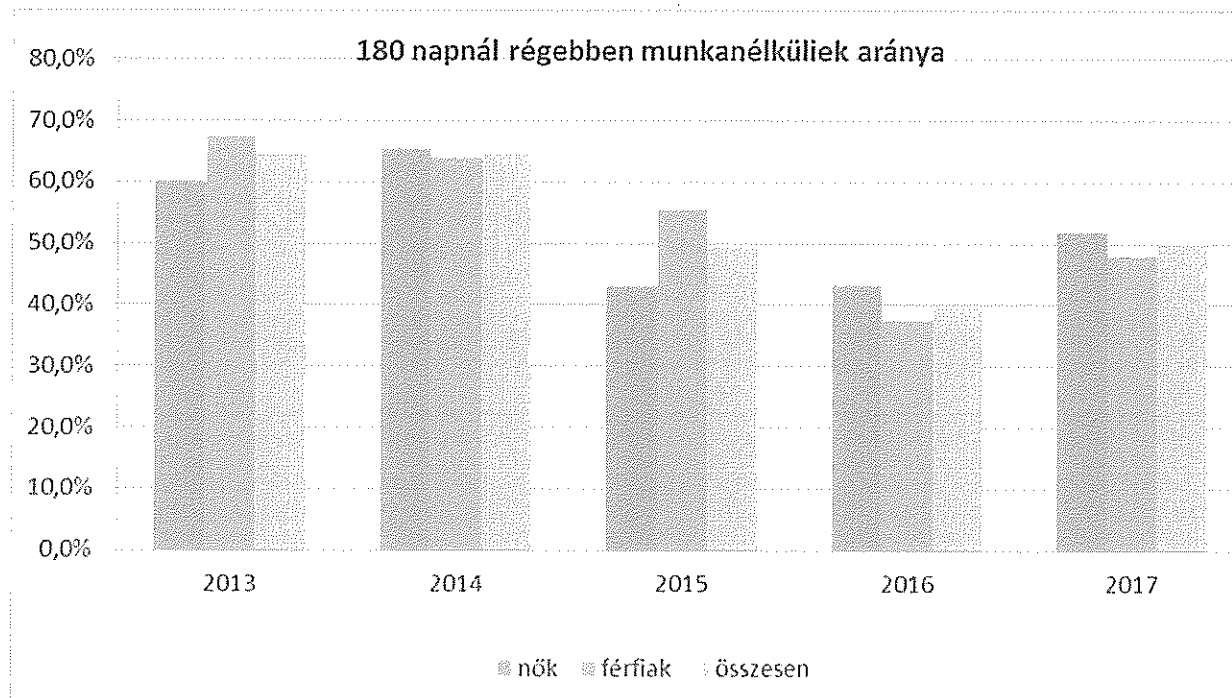
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.3. számú tábla - A munkanélküliek és a 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma és aránya

Év	Nyilvántartott álláskeresők/regisztrált munkanélküliek száma			180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők/regisztrált munkanélküliek száma					
	fő			fő			%		
	Nő (TS 0802)	Férfi (TS 0801)	Összesen	Nő	Férfi	Összesen	Nő	Férfi	Összesen
2013	15	24	39	9	16	25	60,0%	67,4%	64,5%
2014	14	19	33	9	12	21	65,5%	64,0%	64,6%
2015	16	18	34	7	10	17	43,1%	55,6%	49,6%
2016	9	16	25	4	6	10	43,2%	37,5%	39,6%
2017	14	13	26	7	6	13	51,9%	48,0%	50,0%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A regisztrált munkanélküliek nagy része a 20-24, valamint a 40-44 éves korosztályhoz tartozik. A 2014. évben a nyilvántartott/regisztrált munkanélküliek száma 33 fő volt, a 180 napnál régebben regisztráltak közül szintén a 2014. évben volt magas a nők aránya.

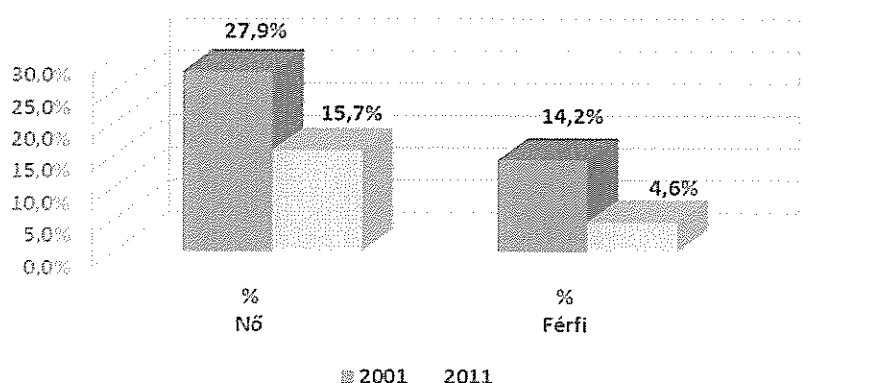
b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

Év	Legalább az általános iskola 8. évfolyamát elvégzett 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában		Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában	
	Nő (TS 1602)	Férfi (TS 1601)	Nő	Férfi
	%	%	%	%
2001	72,1%	85,8%	27,9%	14,2%
2011	84,3%	95,4%	15,7%	4,6%

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában

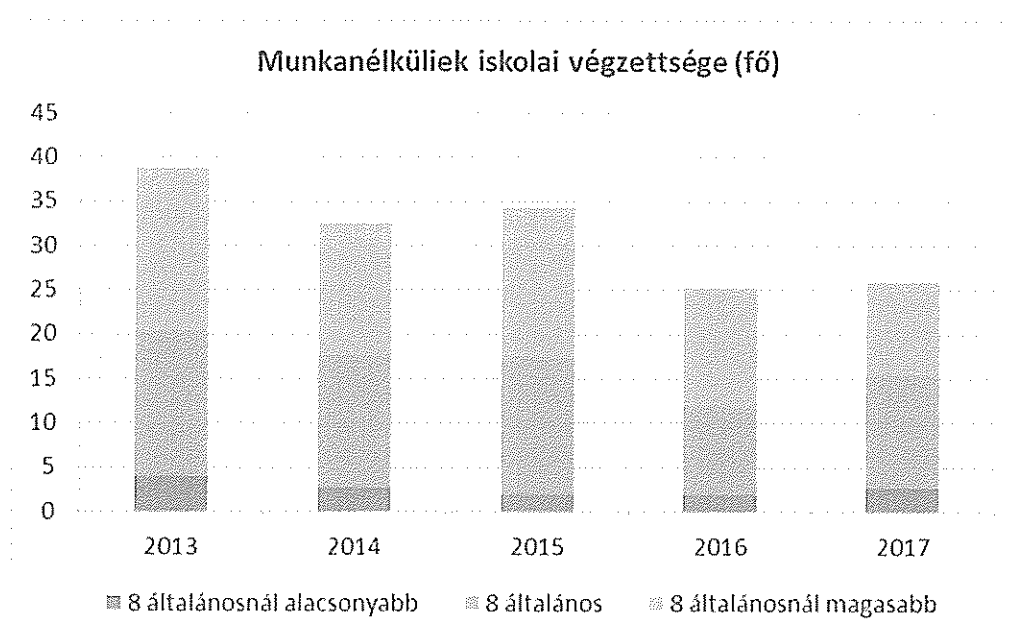

A település 2011. évi népszámlálási adatai szerint az általános iskolát végzettek aránya a nőknél 84,3%, a férfiaknál 95,4%. Az általános iskola 8. osztályát nem fejezte be a nők 15,7%-a, férfiak 4,6%-a. Az előző népszámlálási adatokhoz képest az iskolázottsági eredmények kedvező képet mutatnak.

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 0901)		Általános iskolai végzettség (TS 0902)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség (TS 0903)	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2013	39	4	10,3%	16	41,9%	19	47,7%
2014	33	3	8,5%	15	46,2%	15	45,4%
2015	34	2	5,8%	16	45,3%	17	48,9%
2016	25	2	7,9%	10	39,6%	13	52,5%
2017	26	3	10,6%	13	49,0%	11	40,4%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

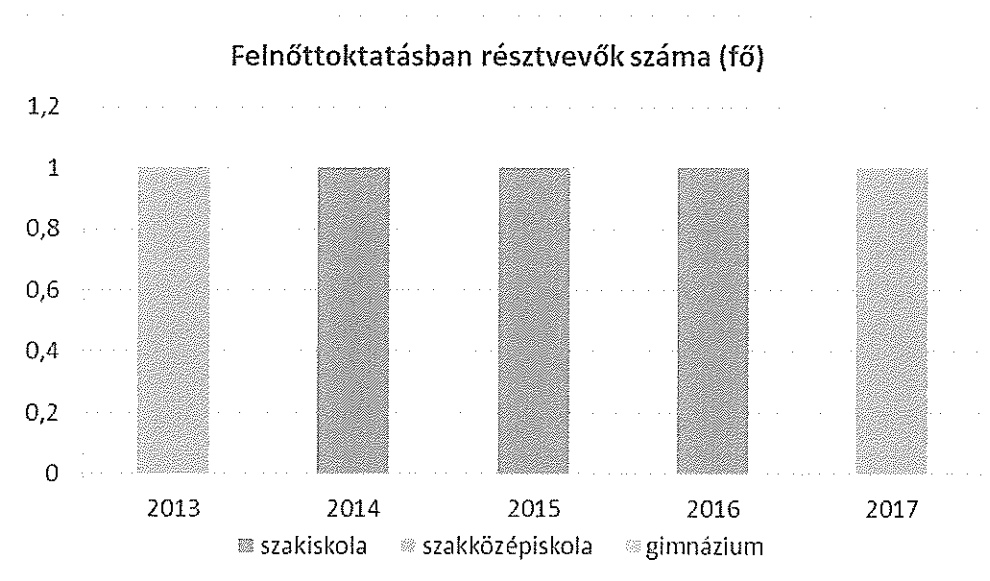

A regisztrált munkanélküliek száma 2013. évhez viszonyítva 2017. évre 39-ről 26 főre csökkent. 2017-ben azok aránya, akik 8 általánosnál alacsonyabb végzettséggel rendelkeznek 10,6%, azok aránya, akik 8 általános iskolai végzettséggel rendelkeznek 49%, és azok aránya, akik magasabb végzettséggel rendelkeznek 40,4%.

3.2.8. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők száma középfokú iskolában

Év	Középfokú felnőttoktatásban résztvevők összesen	Szakiskolai felnőttoktatásban résztvevők száma (TS 3501)		Szakközépiskolai felnőttoktatásban résztvevők száma		Gimnáziumi felnőttoktatásban résztvevők		Középiskolai tanulók száma a felnőttoktatásban (fő) - (TS 3601)
	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%	Fő
2013	1	0	0,0%	1	100,0%	0	0,0%	0
2014	1	1	100,0%	0	0,0%	0	0,0%	0
2015	1	1	100,0%	0	0,0%	0	0,0%	0
2016	1	1	100,0%	0	0,0%	0	0,0%	0
2017	1	0	0,0%	1	100,0%	0	0,0%	0

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

Településünkön nincs olyan, aki az általános iskolai, illetve gimnáziumi felnőttoktatásban venne részt. A vizsgált időszakban minden évben 1-1 fő vett részt szakiskolai, illetve szakközépiskolai felnőttoktatásban.

c) közfoglalkoztatás

Az önkormányzat évek óta részt vesz a közmunkaprogramban, 2012. évtől a START közmunkaprogramban. Ennek keretén belül a belvízelvezető árok megtisztítására, a földutak rendbetételre, mezőgazdasági tevékenységre került sor. A regisztrált munkanélküliek 95%-ának az önkormányzat minden évben tud közmunkát felajánlani, ezzel is biztosítva az aktív korúak ellátása összegénél (22.800.-Ft) magasabb összegű munkabért. A dolgozóknak az önkormányzat minden esetben munkaruhát biztosít, a munkavégzés körülményei megfelelnek a jogszabályi háttérnek. A közfoglalkoztatottak értékteremtő volta megkérdőjelezhetetlen. Nem egy esetben csak állandó és határozott irányítás mellett képesek a munkájukat elvégezni.

A munkahelyek és a foglalkoztatottság megőrzése érdekében született meg a Munkahelyvédelmi Akcióterv, s további bizakodásra adnak okot a foglalkoztatást ösztönző programok, például az 55 évnél idősebb munkanélküli nők foglalkoztatását segítő, valamint a gyed-extra. A foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetűek közé sorolhatók továbbá az idősebb, nyugdíj előtt álló korosztályok, a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők, valamint a megváltozott munkaképességű és fogyatékos emberek. Alacsony továbbá a 15–24 éves korosztály munkaerő-piaci részvétele is. A fiatalok távolmaradását főként az oktatási, képzési idő meghosszabbodása indokolja, ugyanakkor jelentősen megnőtt az iskola befejezése utáni munkahelykeresés ideje is, a tanulás melletti rendszeres munkavégzés pedig továbbra sem tekinthető tipikusnak.

A fent felsorolt problémák különösen erőteljesen, kumulálva jelentkeznek a munkaerő-piaci szempontból leghátrányosabb helyzetű roma népesség esetében. A rendszerváltást követő gazdasági átalakulás különösen súlyosan érintette azokat az ágazatokat, amelyek nagy arányban foglalkoztattak romákat, így ők tömegesen veszítették el állásukat (egyes becslések szerint az 1990-es évek elején romák által betöltött munkahelyek 55%-a szűnt meg, szemben az összes munkahely 33 százalékával). Többségük később sem tudott visszatérni a munkaerőpiacra, foglalkoztatásuk problémája tartóssá vált, a nehézségek pedig tovább öröklődtek. A roma népesség foglalkoztatási szintje kevesebb, mint fele, munkanélküliségi rátájuk három-ötszöröse a nem roma lakosságénak. A roma népesség tagjainak háromszor nagyobb esélyük van arra, hogy munkanélküliek legyenek, mint általában az országos népességnek. A nők körében figyelhető meg a legnagyobb különbség munkanélküliség tekintetében is. Egy roma nőnek 3,4-szer akkora esélye van a munkanélküli státuszra, mint az országban a hasonló neműeknek. Az inaktivitási ráta is magasabb a romák körében. Ez a különbség azonban csak a nőknél jelentkezik. Az inaktivitásban megfigyelhető különbségnek az az oka, hogy a roma népességet magasabb gyerekszám jellemzi.

Az alacsony foglalkoztatottság problémájára elemi megoldást kínálnak a közmunka programok, ugyanakkor ezek mellett továbbra is szükségesek a hosszú távú megoldások. A foglalkoztatási szint tartós javítását a foglalkoztatási programok önállóan nem képesek biztosítani: új, versenyipiaci, fenntartható munkahelyekre van szükség, ehhez pedig „csak és kizárólag a vállalkozásokon keresztül vezet az út”.

A közfoglalkoztatás 2011. január 1. napjától bevezetésre került megújult rendszere jelentős helyet foglal el a hazai foglalkoztatáspolitikában. Megszűnt a korábbi, háromszintű, közmunkából, közhasznú- és közcélú foglalkoztatásból álló rendszer, és helyébe a szociális feszültségek enyhítésére az egységesen szabályozott közfoglalkoztatás lépett. A közfoglalkoztatás szervezésének feladata a 2011. év második felétől a Nemzetgazdasági Minisztériumtól a Belügyminisztérium feladatkörébe került át. 2011. szeptember 1. napján hatályba lépett a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény (Kftv.), amely létrehozta a közfoglalkoztatás új rendszerét. 2011. év szeptembertől már megkezdődtek az új közfoglalkoztatási programok, s 2012. január 1-jével elindult a közfoglalkoztatás új, teljes rendszere.

A közfoglalkoztatás célja: a foglalkoztatás bővítése, munkahelyteremtés. A Start-munka folytatása, amely segít a tartósan munkanélküliek, szakképzettség nélküliek és megváltozott munkaképességűek számára visszatérni a munka világába. Segély helyett munkából éljenek az emberek. Munkára való ösztönzés — szocializációs funkció. A közmunka nem cél, hanem eszköz a foglalkoztatás bővítésére. A Start-munka keretében hasznos, értékteremtő munkavégzés történik, ami a köz érdeke is. Egyik területe a mezőgazdaság: növénytermesztés és állattenyésztés. Saját szükségletek megtermelése mellett támogatja a helyi közéletet. A segély visszaszorítása érdekében, illetve a munkára ösztönzés miatt a közmunkáért járó bér magasabb, mint a szociális juttatás. A közfoglalkoztatási bér ugyanakkor, hogy támogassa a versenyszférába való visszatérést, alacsonyabb, mint a mindenkori minimálbér. Képzés és oktatás is megvalósul a Start-munkaprogram alatt, ami szintén a későbbi elhelyezkedést könnyíti meg. A foglalkoztatási elemek, szolgáltatások és a pénzügyi támogatások együttesen segítik a tartósan munkanélküliek foglalkoztathatóságának erősítését.

A településen a 2011-ben elindított közfoglalkoztatási programok több embernek biztosítanak munkalehetőséget, megélhetést és képzést — egyúttal új lendületet adva a közösségi cselekvésnek, a helyi közösségek megerősödésének. Sok embernek a közmunkaprogramok kínált lehetőségek jelentik a társadalom periferiájáról történő elmozdulás első lépését.

Hetvehelyen az egyik legnagyobb foglalkoztató az önkormányzat, hiszen a közfoglalkoztatási programok keretében évente több embert foglalkoztat. A közfoglalkoztatásban részt vevő munkanélküliek munkájukért időarányos közfoglalkoztatási bért kapnak, ami az aktív korúak ellátása összegéhez (22.800.- Ft.) viszonyítva több bevételt jelent a családoknak, így megélhetési gondjaikon is segít.

A közfoglalkoztatási munkavégzésnél különösen figyelni kell a jogszabályi előírások betartására és betartatására, ezért munkavédelmi- és balesetvédelmi oktatásban részesülnek a munkájuk megkezdése előtt a munkavállalók. Jellemző, hogy többségében csak folyamatos és határozott irányítás mellett képesek érdemi munkát végezni. A START közmunkaprogramon belül sor került a belvízelvezető árkok karbantartására, a mezőgazdasági földutak rendbetételére, járdaépítésre, mezőgazdasági kertművelésre. Szintén közmunkások segítségével oldja meg az önkormányzat a település-karbantartást, a közterületek gondozását, a téli hó eltakarítást.

A Start-munka programok sikerességét elősegítheti mentorok alkalmazása, akik a hagyományos mentorálási tevékenység mellett más jellegű, akár életvezetési tanácsadással is segíthetik a közfoglalkoztatottakat az elsődleges munkaerőpiacra történő visszakkerülésben. A közfoglalkoztatás szervezésénél el kell érni, hogy ne hozzon létre munkanélküliséget, azaz ne korlátozza az egyént az önálló álláskeresésben, illetve ne vonja el a humán erőforrást a vállalkozások elől. Ennek egyik eszköze, hogy a közfoglalkoztatásban szereshető jövedelem mértéke ne érje el a minimálbér mindenkori szintjét, viszont haladja meg a szociális ellátások összegét.

Az önkormányzat évek óta folyamatosan indul közfoglalkoztatási programokon, amin a BAMKH Szentlőrinci Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya által kiközvetített személyek vehetnek részt (előnyben részesülnek azon személyek, akik aktív korúak ellátásában részesülnek).

A közfoglalkoztatással kapcsolatos helyi tapasztalatok azt mutatják, hogy közfoglalkoztatottak egy része mentális és viselkedésbeli problémákkal egyaránt küzd, amit nehéz hatékonyan kezelni. Mivel a minimálbér alig több, mint amit most kap egy közfoglalkoztatott, ezért a tényleges visszailleszkedés a nyílt munkaerő piacra csak néhány esetben történt meg. Problémaként az is jelentkezik, hogy a foglalkoztatáshoz szükséges

eszközök, védőruhák, speciális csoportvezetők stb. a pályázat keretében nem minden esetben 100%-ban finanszírozottak, így ezeket az önkormányzatnak saját költségvetéséből szükséges biztosítani.

Hetvehelyen 2 féle proramra van lehetőség:

- a) hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás, mezőgazdasági program.
- b) START munkaprogram keretében belterületi, valamint külterületi utak karbantartása.

A közfoglalkoztatási jogviszonyra vonatkozó előírásokat a 2011. évi CVI. törvény tartalmazza. A jogviszony sajátja, hogy csak határozott idejű jogviszony lehet, nincs próbaidő kikötése, lehetőség, garantált a bér, a szabadság évi 20 nap.

Hetvehelyen a közfoglalkoztatásban részt vettek száma:

- 2013. év: 69 fő, ebből roma: 44 fő
- 2014. év: 77 fő, ebből roma 50 fő,
- 2015. év: 58 fő, ebből roma: 33 fő.
- 2016. év: 42 fő, ebből roma: 26 fő
- 2017. év: 37 fő, ebből roma 25 fő

A közmunkaprogram pályázatok állam által támogatott projektek (bér és közvetlen költségek, elszámolására van lehetőség).

I. BELTERÜLETI KÖZUTAK KARBANTARTÁSA START-PROGRAM (2016. 03.03-2017.02.29.) , valamint (2017.03.01- 2018.02.28) közötti időszakban

A program melyben járda épült, megoldja a Rákóczi, valamint az Ady utcában a biztonságos gyalogos közlekedést.

A közfoglalkoztatottak között van egy kőműves szakember, aki biztosítja a szakmai háttérrel, valamint a segéd munkások készítették a helyszíni betont. A kapubejárók meg lettek erősítve a lakók kérésére, és igényük szerint. Az utca hossza 600, illetve 500 méter a település központjáig, amit a közfoglalkoztatottak 1 méter szélességben lebetonoztak le. A program beváltotta az elvárásokat, melyben komoly megtakarítást ért el az önkormányzat.

A programban szerepelt az önkormányzati utak kátyúzása, útpadka javítása 1500 méter hosszban, amely szintén a biztonságos közlekedést szolgálja.

A közfoglalkoztatottak eredményes munkát végeztek, melynek komoly erkölcsi és anyagi haszna volt az önkormányzat számára, valamint az egyénnek, aki bért kapott a munkájáért.

A teljes program két éven keresztül tartott, melyben a belterületi utak, járdák lettek felújítva

MEZŐGAZDASÁGI FÖLDUTAK KARBANTARTÁSA START-PROGRAM (2016. 03.03-2017.02.29.)

A földutak állapota folyamatos karbantartást igényel. Fontos a bakhátak megszüntetése, az út melletti bokrok irtása, az útra behajló fák letermelése és beszállítása az önkormányzat területére. A beszállított, hasznosítható fákat az önkormányzat épületének fűtésére használják fel, kiváltva a drága tartályos gázt. Az önkormányzat 12 km mezőgazdasági földúttal rendelkezik, valamint azon erdei utakkal, melyekkel az erdőbirtokosok fakitermelést végeznek, és az utat használják a fa beszállítására. Ezen erdei utak is folyamatos karbantartást igényelnek, hogy egész évben folyamatosan tudják használni az erdőből kitermelt fák megközelítéséhez. Hetvehely a Mecsek és Zselic völgyében található ennek következtében a magasabb dombokról lefolyó víz az utak állapotát folyamatosan rombolja, folyamatosan karban kell tartani. Az Erdőgazdaság által folyamatosan leszállított famennyiséget követően olyan mély barázdákat ágnak a földútba, hogy azt csak gépi erővel lehet helyreállítani.

A közfoglalkoztatottak a feladatot ellátták, melynek gyakorlati haszna van az önkormányzat, valamint az erdőgazdálkodók és a mezőgazdasággal foglalkozók számára.

III. MEZŐGAZDASÁG (2016.03.03-2017.02.29.), valamint (2017-2018.02.28)

A közfoglalkoztatottak közül a romák száma: 13 fő, akik a program által megismerik a mezőgazdasági munkákat.

A tavasz folyamán a felszántott területeket megrotálták, előkészítették a magágyakat az előre elkészített ágyásokban. A már megerősödött palántákat az előre elkészített ágyásokba helyezték el. A földterületet amennyiben szükséges öntözik, gyomtalanítják, gondozzák. A gyümölcsösben a tavasz folyamán a gyümölcsfák körül tányéroznak, metszenek, szükség szerint öntözik. Az önkormányzat szeretne több földterületet művelni, ezért indokolt volt egy traktor vásárlása. Az önkormányzat rendelkezik már ekével, rotációs kapákkal, tárcsával, pótkocsival, műtrágyaszóróval, már csak traktorra volt szüksége és évekre megoldotta a földek művelését. Az önkormányzat saját területén zöldségeket termelt (fűzőspaprika, paradicsom, burgonya, hagyma, bab, sárgarépa).

Feladat: föld előkészítés, palántanevelés, dugványozás, növények vetése, ültetése, rendszeres gondozása, öntözése, termények betakarítása, téli tárolása, földek felszántása, trágyázása, palántaföld gyűjtése a következő évre. A megtermelt zöldségek szociális rászorultság alapján történő juttatása a lakosság napi szükségleteinek kielégítését szolgálta. A lakosság elismerően nyilatkozott a megkapott zöldségekről, melyet a roma származású közfoglalkoztatottak termeltek. A 2016. évben vásárolva lett egy traktor, ami elengedhetetlen a mezőgazdasági területek megmunkálásához, mely további hasznot fog termelni az önkormányzat, illetve a lakosság részére.

A foglalkozáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja – közlekedés

	elérhetőség átlagos ideje autóval	autóbusz	vonat	Kerékpár úton való megközelíthetőség
Legközelebbi centrum	kb. 15 km, kb. 18 perc	4 járat, kb. 30 perc utazási idő	Szentlőrincről kb 10 járat, utazási idő kb. 15 perc	nem
Szentlőrinc				
Megye- székhely	kb. 26 km, kb. 30 perc	átszállással, vagy közvetlen járat	Hetvehelyről kb. 10 járat, 34 km, kb. 30 perc	nem
Pécs				
Főváros	kb. 205 km, kb. 2 óra 30 perc	Pécsről	Szentlőrincről vagy Pécsről	nem
Budapest				

A településről 2 óránként vonatközlekedés van, ami megfelelő munkanapokon, a buszjáratok száma csekély.

Fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

Hetvehely településen nem állnak rendelkezésre olyan programok, amelyek megkönnyítik a fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet, képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésüket.

A helyi fiatalok képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférése a Baranya Megyei Kormányhivatal Szentlőrinci Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya által szervezett tanfolyamok keretén belül biztosított.

A Szentlőrincen található FM DASzK Szakképző Iskola, Ujhelyi Imre Mezőgazdasági és Közgazdasági Szakközépiskola és Kollégiumban lehetőség van érettségizetteknek statisztikai és gazdasági ügyintézői, illetve mezőgazdasági technikus OKJ-s képzettséget szerezni.

Munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

A településen egyedül az önkormányzat az a szerv, amely az aktív korú népesség munkaerő-piaci integrációját segíti. Az önkormányzat ezt a tevékenységét helyi foglalkoztatási programokkal valósítja meg, a START közmunkaprogrammal, valamint a közfoglalkoztatási programmal. E programokban a nyilvántartott álláskereső mindegyike részt vesz. Felnőttképzési program és egyéb munkaerő – piaci szolgáltatás a településen nincs. Helyi foglalkoztatási programban az önkormányzat a saját aktív korú munkanélkülijeit foglalkoztatja. A Szentlőrincen található FM DASZK Szakképző Iskola, Ujhelyi Imre Mezőgazdasági és Közgazdasági Szakközépiskola és Kollégiumban lehetőség van aranykalászos gazda tanfolyam elvégzésére, amihez csak általános iskolai végzettség szükséges. Egyéb esetekben Pécsre kell utaznia annak, aki felnőtt továbbképzésen kíván részt venni. Szentlőrincen a munkaképes lakosság képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférése a Baranya Megyei Kormányhivatal Szentlőrinci Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya által szervezett tanfolyamok keretén belül biztosított.

Mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

A 2011-es népszámlálási adatok alapján, településünkön 131 fő vallotta magát cigánynak, ami a lakosság 21,6%-a.

Az önkormányzat nem zárkózik el hátrányos helyzetű emberek foglalkoztatásától, amennyiben rendelkeznek az adott munkakör ellátásához szükséges végzettséggel, követelményekkel. A szakképzettség hiánya megnehezíti a foglalkoztatásukat, ezért a közfoglalkoztatás keretében tud az önkormányzat számukra munkát biztosítani.

Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Az esélyteremtést, a társadalmi összetartozást erősítik a diszkrimináció-ellenes intézkedések. A kormányzat az elmúlt években kiemelt figyelmet fordított a rasszizmus és a diszkrimináció elleni fellépésre. Ezt számos közelmúltbeli jogszabályi változtatás is alátámasztja. A jelenleg hatályos antidiszkriminációs törvény az európai közösségi joggal harmonizáló, egységes, átfogó és részletes antidiszkriminációs követelményekről rendelkezik. A törvény az általános rendelkezéseken túl foglalkozik az egyenlő bánásmód követelményének a különböző területeken (foglalkoztatás, szociális biztonság és egészségügy, lakhatás, oktatás és képzés, áruk forgalma és szolgáltatások igénybevétele) való érvényesítésének részletszabályaival is. A törvény tiltja mind a közvetlen, mind a közvetett diszkriminációt.

A foglalkozási diszkrimináció elsősorban a munkahelyi felvételnél, másodsorban az elbocsátásoknál érezteti hatását. A munkaerőpiacról való korai kiszoruláshoz leginkább az egészségi állapottal, a származással és az életkorral összefüggő foglalkozási diszkrimináció járul hozzá. A diszkriminációs gyakorlat visszaszorítása szempontjából fontos a foglalkoztatási viszonyok ellenőrzése, szükség esetén az Egyenlő Bánásmód Hatóság bevonása, a tájékoztató kampányok vagy a területtel foglalkozó társadalmi szervezetekkel történő együttműködés.

Hetvehelyen nem tapasztaltunk olyan megnyilvánulásokat, bejelentéseket, amik munkahelyi diszkrimináció léteire adtak volna okot.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

E fejezetben kiemeljük a pénzbeli és természetbeni szociális támogatásokat, valamint a munkaerő-piaci szolgáltatásokat, és az álláskereső számára elérhető támogatásokat.

A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások rendszere a 2015. évben jelentős mértékben átalakult. Az állam és az önkormányzat segélyezéssel kapcsolatos feladatai el lettek választva, egységesedtek a

segélyezéssel kapcsolatos hatáskörök, módosult a szociális törvény alapján kötelezően biztosítandó ellátások köre, bővült az önkormányzatok mozgástere az általuk nyújtott ellátások meghatározásában, valamint átalakult a finanszírozás rendszere. Az aktív korúak ellátása jegyzői hatáskörből a járási hivatal hatáskörébe került. Továbbra is a járási hivatalok hatáskörébe tartozik az alanyi ápolási díj (az alapösszegű, a fokozott ápolási szükségletre tekintettel megállapított emelt összegű, valamint a kiemelt ápolási díj), az időskorúak járadéka, az alanyi és normatív jogcímen megállapított közgyógyellátás és az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság. A felsorolt állami felelősségi körben nyújtott, és 100 %-ban központi költségvetési forrásból kifizetett szociális ellátásokon túl más ellátások nyújtásáról, jogosultsági feltételeiről az önkormányzatok döntöttek az ún. települési támogatás keretében. A járási hatáskörbe kerülő aktív korúak ellátása keretében kétféle ellátástípus állapítható meg: a foglalkoztatást helyettesítő támogatás vagy az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás (új ellátás a korábban rendszeres szociális segélyre jogosultak egy részre erre válik jogosulttá). A foglalkoztatást helyettesítő támogatás szabályaiban – a hatáskör változáson túl – nem volt változás. A rendszeres szociális segélyre jogosultak 2015. március 1-jétől foglalkoztatást helyettesítő támogatás vagy egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás ellátás típusra válhattak jogosulttá. Az egészségkárosodottak és a gyermekük felügyeletét megoldani nem tudók ugyanazon jogosultsági feltételek mellett részesülnek a rendszeres szociális segély helyébe lépő egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban, mint a korábbi rendszeres szociális segélyben. A különbség annyi, hogy a továbbiakban nem a jegyző, hanem a járási hivatal állapítja meg az ellátást. Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás összegét a rendszeres szociális segély összegére vonatkozó szabályok alapján kell kiszámítani. Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás, a rendszeres szociális segélyhez hasonlóan nem fix összegű támogatás, hanem a család egy fogyasztási egységre jutó jövedelmét egészíti ki egy bizonyos jövedelemhatárig. Az ellátás maximális összegére vonatkozó szabályok sem változnak, tehát a maximális összeg a nettó közfoglalkoztatási bér 90%-ával egyenlő. Azokban a családokban, ahol a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő személy is él, az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás maximum összege a nettó közfoglalkoztatási bér 90%-ának és a foglalkoztatást helyettesítő támogatás összegének különbözete. Az a személy, aki egészségkárosodására tekintettel részesült rendszeres szociális segélyben, március 1-jétől egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra lesz jogosult. A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény szabályozza, mely személyek minősülnek egészségkárosodottnak. A szociális támogatásoknak a járásoknál az úgynevezett jövedelemkompenzáló-, míg az önkormányzatoknál a kiadáskompenzáló támogatások igényelhetők. A jövedelemkompenzáló támogatás célja, hogy mindenki számára biztosítsanak egyfajta minimumot a túléléshez, ha nincs más jövedelme. A 2015. március 1-jét megelőzően megállapított méltányossági közgyógyellátás tekintetében a 2015. február 28-án folyamatban lévő ügyekben –a jogosultság határozatban megállapított időtartamára, vagy annak megszüntetéséig- a 2015. február 28-án hatályos rendelkezéseket kell alkalmazni. A méltányossági ápolási díj szabályai 2015. március 1-jétől kikerülnek a szociális ellátásokról szóló törvényből. Az ellátás biztosítása az önkormányzatok számára nem kötelezően biztosítandó ellátási forma lett.

A BAMKH Szentlőrinci Járási hivatal által megállapított ellátások:

- a) aktív korúak ellátása (foglalkoztatást helyettesítő támogatás, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás,)
- b) időskorúak járadéka
- c) ápolási díj
- d) közgyógyellátási igazolvány (alanyi)
- e) egészségügyi szolgáltatásokra való jogosultság megállapítása.

Az önkormányzatoktól kérhető kiadáskompenzáló támogatások elnevezése márciustól egységesen **települési támogatás** lett; ebbe tartoznak majd bele a korábbi különböző átmeneti-, családi krízis-, lakásfenntartási- vagy más címen kifizetett segélyek. A települési támogatások helyi rendszeréről, szempontjairól, igénylési feltételeiről, valamint a segély összegéről 2015. márciusig valamennyi települési önkormányzat képviselő-testületének rendeletet kellett alkotnia. A támogatások odaítélése a településeknél általában vagy bizottsági vagy polgármesteri hatáskörben van.

Hetvehely Község Önkormányzat Képviselő-testülete a szociális ellátások helyi szabályozásáról szóló 3/2015 (II.26.) önkormányzati rendeletében írta elő a pénzbeli és természetbeli települési támogatásra vonatkozó előírásokat. A képviselő-testület az ellátások biztosításával a szociálisan rászorult egyének és családok életminőségén kíván javítani, ösztönözni kívánja a kérelmezőket arra, hogy maguk is tegyenek meg minden tőlük elvárhatót annak érdekében, hogy családjuk eltartásáról elsősorban kereső tevékenységből származó jövedelemből tudjanak gondoskodni, mivel az egyének, a családok, a helyi közösség aktivitása elengedhetetlen feltétel a szociális biztonság megteremtése céljából.

A képviselő-testület a jogosult részére jövedelme kiegészítésére, pótlására e rendeletben meghatározott feltételek szerint: **eseti települési támogatást** (települési létfenntartási támogatást, települési temetési támogatást, rendkívüli települési támogatást), valamint **rendszeres települési támogatást** (települési létfenntartási támogatást, települési lakásfenntartási támogatást) állapított meg, a rendeletben részletesen szabályozva vannak a jogosultsági feltételek. Bizottság dönt az eseti és rendszeres települési létfenntartási támogatás keretén belül a települési létfenntartási támogatásról, a települési temetési támogatásról, a települési lakásfenntartási támogatásról. A polgármester dönt a rendkívüli települési támogatásról.

Települési létfenntartási támogatás nyújtható annak, aki önmaga, illetve családja létfenntartásáról más módon nem tud gondoskodni, és akinek a családjában az egy főre jutó jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 120%-át, egyedül élő esetén annak 150%-át nem haladja meg, és nem rendelkezik az Szt. 4. § (1) bekezdésében meghatározott mértékű vagyonnal. A kérelmezőnek a kérelmében indokolnia kell a települési létfenntartási támogatásra való rászorultságát. A létfenntartását veszélyeztető élethelyzet kapcsolódhat a gyermekneveléshez is (pl. a gyermek iskoláztatásához, óvodáztatásához vagy válsághelyzetben lévő várandós anyja részére vagy a gyermek fogadásának előkészítéséhez). A települési létfenntartási támogatás nyújtható eseti vagy rendszeres települési támogatás formájában. A településen lakóhellyel rendelkező elhunyt személy temetési költségeire tekintettel **települési temetési támogatás** állapítható meg az eltemettető részére, amennyiben a temetési költségek viselése a saját, illetve családja létfenntartását veszélyezteti, függetlenül attól, hogy a meghalt személy eltemettetésére köteles, vagy tartásra köteles hozzátartozó volt-e vagy sem. A temetési költség viselése az eltemettetést vállaló kérelmező létfenntartást akkor veszélyezteti, ha a családjában az egy főre jutó jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 200 %-át nem haladja meg. **Rendkívüli települési létfenntartási támogatás** nyújtható annak, aki létfenntartását veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, és akinek családjában az egy főre jutó jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 120%-át, egyedül élő esetén annak 150%-át nem haladja meg, és nem rendelkezik az Szt. 4. § (1) bekezdésében meghatározott mértékű vagyonnal. A kérelmezőnek a kérelmében indokolnia és bizonyítania kell a rendkívüli élethelyzet fennállását. Rendkívüli élethelyzetnek minősül a bekövetkezett elemi kár miatt létfenntartását veszélyeztető állapot, az elemi kár bekövetkezte tűz, a robbanás, a vihar, a viharon kívüli egyéb elemi kár, a földcsuszamlás, a talajsüllyedés, a földrengés, az árvíz miatt bekövetkezett kár. Nem jogosult a támogatásra az, aki a kárt önhibájából saját maga okozta. Rendkívüli élethelyzetnek minősül továbbá a súlyos baleset, kórházi műtét.

Települési lakásfenntartási támogatás állapítható meg szociálisan rászoruló háztartásnak az általuk lakott lakás fenntartási költségei viseléséhez. Szociálisan rászoruló az a háztartás, ahol a háztartásban az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150 %-át és a háztartás tagjai egyikének sincs az Szt. 4. § (1) bekezdésében meghatározott mértékű vagyona. A kérelmezőnek a kérelemhez csatolva számlával igazolnia kell a havi lakásfenntartási kiadásait. A kérelem elbírálásakor figyelembe vehető lakásfenntartási kiadások: a villanyáram, a víz- és csatornahasználat díja, a személyszállítási díj.

Az önkormányzati rendelet szabályozza a **természetben nyújtott szociális ellátásokat** is. A természetben nyújtott szociális ellátások körében az önkormányzat biztosítja a **köztemetést**. A települési önkormányzat különös méltányosságból az Szt. 48. § (3) bekezdés b) pontjában meghatározott megtérítési kötelezettség alól részben vagy egészben mentesítheti az eltemettetésre köteles személyt, amennyiben az érintett személy családjában az egy főre jutó jövedelem nem éri el az öregségi nyugdíj mindenkori mértékét, egyedül élő esetén annak 150 %-át, és az érintett személy vagyonnal nem rendelkezik. Lehetőség van ingyenesen, szociális támogatás céljára nyújtott **települési ételkészítés támogatásra**. Ezeket általában

természetes személyek vagy segélyszervezetek ajánlják fel és a bizottság dönt erről.

Szociális célú tűzifára az önkormányzat egyedileg pályázik. Elsősorban azokat a személyeket indokolt szociális célú tűzifa támogatásban részesíteni, akik aktív korúak ellátására, illetve időskorúak járadékára jogosultak, vagy a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben szabályozott halmozottan hátrányos helyzetű gyermeket nevelnek.

Az önkormányzat a személyes gondoskodást nyújtó szociális alapszolgáltatások közül biztosítja az étkeztetést, a házi segítségnyújtást, a családsegítési és gyermekjóléti feladatellátást.

A képviselő-testület az étkeztetést keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről gondoskodik, akik azt önmaguk, illetve eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani. A Képviselő-testület a családsegítési és gyermekjóléti feladatok ellátását a törvényben meghatározottak szerint Szentlőrinc Város Önkormányzata által létrehozott és fenntartott Szentlőrinci Szociális Szolgáltató Központ útján biztosítja, amelynek keretében az önkormányzat egyedi feladatellátási szerződést kötött.

Az önkormányzat a 18. életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek részére Szociális Szolgáltató Központ és Konyhája intézményt tart fenn. Az intézmény látja el a házi segítségnyújtást is.

A nyugdíj előtti álláskeresői segély (NYES) az álláskeresők támogatási esélye. A NYES szabályait a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény határozza meg.

A NYES-re való jogosultság feltételei: Az álláskereső kérelmére nyugdíj előtti álláskeresői segélyt (a továbbiakban: álláskeresői segély) kell megállapítani, ha

a) rendelkezik az 1991. évi IV. törvény 25. § (1) bekezdésének d) pontjában, meghatározott feltételekkel, és

b) a kérelem benyújtásának időpontjában a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséhez legfeljebb öt év hiányzik, és legalább 45 napon át álláskeresői járadékban részesült és az álláskeresői járadék folyósítási időtartamát kimerítette, vagy a folyósítási időtartam kimerítését megelőzően az álláskeresői járadék folyósítását az állami foglalkoztatási szerv - kereső tevékenység miatt - megszüntette és az álláskereső álláskeresői járadékra ismételten nem szerzett jogosultságot,

c) az álláskeresői járadék folyósításának kimerítését, vagy a b) pontban meghatározott megszüntetését követően három éven belül betöltötte a b) pontban meghatározott életkort, és

d) rendelkezik az öregségi nyugdíjhoz szükséges szolgálati idővel, és

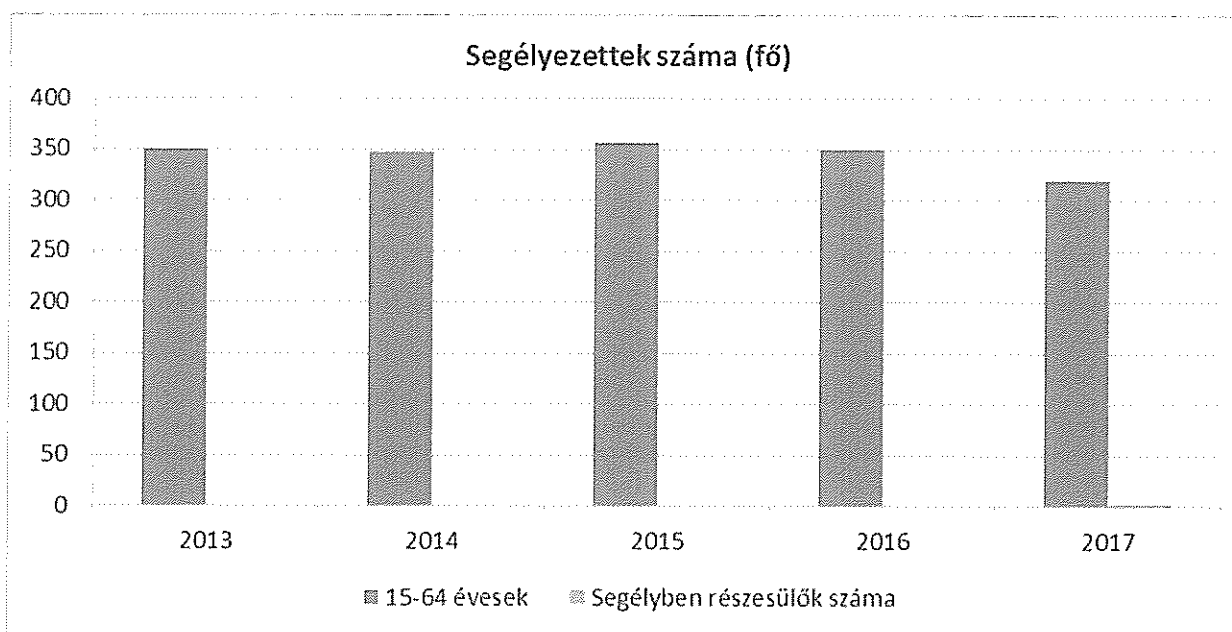
e) korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, balettművészeti életjáradékban és átmeneti bányászjáradékban nem részesül.

Az álláskeresői segély az álláskereső öregségi nyugdíj, megváltozott munkaképességű személyek ellátása jogosultságának megszerzéséig terjedő időtartamra folyósítható.

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresői segélyben részesülők száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség száma (TS 0803 és TS 0804 összesen)	Álláskeresői segélyben részesülők (fő) - (TS 1101)	Álláskeresői segélyben részesülők %
2013	350	0	0,1%
2014	347	0	0,0%
2015	356	0	0,0%
2016	350	0	0,1%
2017	320	2	0,5%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 15-64 éves korú népességből 2017 év kivételével (2 fő) senki sem részesült álláskeresői segélyben. Ennek oka, hogy a nyílt munkaerőpiacon elhelyezkedni nem tudó embereket az önkormányzat közmunka program keretében foglalkoztatja.

Az álláskeresői járadék szabályait a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény határozza meg.

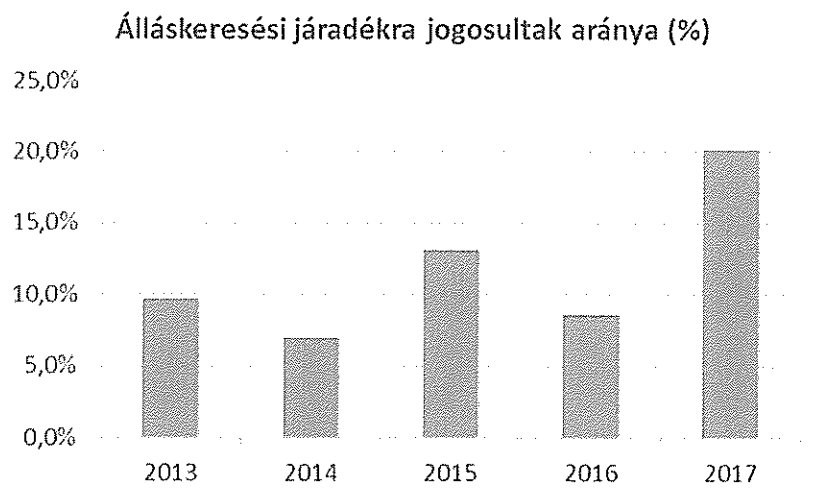
Álláskeresői járadék illeti meg azt, aki

- álláskereső,
- az álláskeresővé válását megelőző három éven belül legalább 360 nap – az 1991. évi IV. törvény 27. § (1) bekezdésében meghatározott - jogosultsági idővel rendelkezik,
- munkát akar vállalni, de önálló álláskeresőse nem vezetett eredményre, és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani. Az álláskeresői járadék folyósításának leghosszabb időtartama 90 nap.

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 1301)	Álláskeresői járadékra jogosultak (TS 1201)	
	Fő	Fő	%
2013	38,75	3,75	9,7%
2014	32,00	2,25	7,0%
2015	34,25	4,50	13,1%
2016	23,25	2,00	8,6%
2017	26,00	5,25	20,2%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

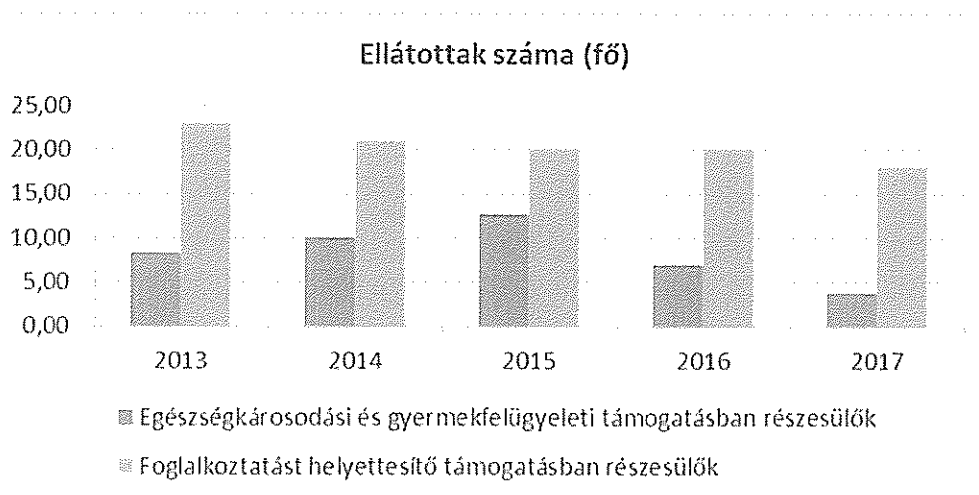
A rendszeres szociális segély ellátás megszűnt, a korábban rendszeres szociális segélyre jogosultak egy az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra válik jogosulttá.

A korábbi rendszeres szociális segélyezettek felülvizsgálatát az érintett önkormányzatok jegyzőinek 2015. február 28-ig el kellett végezniük. Az ügyfél élethelyzetéhez igazodóan helyette egészségügyi és gyermekfelügyeleti támogatás vagy foglalkoztatást helyettesítő támogatás állapítható meg. 2015. március 1-jétől a foglalkoztatást helyettesítő támogatást a járási hivatalok állapítják meg. A foglalkoztatást helyettesítő támogatás szabályai nem változnak és az ellátás mértéke 22.800 Ft. Változatlanul érvényes, hogy a támogatás feltételeként az ügyfeleknek együtt kell működnie a foglalkoztatási szervvel és a számára felajánlott munkát el kell vállalnia. Fontos tudni, hogy az ellátás felülvizsgálata továbbra is évenként történik a járási hivataloknál. Ahhoz, hogy valaki jogosult maradjon az ellátásra, a felülvizsgálatot megelőző évben legalább 30 munkavégzéssel töltött napot kell tudnia felmutatni. A kérelmezők az aktív korúak ellátását a járási hivataloktól kérhetik formanyomtatványon a szükséges jövedelemigazolások, ill. az egészségügyi állapotok igazolására szolgáló iratok csatolásával.

3.3.3. számú táblázat- Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők átlagos száma 2016. márc. 1-től (TS 5401) (2015. február 28.-ig rendszeres szociális segélyben részesülők (TS 1401))		Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (álláskeresői segély - TS 7015 negyedévek átlagában számolva)	
	Fő	15-64 évesek %-ában	Fő	Munkanélküliek %-ában
2013	8,25	2,36%	23,00	59,35%
2014	10,00	2,88%	21,00	65,63%
2015	12,67	3,56%	20,00	58,39%
2016	7,00	2,00%	20,00	86,02%
2017	3,75	1,17%	18,00	69,23%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

Az önkormányzati törvény (Mötv.) az önkormányzatok ellátandó feladatai között rögzíti a lakás- és helyiséggazdálkodást.

Az ivóvízellátás feladatait, az ivóvízhálózat üzemeltetését a Baranya-Víz Zrt Szigetvári Üzemigazgatósága látja el. A községben a villamoshálózat kiépített, a közvilágítás korszerűsített. A hulladékgazdálkodási közszolgáltatást a település a közszolgáltatóval kötött hulladékgazdálkodási közszolgáltatási szerződés útján biztosítja.

Hetvehely település az Európai Unió és a magyar állam által biztosított források révén tervezte a háztartásoknak szolgáltatott ivóvíz minőségének javítását. E szándék megegyezik a Nemzeti Ivóvízminőség-javító Programmal, melynek célja a lakosság egészséges ivóvízzel való ellátása. Hazánk kötelezettséget vállalt arra, hogy az ivóvízben megtalálható káros anyagok mértékét csökkenti az európai uniós határértékek szintjére. Ennek érdekében pályázati lehetőséget kínált az ivóvízminőség-problémával küzdő települések részére. Hetvehely élt is ezzel a lehetőséggel, a projekt a település ivóvízminőség javításával foglalkozik, mivel a község szerepel az Ivóvízminőség-javító Program felgyorsításáról szóló 1224/2011. (VI. 29.) Korm. határozathoz kapcsolódó arzénos települések listáján, továbbá a megelőző vizsgálatok alapján vízbázisa érzékeny területen fekszik. Erre való tekintettel jogosult volt pályázni a Környezet és Energia Operatív Program KEOP-1.3.0. ivóvízminőség-javítás pályázati konstrukcióban. A két fordulós pályázat első része az előkészítő munka, míg a második a kivitelezés. A kivitelezés (KEOP 1.3.0) is megvalósult. Ezt megelőzően azonban a Belügyminisztérium mintegy 12 millió forintos támogatásával és a SZIGET-VÍZ Kft. közreműködésével az arzénmentesítés ideiglenes technológiai fejlesztése megvalósult. Az Európai Unió és a magyar állam anyagi támogatása mellett elkészült a megvalósíthatósági tanulmány, a költséghaszon elemzés, véglegesítésre kerültek az engedélyes tervek, a jogerős engedélyek beszerzése, a közbeszerzési dokumentáció összeállítása és a nyilvánosság biztosítása.

Az előzetes tervek szerint cél a teljes körű ivóvízminőség-javítás volt, melynek műszaki tartalma szerint 2013-ban megvalósult: a kezelőépület bővítésére és átalakítására, a vasiszap ülepítő létesítésére került sor. Továbbá szükséges volt egy megszakító medence és hálózati nyomásfokozó építése, a hetvehelyi jelenleg 100 köbméteres magastároló medence felújítása, a medencénél villamosság kiépítése, a megváltozott nyomásviszonyok miatt a kútszivattyú cseréje. A vízellátás biztonságos üzemeltetése miatt tartalékkút fúrása, valamint egyéb feladatok, úgy mint hálózattisztítás, üzemirányítás, próbaüzem, rekonstrukciós munkák elvégzésére is sor került. A beruházás teljes költsége: 121.382.970 forint. E beruházás

eredményeképpen a vízmű telepről hosszú távon jó minőségű, egészséges ivóvizet kaphat Hetvehely lakossága.

Hetvehelyen a 2011-es népszámlálási adatok szerint a hálózati vízvezetékkel ellátott lakások száma 159 db.

Az ENSZ Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Bizottsága 1991-ben egy indoklást adott ki, melyben értelmezte a megfelelő lakás fogalmát, amely bármely ország lakáspolitikájának kiinduló pontja kell, hogy legyen. Ez a következő elemeket tartalmazza:

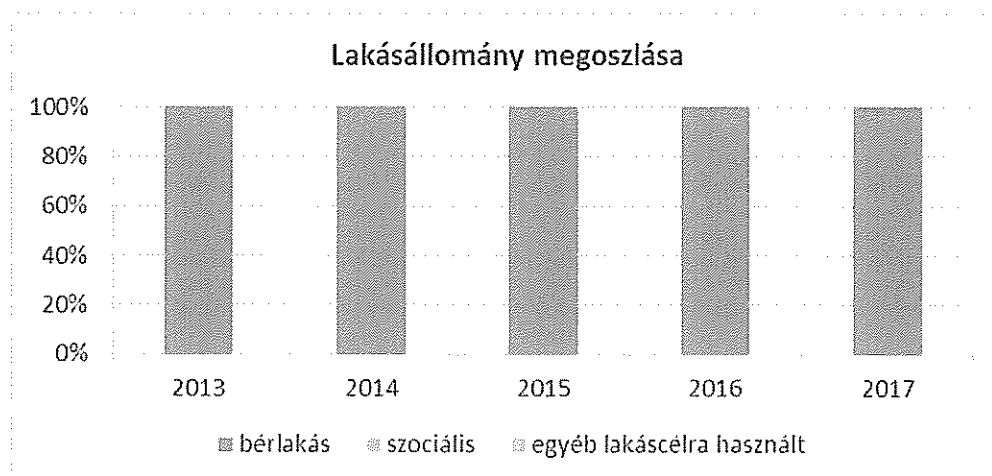
- a lakhatás jogi biztonsága, azaz védelem az erőszakos kilakoltatás ellen,
- alapszolgáltatásokhoz és infrastruktúrához való hozzáférés (ivóvíz, energia, szennyvízcsatorna, fűtés, világítás stb.)
- megfizethetőség (a lakhatással kapcsolatos költségeknek olyan szinten kell lennie, hogy más alapvető szükséglet kielégítését vagy megszerzését ne veszélyeztesse),
- lakás alapvető minőségi és mennyiségi elemei (alapterület, fűtés stb.),
- biztosítani kell az elesett csoportok lakáshasználatának lehetőségét (idősek, gyerekek, mozgáskorlátozottak, halálos betegek, HIV fertőzöttek, természeti katasztrófák áldozatai stb.)
- elhelyezkedés (a megfelelő lakásnak olyan helyen kell lennie, amely lehetővé teszi a munkába járást, valamint egészségügyi szolgáltatás, iskola és egyéb szociális szolgáltatások igénybevételét),
- kulturális megfelelés (a lakás megépítési módjának és az építéshez használt anyagoknak alkalmasnak kell lennie a kulturális identitás és különbözőség kifejezésére).

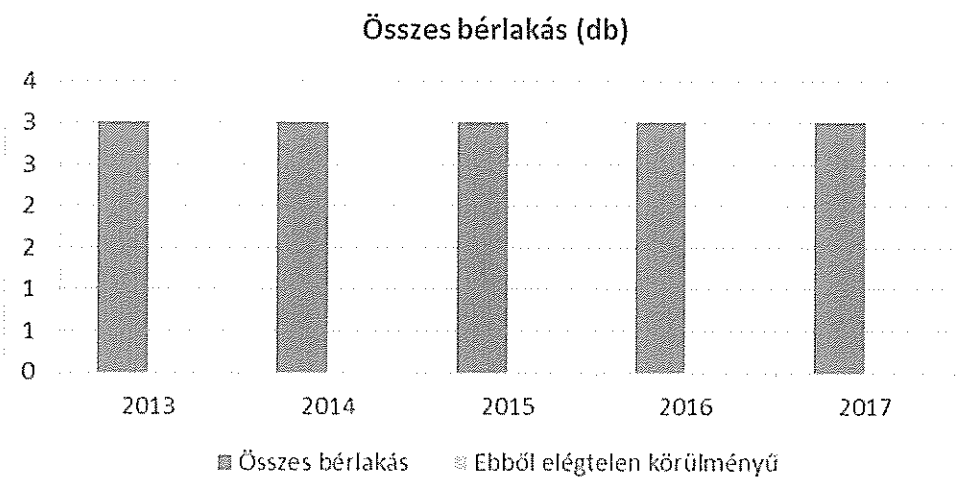
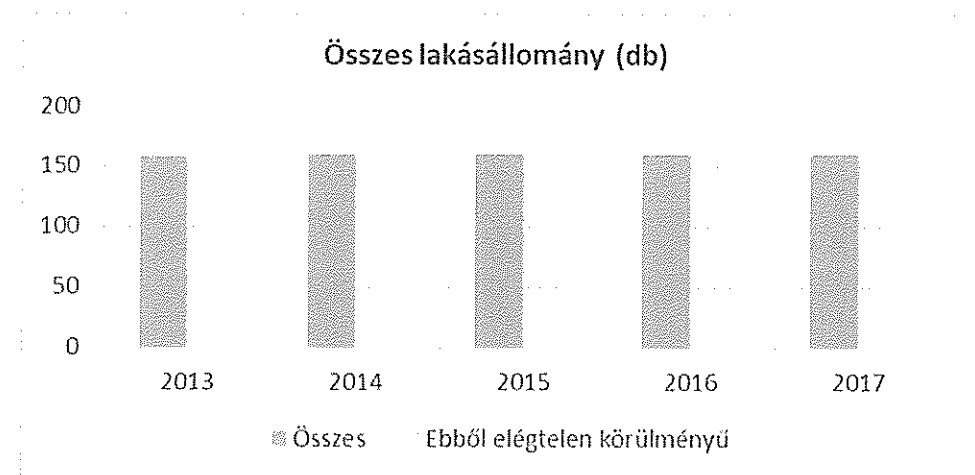
a) lakásállomány

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

Év	Lakásállomány (db) (TS 4201)	Ebből elégtelen lakhatási körülmények között biztosított lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülmények között biztosított lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülmények között biztosított lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülmények között biztosított lakások száma
2013	158	0	3	0	0	0	0	0
2014	160	0	3	0	0	0	0	0
2015	160	0	3	0	0	0	0	0
2016	160	0	3	0	0	0	0	0
2017	160	0	3	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

A településen a házak közül egyik sem elégtelen lakáskörülményeket biztosító lakás. Önkormányzati bérlakás állomány 3 lakás. Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlan nincs a településen. Feltárt veszélyeztetett lakhatási helyzet nem volt a településen évek óta, és a településen hajléktalan személy sem él.

b) szociális lakhatás

Az önkormányzatnak szociális bérlakás állománya nincsen.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Ezekről az ingatlanokról nem vezet az önkormányzat nyilvántartást.

d) elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

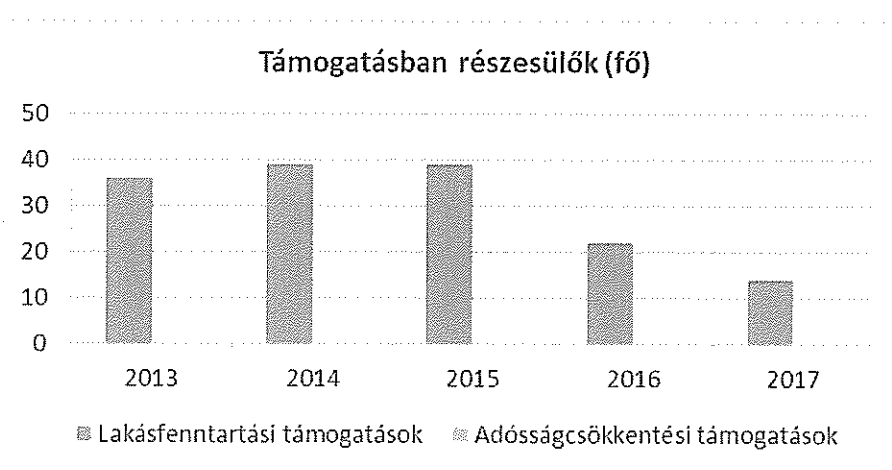
Nincs az önkormányzatnak tudomása ilyen ingatlanról.

e) lakhatást segítő támogatások

3.4.2. számú táblázat - Lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma

Év	Lakásfenntartási támogatásban részesített személyek száma (TS 6001)	Összesen adósságcsökkentési támogatásban részesítettek száma (TS 6101)
2013	36	0
2014	39	0
2015	39	0
2016	22	0
2017	14	0

Forrás: TelR, KSH Tstar

Az Országgyűlés a normatív lakásfenntartási támogatás 2015. március 1-jével történő megszüntetéséről döntött. Ezen időponttól az önkormányzatok dönthetik el, milyen támogatást folyósítanak a lakhatási problémákkal küzdő háztartásoknak. A település biztosítja a lakásfenntartási hozzájárulást, ami fontos eszköz a lakhatási szegénység által leginkább sújtott emberek problémái kezelésében. A feltételrendszer szigorodott. A támogatást nem készpénzben, hanem az ügyfél által kiválasztott szolgáltatónak utalják. A legalacsonyabb jövedelmű háztartások esetében ugyanis a rezsicsökkentés sajnos nem mérsékelte a lakhatási költségeket olyan mértékben, hogy az indokolná a támogatás megszüntetését. Vannak háztartások, ahol előrefizetős mérő van felszerelve, ezzel elkerülhető az adóssághalmozás.

Az önkormányzat a lakásfenntartási kiadásokhoz települési támogatást állapított meg önkormányzati rendeletében. A településen adósságcsökkentési támogatás nem volt bevezetve.

f) eladósodottság

A településen megjelent az eladósodottság, ami jellemzően a felvett hitelek törlesztő részletének megemelkedéséből adódik. Az Otthonvédelmi Akcióterv keretein belül létrehozott Nemzeti Eszközkezelő feladata egy olyan program működtetése, amely a jelzáloghitel-törlesztés miatt súlyosan eladósodott, a gazdasági válság miatt kiszolgáltatott helyzetbe került családok lakhatását hosszú távon biztosítani képes. Az Eszközkezelő a hiteladósok ingatlanát az állam javára megvásárolja, egyben biztosítja a bérlet lehetőségét. A társaság küldetése a fentiekkel összhangban az otthonok és a családok védelme, a gazdasági válság hatásainak tompítása. A Nemzeti Eszközkezelő programja azoknak a hiteladósoknak nyújt segítséget, akik teljesítik a törvényi feltételeket. A NET programhoz csatlakozást mind a deviza, mind a forint alapú jelzálogkölcsön-szerződéssel rendelkező hiteladósok kezdeményezhetik, függetlenül attól, hogy a kölcsön

lakásvásárlásra irányul vagy éppen szabad felhasználású. A NET program a leginkább rászoruló hiteladósokon kíván segíteni. A program a három szereplő – hiteladós, hitelező és a Magyar Állam – közös áldozatvállalásán alapul. Ennek keretében: a hiteladós lemond az ingatlan tulajdonjogáról, és bérliként otthonában maradhat vagy a Magyar Állam megvásárolja a felajánlott ingatlant és a hitelező elengedi a hiteladós fennmaradó tartozását. A Magyar Állam nevében a Nemzeti Eszközkezelő Zrt. minden olyan ingatlant megvásárol, amelynek eladásához a hitelező pénzügyi intézmények hozzájárultak. A Nemzeti Eszközkezelő ennek érdekében felveszi a kapcsolatot a hiteladóssal, időpontot egyeztet vele, hogy a lakóingatlan műszakilag felmérje, valamint, hogy megkössék az adásvételi szerződést és bérleti szerződést. Ennek eredményeképp a korábbi hiteladós – mint bérelő – továbbra is az otthonában maradhat. Bérliként az Eszközkezelőtől határozatlan időtartamra bérli az ingatlant, melynek használatáért havi bérleti díjat fizet.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása.

A település bemutatásakor említettük, hogy 1979. január 1. napjával Kán önálló község jellege megszűnt és Hetvehelyhez csatolták. Ma Hetvehely Káni utca néven szerepel, skanzen jellegű, a településtől azonban 10 km-re helyezkedik el, a házak száma 42 db. Megközelíthetősége rossz időjárás esetén szinte lehetetlen. Állandó, életvitelszerűen ott, egy család él, de többen is vásároltak ott ingatlant.

10 éve már történtek törekvések, hogy a településünkről épüljön aszfaltozott út, ami lerövidítené – kb. 5 km-re -, és könnyen, járhatóvá tenné az utat, de ez sajnos nem sikerült. A csatornahálózat kiépítésekor, tartályos formában, Kánban is meg lett oldva a szennyvízelvezetés. Az ingatlan tulajdonosok nehezen tudják ingatlanjaikat megközelíteni. Nyugodt, békés hangulata miatt egyre több külföldi vásárol házat, és telepedik le. Hosszú távon elengedhetetlen egy új út megépítése. A házakat többnyire nyaralásra, pihenésre használják. Az ott élők helyzetét nehezzé teszi a mindennapos ingázás.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

A település területén, telep, szegregátum nem található.

A lehatárolás a 314/2012. (XI. 8.) Kormányrendelet 10. mellékletében meghatározott szegregációs mutató alapján történik. A lehatárolás során a település területén belül olyan területileg egybefüggő tömbök kiválasztása történik meg, amelyekre együttesen jellemző, hogy a szegregációs mutató határértékének megfelelnek. Szegregált lakókörnyezetnek minősül, ahol egyes védett tulajdonságokkal rendelkező csoportok (főleg etnikai csoportok tagjai) egy adott településrészen elkülönülnek. Azon területek tekinthetők szegregátumnak, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 év) belül eléri, illetve meghaladja az adott településtípusokra vonatkozó határértéket.

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, stb.)

Nem releváns.

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

A telep lakosságának történetéről írott feljegyzések nincsenek, csak lakossági elbeszélésre lehet támaszkodni. A 2014/1964 Kormányhatározat volt, amely előírta a telepek felmérését, azoknak az intézkedéseknek a körét és a közreműködéseket, amelyekkel a telepek felszámolását meg lehetett valósítani. Hetvehelyen, az 1960-as években szóróványosan ugyan, de megindult a közösségbe költözés

folyamata, amely az 1970-es években meggyorsult és az 1980-as években be is fejeződött. Először azok a családok költöztek be a faluba, akik rendszeresen dolgoztak – nők is – a putrikban rend és tisztaság uralkodott és általában két gyermeknél nem volt több. Takarékosan éltek, így némi tőkével rendelkeztek.

A többi család csak segítséggel tudott a faluba letelepedni. Az OTI segítségével épültek az úgynevezett „CS” lakások. A házak elszórta épültek a magyar családok házai közé.

Az, hogy a telep megszűnt csak úgy lehetett elérni, hogy ha egy család kiköltözött a putriból azt azonnal lebontották

Az új lakások, melyek két szobásak voltak, a nagycsaládoknál kicsinek bizonyultak. Ezen felül, többségében nagyszülőkkel költöztették össze a fiatalokat. A telepi viszonyokkal összehasonlítva, óriási volt a fejlődés.

A belterületen lévő lakások 7,6 %-a komfort nélküli lakás, alapozással mind rendelkezik, 30,3% nem szilárd falazatú (ez abból adódik, hogy Káni utca ingatlanjai 98%-ban vályogból épült) az ingatlanok 97,5 %-a ivóvízzel, 100 %-a árammal ellátott. A településen csatornahálózat van, a lakosság 80 % -a kötött a rendszerre. Vezetékes gáz nincs bekötve, egyedi fűtés van az ingatlanokban. Külterületen 2 lakás van.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az egészségügyről szóló 1997 évi CLIV. törvény 152. §-a előírja, hogy a helyi önkormányzat az egészségügyi szakellátási intézményműködtetési kötelezettségének részeként gondoskodik

a) a tulajdonában, illetve fenntartásában lévő, közfinanszírozott egészségügyi szakellátást nyújtó egészségügyi szolgáltató működtetéséről,

b) a 2013. április 28-án tulajdonában, illetve fenntartásában lévő egészségügyi szolgáltató számára - az egészségügyi ellátórendszer fejlesztéséről szóló törvény alapján - megállapított közfinanszírozott szakellátási feladatok ellátásáról,

c) a tulajdonában lévő, közfinanszírozott egészségügyi szakellátási feladat ellátására szolgáló vagyonhoz kapcsolódó - az egészségügyi ellátórendszer fejlesztéséről szóló törvény alapján a helyi önkormányzat rendelkezési joga alá tartozó szakellátási kapacitással ellátandó - közfinanszírozott egészségügyi szakellátási feladatok ellátásáról.

A települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében köteles gondoskodni

a) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,

b) a fogorvosi alapellátásról,

c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,

d) a védőnői ellátásról,

e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

A települési önkormányzat a környezet- és település-egészségügyi feladatok körében

a) a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról,

b) biztosítja a rovarok és rágcsálók irtását,

c) folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet-egészségügyi helyzetének alakulását, annak esetleges romlása esetén –lehetőségeihez mérten– saját hatáskörben intézkedik, vagy a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések megtételét,

d) együttműködik a lakosságra, közösségekre, családi, munkahelyi, iskolai szintekre irányuló egészségfejlesztési programokban, valamint támogatja az aktívan kezdeményezi azokat.

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Az egészségügyi alapellátás helyben, vállalkozó formában – tartós helyettesítéssel - működtetett háziorvosi praxis keretében biztosított. A háziorvosi szolgálatot a Kormányhivatal Egészségbiztosítási Pénztári Szakigazgatási Szerve finanszírozza, amely támogatás a lakosságszámtól függő normatív finanszírozásból és a kártyával bejelentkezett betegek utáni teljesítménydíjazásból tevődik össze.

A háziorvosi rendelő felújítása, korszerűsítése 2019-ben valósul meg.

A járóbeteg-szakellátás a Szentlőrinci Eszterházy Egészségközpontban, Pécsen és Szigetváron biztosított a lakosság részére. 2009. június 25. napján, a térségi önkormányzatok azzal a céllal alapították meg a LŐRINC-MED Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaságot, hogy a térség kiemelkedően rossz egészségügyi helyzete javuljon, a magas fokú morbiditási ráta pedig ezáltal csökkenjen. Felek 2012. év novemberében egészségügyi feladatátvállalási szerződést kötöttek az egészségügyi alapellátáshoz kapcsolódó sürgősségi betegellátás, a Központi Ügyeleti ellátás biztosítás céljából. A Kft ellátja a központi ügyeleti, a Hospice és az Otthonápolási tevékenységen felül a lakosság egészségi állapotának javítását, a jobb életminőség elősegítését célzó tevékenység elvégzésével, az egészségkárosító környezeti, társadalmi és egyéb hatások elleni fellépéssel, az egészség fejlesztését, betegségek megelőzését, egészségfejlesztési, egészségvédelmi, betegségmegelőzési, gyógyító és orvosi rehabilitációs szolgáltatások működtetésével. A Kft az ellátásokat szentlőrinci Eszterházy Egészségközpontban (7940 Szentlőrinc, Eszterházy u. 1.) biztosítja.

A fekvőbeteg ellátást 50 km-en belül több kórház is biztosítani tudja.

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 4401)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 4301)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 4501)
2013	1	0	0
2014	1	0	0
2015	1	0	0
2016	1	0	0
2017	1	0	0

Forrás: TelR, KSH Tstar

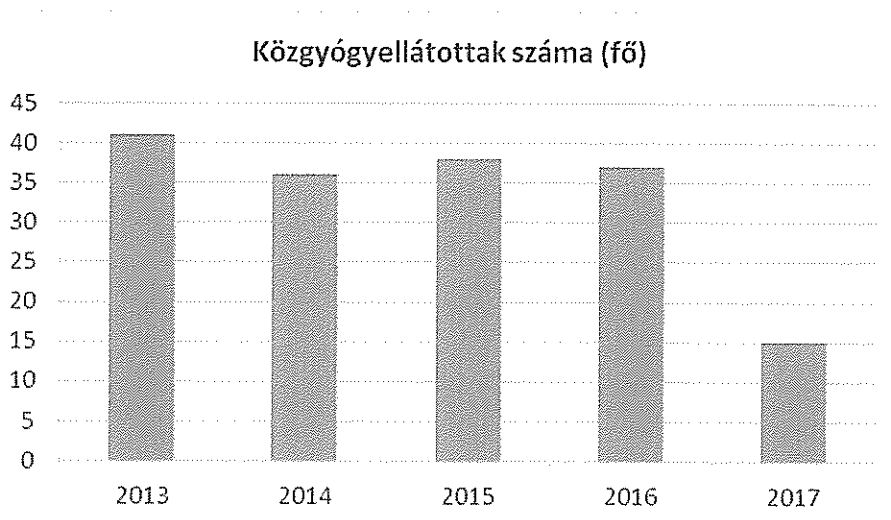
A Szt. természetbeni ellátásként biztosítja a rászorulóknak részére a közgyógyellátási igazolvány kiállítását. A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személyek részére az egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentése érdekében biztosított hozzájárulás. A közgyógyellátás a szociális biztonság védelmének, illetve megőrzésének célját szolgálja azzal, hogy a szociálisan rászorultak részére az egészség megőrzésével és a betegséggel összefüggő kiadásokat kompenzálja. A közgyógyellátási igazolvány a kormányhivatal által kibocsátott, plastikus kártya formájú hatósági igazolvány, amellyel a közgyógyellátásra való jogosultság igazolható. Közgyógyellátás keretében gyógyító ellátás csak hatályos (le nem járt) és egyben érvényes közgyógyellátási igazolvánnyal rendelhető, illetve vehető igénybe. A közgyógyellátási kérelmet a lakóhely szerint illetékes járási hivatalhoz kell benyújtani, azonban a kérelem benyújtása előtt fel kell keresni a háziorvost, hogy igazolja a havi rendszeres gyógyító ellátásokat. A kérelmet formanyomtatványon kell benyújtani, és csatolni kell a közgyógyellátás iránti igény alapjául szolgáló tények igazolását, illetve, ha egyéni gyógyszerkeretet is igényelni kíván, akkor zárt borítékban a háziorvos által a havi rendszeres gyógyító ellátásokról kiállított igazolást is. Alanyi jogú közgyógyellátáson alapuló kérelem esetén, ha a kérelmező nyilatkozik arról, hogy egyéni gyógyszerkeret megállapítására nem tart igényt, kérelméhez nem kell csatolni a háziorvos igazolását. A közgyógyellátásra való jogosultságról a lakóhely szerint illetékes járási hivatal dönt. A közgyógyellátás jogosultsági feltételeinek fennállása esetén a járási hivatal határozatában megállapítja a közgyógyellátásra való jogosultságot, a jogosultság kezdő időpontját és a gyógyító ellátások elismerhető költsége figyelembe vételével a gyógyszerkeret összegét. A közgyógyellátás során a gyógyszerek árához nyújtott támogatás összege a gyógyszerkeret erejéig korlátozva van. A gyógyszerkeret tehát az az összeg, amelyben egy-egy jogosult számára korlátozták a gyógyszer térítési díjához nyújtott hozzájárulás összegét. Az eseti keret összegét pedig nem az eljáró hatóságok határozzák meg, hanem a tárgyéven beadott kérelmek vonatkozásában a költségvetési törvény. A gyógyászati segédeszköz és a rehabilitációs gyógyászati ellátás térítési díjához a közgyógyellátás keretében nyújtott támogatás az ún. közfinanszírozás alapjául elfogadott árhoz igazodik, az ellátások a

közfinanszírozás alapjául elfogadott ár erejéig térítésmentesek. A közgyógyellátás keretében rendelhető gyógyászati segédeszközök körét az OEP a tb támogatás megállapítására irányuló hatósági eljárás során határozza meg. Az Országos Egészségbiztosítási Pénztár a járási hivatal határozata alapján hatósági nyilvántartást vezet a közgyógyellátásra jogosultak jogosultságáról és gyógyszerkeretükről.

3.6.2. számú táblázat - Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

Év	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (TS 5601)
2013	41
2014	36
2015	38
2016	37
2017	15

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Ápolási díj

Az alanyi jogcímen biztosított ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás. Szabályozó jogszabályok: a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 40-44. §-ai, a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatás fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. tv. 16. § h) pontja, a 44/A. § (2) bekezdése.).

Az ellátás pénzbeli, amely ellátás jövedelmi helyzettől független. Ápolási díjra jogosult a hozzátartozó [Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 2. pont], ha állandó és tartós gondozásra szoruló súlyosan fogyatékos, vagy tartósan beteg 18 év alatti személy gondozását, ápolását végzi. Súlyosan fogyatékos személy az, akinek segédeszközzel vagy műtéti úton nem korrigálható módon látóképessége teljesen hiányzik, vagy aliglátóként minimális látásmaradvánnyal rendelkezik, és ezért kizárólag tapintó - halló - életmód folytatására képes vagy hallásvesztése olyan mértékű, hogy a beszédnek hallás útján történő megértésére és spontán elsajátítására segédeszközzel sem képes és halláskárosodása miatt a hangzó beszéd érthető ejtése elmarad vagy értelmi akadályozottsága genetikai, illetőleg magzati károsodás vagy szülési trauma következtében, továbbá tizennegyedik életévét megelőzően bekövetkező súlyos betegség miatt középsúlyos vagy annál nagyobb mértékű, továbbá aki IQ értékétől függetlenül a személyiség egészét érintő (pervazív) fejlődési zavarban szenved, és az autonómiai tesztek alapján állapota súlyosnak vagy

középsúlyosnak minősíthető vagy mozgásszervi károsodása, illetőleg funkciózavara olyan mértékű, hogy helyváltoztatása a külön jogszabályban meghatározott segédeszköz állandó és szükségszerű használatát igényli, vagy állapota miatt helyváltoztatásra még segédeszközzel sem képes, vagy végtaghiánya miatt önmaga ellátására nem képes és állandó ápolásra, gondozásra szorul. Tartósan beteg az a személy, aki előreláthatólag három hónapnál hosszabb időtartamban állandó ápolást, gondozást igényel.

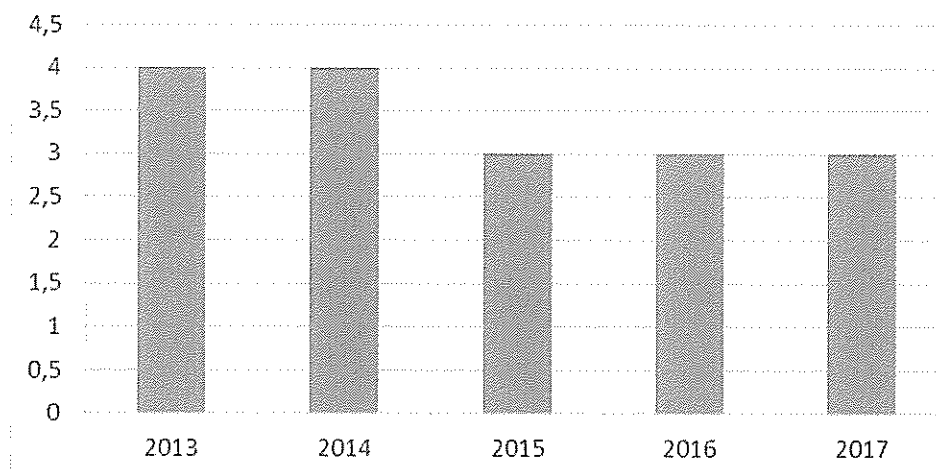
A járási hivatal - kérelemre - kiemelt ápolási díjra való jogosultságot állapít meg annak a személynek, aki a jogszabályi feltételeknek megfelel. Fokozott ápolást igénylő az a személy, aki mások személyes segítségével nélkül önállóan nem képes étkezni vagy tisztálkodni, vagy öltözködni vagy illemhelyet használni vagy lakáson belül - segédeszköz igénybevételével sem - közlekedni, feltéve, hogy esetében a fenti pontokban foglaltak közül legalább három egyidejűleg fennáll. Az ápolási díj folyósításának időtartama szolgálati időre jogosít.

3.6.3. számú táblázat - Ápolási díjban részesítettek száma

Év	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 5901)	Ápolási díj, méltányossági alapon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 5902)	Összesen
2013	4	0	4
2014	4	0	4
2015	3	0	3
2016	3	0	3
2017	3	0	3

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Ápolási díjban részesülők száma (fő)

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A Szentlőrinci Eszterházy Egészségközpontban, Pécssett és Szigetváron biztosított a lakosság részére. Szentlőrincen lehetőség van igénybe venni az ún. manager-szűrést, melynek keretében belgyógyászati, labor, nőgyógyászati, szemészeti, fül, orr, gégészeti, urológiai, reumatológiai, bőrgyógyászati, kardiológiai vizsgálatot, EKG-t, mellkasröntgent, hasi-és kismedencei ultrahangot, doppler vizsgálatot, valamint életmód tanácsadást végeznek.

2011-ben a Pécsi Tudományegyetem szűrőbuszt szervezett a kistelepülésekre, amin a település kb. 40%-a részt vett.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A szentlőrinci Eszterházy Egészségközpontban lehetőség van fizioterápiás kezelések igénybevételére modern, szakszerű gépek berendezések segítségével, valamint gyógytornára és gyógymasszázsra, mely segíti a betegek teljes gyógyulását, hogy minél előbb visszanyerjék egészségüket, megszokott életminőségüket. 2012. március 1-jétől lehetőség van otthoni szakápolás igénylésére, mely háziorvosi elrendelés alapján történik.

A fejlesztő és rehabilitációs szolgáltatások - fizioterápia, mozgásszervi terápiák – Szentlőrincen és Pécsen járóbetegként vehetők igénybe. Fekvőbetegek a Harkányi Gyógyfürdő Kórházban, illetve a kezelések egy része a Szigetvári Kórházban vehetők igénybe.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az általános iskolások és óvodások közétkeztetését az önkormányzat tulajdonában és intézménye üzemeltetésében működő konyhával oldja meg az önkormányzat. Az ételek az életkornak megfelelőek és tartalmazzák a 67/2007. (VII.10.) GKM-EüM-FVM-SZMM együttes rendelet mellékletében szabályozott, az adott korcsoportra vonatkozó energia- és tápanyagszükségletet. Az ételek nyersanyag összetételénél különös figyelemmel kell lenni a gyermekek fejlődésére, az egészséges táplálkozást biztosító tápanyagok felhasználására.

Jogszabály rögzíti az étrendtervezés szabályait, valamint az étkezésekkel kapcsolatos követelményeket is. Ilyen például, hogy egymást követő kétszer tíz ételmezési nap főétkezéseiben egy ételsor csak egy alkalommal fordulhat elő, vagy hogy állati eredetű fehérjeforrást minden főétkezésnek, bölcsődei étkeztetés esetén az egyik kisétkezésnek is tartalmaznia kell.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Az egészségmegtartást támogató, sportolásra lehetőséget biztosító infrastruktúra kedvező a településen. Az önkormányzat rendelkezik egy sportpályával, sportcsarnokkal, gyerekek számára játszótérrel. A helyben lakók a létesítményeket térítésmentesen vehetik igénybe.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

2009-től az önkormányzat biztosítja az idősek nappali ellátását. Szociális Szolgáltató Központ tevékenységének bővítésével biztosítja az önkormányzat a szociális étkeztetést és a házi segítségnyújtást. Szentlőrinc Város Önkormányzat, mint fenntartóval kötött megállapodás alapján a Szentlőrinci Szociális Szolgáltató Központon keresztül történik a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat ellátása.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

A szolgáltatások nyújtásakor hátrányos megkülönböztetésről, az egyenlő bánásmód követelményének megsértéséről nincs tudomásunk.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

Pozitív diszkrimináció a szociális és egészségügyi ellátás keretein belül nem volt.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai

Hetvehely településen 5 civil szervezet, és 2 nemzetiségi önkormányzat működik. Ezek együtt, illetve felváltva szervezik a rendezvényeket az önkormányzat részvételével.

Minden év szeptemberében tartja meg az önkormányzat az Idősek Napját.

A Szociális Szolgáltató Központ és Konyhája minden év karácsonyát és húsvétját az óvodás gyermekekkel ünnepli meg. Karácsonykor az önkormányzat köszönti a gyermekeket egy kis ajándékkal. Karácsonyt ünnepli a német nemzetiségi önkormányzat szervezésével a falu, ahol közös karácsonyi fények gyújtása történik, egy kis kalács és tea fogyasztásával.

A civil szervezetek alkalmanként tartanak különböző rendezvényeket, ahova meghívják a falu vezetőit is.

Az NYMTIT minden évben egy alkalommal road - show-t rendez, ahol részt vesznek, a falu lakói és –egy ismereti anyag bemutatása után - tesztíráson „beszámolnak” a témával kapcsolatos ismereteikről.

Az általános iskolában az iskola, valamint az NYMTIT és a Paksi Atomerőmű Niels Bohr versenyt rendez, ahol 9 település 10-14 éves korú gyermekei adnak számot fizika és kémia tudásukról, értékes nyereményekért.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

Nincs konkrét adatunk arra vonatkozóan, hogy etnikai konfliktusok lennének.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

Hetvehely település lakóira jellemző, hogy ha egy nagyobb beruházás történik, a falu apraja – nagyja segítséget nyújt. Az elmúlt években az összefogás volt jellemző a falura. Az építkezéstől a takarításig mindenben részt vállaltak. A német múzeumot, és annak környékét a német nemzetiségi önkormányzat tagjai, tartják rendben. A múzeumban, lévő berendezést a falu német ajkú lakói adták össze és rendezték be. Visszaépítésre került a romos állapotban lévő Szent Antal kápolna. Jelenleg, a közmunkaprogram keretében tartják rendben a falut, de ha szükséges, a falu aktív dolgozói is segítséget nyújtanak.

A Szociális Szolgáltató Központ és Konyhája, az önkormányzat támogatásával évente 2 alkalommal a Katolikus Karitas által szervezett EU élelmiszersegély programban vesz részt, ezzel is támogatva a rászorultakat.

Minden év karácsonyán az óvodás és iskolás gyermekek karácsonyi csomagot kapnak.

Helyi rendelet alapján a jogosultak részére az önkormányzat természetbeni támogatást biztosít, melynek keretében a közmunkaprogramban megtermelt zöldségeket osztják ki.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A Roma Nemzetiségi Önkormányzat és a helyi önkormányzat a megkötött együttműködési megállapodás alapján működik együtt. A Hetvehelyi Roma Nemzetiségi Önkormányzat az alábbiak alapján tervezi a 2019. esztendejét: Roma kultúra napja, és balatoni kirándulás szervezése, iskolakezdési támogatást nyújtása a roma oktatás elősegítése érdekében, zárandoklat szervezése, roma bemutatóhely - mely három korhű kunyhót tartalmaz - rendszeres karbantartása.

A településen roma, illetve német nemzetiségi önkormányzat működik.

A 2011-es népszámláláskor Hetvehelyen 131-en vallották magukat romának, németnek 95-en.

A romák a legnagyobb transznacionális nemzetiség Európában, egyben az egyik legszegényebb közösség lévén gyakran kizáródnak az elsődleges munkaerőpiacról. A romák társadalmi-gazdasági kirekesztődése a gazdasági teljesítményt és a költségvetés egyenlegét nézve az egész társadalom számára hátrányt jelent. A munkanélküliség, az alacsony iskolázottság, a tartós szegénység, a rossz egészségi állapot, a nem megfelelő

lakhatási körülmények, alacsony gazdasági és társadalmi státuszuk együttesen és egymással kölcsönhatásban okozzák a többszörös (interszekcionális) társadalmi kirekesztettséget. A romák alacsony foglalkoztatottsága és a roma munkavállalók átlagosan alacsony keresetének közvetlen gazdasági hatása, hogy a gazdasági termelékenységet nemzeti szinten is visszafogja. Hatással van ugyanakkor a költségvetés alakulására is, mely hatás eredője a kiadási és a bevételi oldalon egyaránt megjelenik. Az alacsony foglalkoztatottság és az alacsony keresetek miatt magasabbak a romákat érintő nettó szociális biztonsági kiadások, mivel alapvető szükségleteik kielégítését szociális transzferek és szolgáltatások révén kell megoldani, továbbá a kieső illetve alacsony jövedelmek miatt az adó-és társadalmi védelmi rendszereknek összességében is inkább haszonélvezői, mint befizetői lesznek. A felzárkózás politika célja, hogy csökkenjen a szegénységben vagy társadalmi kizáródásban élők aránya, csökkenjen a hátrányos helyzetű gyermekek társadalmi lemaradása, gyengüljenek a szegénység átörökítésének tendenciái, csökkenjenek a roma és nem roma népesség közötti társadalmi különbségek, javuljon a roma nők helyzete. A célok elérésében –a társadalmi problémák legfontosabb jellemzőit tekintve –az alábbi horizontálisan érvényesítendő célkitűzéseket tartjuk meghatározónak: tartósan munkanélküli aktív korúak munkaerő-piaci esélyeinek javítása; a gyermekek szegénységének csökkentése; a szocializációs és szociokulturális hátrányok leküzdése; a roma nők többszörös hátrányainak csökkentése; a hátrányos helyzetű területek lemaradásának csökkentése, a területi, lakhatási hátrányokból származó társadalmi hátrányok mérséklése.¹

Az EU 2020 stratégia megvalósítását szolgáló kohéziós politika Európai Bizottság által javasolt 8 beavatkozási területének 4 fő beavatkozási csoportja kapcsolatban áll a felzárkózással a foglalkoztatás elősegítése és a munkaerő-mobilitás támogatása, beruházás az oktatásba, szakképzésbe és az élethosszig tartó tanulásba, a társadalmi felzárkózás elősegítése és a szegénység elleni küzdelem, az intézményi kapacitások erősítése és hatékony közigazgatás.

Magyarország alapvető érdeke, hogy a saját fejlesztéspolitikájában kiemelt szerepet kapjon a szegénységben élők (kiemelten gyermekek, romák), valamint a hátrányos helyzetű térségek célzott, komplex módon kezelt felzárkózásának segítése. Ebben a különböző szakterületeken az uniós forrásokból induló fejlesztéseknek meghatározó szerepet kell vállalniuk.² A cél komplex programokkal (képzés + munkatapasztalat) elősegíteni a munkaerő-piaci alkalmasság fejlesztését: célcsoport-és egyén-specifikus aktív munkaerő-piaci módszerek alkalmazása, a célcsoport foglalkoztatásának támogatása, elősegíteni a helyi piaci igényekhez igazodó önfenntartó (atipikus) foglalkoztatási lehetőségek fejlesztését, vidéken elsősorban a mezőgazdaság területén.³ A 2011-ben végzett népszámlálás adatai szerint 316 ezren vallották magukat romának. Ez –részben köszönhetően az identitásra vonatkozó kérdések módszertani fejlesztésének, illetve az identitás vállalását erősítő kampányoknak–jóval több, s közelebb áll a tényleges helyzethez, mint a 2001-es népszámlálás 206 ezres adata. A reprezentatív cigányvizsgálatok eredményei alapján a kutatók 1971-ben 320 ezer fő körülire, 1993-ban 468 ezer körülire, 2003-ban pedig mintegy 570 ezerre becsülték a romák számát. Ez az ország teljes népességéhez viszonyítva közel 5,5 százalékos arányt jelentett. Kutatói becslések a romák számát 2010-es évekre 650–750 ezer közé teszik. Egy helyütt a kutatók –összegző szándékkal, a szélső értékeket kijelölendő –úgy fogalmaznak, hogy: „a roma népesség biztosan nem haladja meg az egymillió főt, és bizonyosan nagyobb, mint 700 ezer”. A cigányság életkori összetétele lényegesen fiatalabb népességet mutat, mint a nem roma népességé. A romák között a 0-14 évesek aránya 34,5%, míg a nem roma népességen belül ez az arány 16,3%. Az életkor előrehaladtával az arányok megfordulnak, ennek okai között meghatározó szerepet játszik a roma népesség rossz egészségi állapota.⁴

A roma népesség foglalkoztatási rátája az utóbbi évek kutatásainak egybehangzó tanúsága szerint alig éri el a 20%-ot. A roma nők–a legfrissebb népszámlálási adatok szerint is –alig 12%-os foglalkoztatási aránya különösen aggasztó. Ehhez kapcsolódik a rossz egészségi állapot (a romák átlagosan 10 évvel korábban halnak meg, mint a nem romák), az alacsony iskolázottság (alig 5 százalékuk érettségizett), valamint a

¹ Ld. Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 10. oldal.

² Ld. Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 13. oldal.

³ Ld. Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 17. oldal.

⁴ Ld. Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 22. oldal.

telepszerű, komfort nélküli lakókörnyezet.⁵ A romák foglalkoztatottságának legutóbbi időkben tapasztalható szerkezete egyszerre tükrözi a népesség munkaerő-piacihátrányos helyzetét és a beavatkozások fő irányát, illetve lehetőségeit, a közfoglalkoztatás meghatározó szerepét a népesség megélhetésében. A közfoglalkoztatás a roma népesség területi eloszlásából fakadóan is elsősorban a községekben javította a foglalkoztatási mutatókat. Ugyanakkor több elemzés rámutat, hogy tartós munkaerő-piacihatásokat a képzettség növelésével lehet elérni. Erre utalnak a 2013-as nagymintás roma vizsgálat tapasztalatai is: Amíg a szakmunkásoknak 3,9-szer, addig az érettségizetteknek 4,1-szer nagyobb esélye van arra, hogy dolgozzanak, mint a legfeljebb nyolc általánost végzetteknek. Ugyanígy a városokban élőknek 1,2-szer nagyobb esélye van a tartós foglalkoztatottságra, mint a községbelieknek. Változást jelent továbbá az összes foglalkoztatottat vizsgáló modellhez képest a tartós foglalkoztatást vizsgáló modellnél az, hogy az iskolai végzettségnek és a településtípusnak erősebb hatása van.⁶

A nemzetiégi önkormányzat működésének személyi- és tárgyi feltételeit a települési önkormányzat biztosítja (irodahelyiség adása, adminisztratív feladatok ellátása).

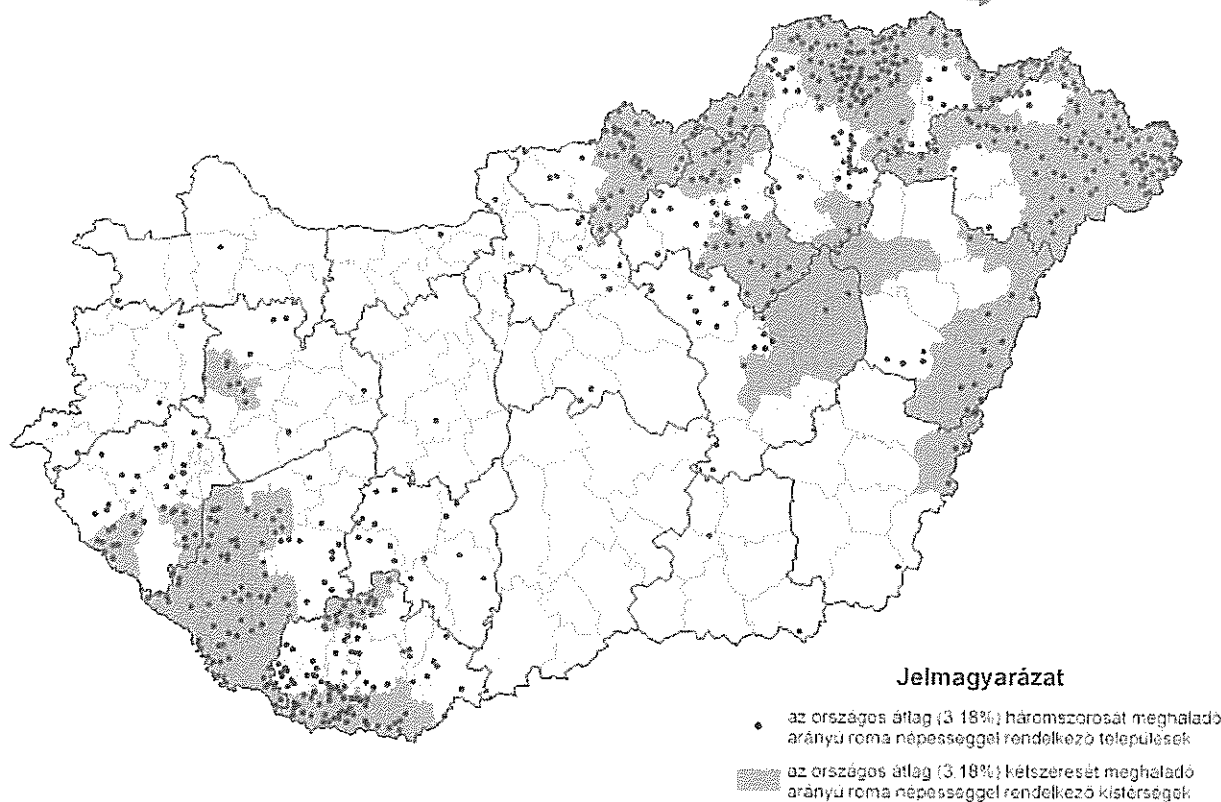
A roma, illetve a német nemzetiégi önkormányzat minden évben tervet készít, amiben megfogalmazza a megvalósítani kívánt programokat, célokat, pályázati lehetőségeket. A szakszerű működés érdekében együttműködési megállapodás keretében lettek rögzítve a lényeges momentumok.

Az 1971-es romakutatás alapján a munkaképes roma férfiak 85%-a volt aktív kereső. Ez az arány jóval alacsonyabb (30%) volt a roma nők körében. Azonban a nők foglalkoztatása is a 70-es évek folyamán folyamatosan bővült, az évtized végére elérte az 50%-ot. A rendszerváltás után viszont a roma nők is a roma férfiakhoz hasonló arányban veszítették el a munkahelyüket, így jelenleg is jóval alacsonyabb körükben a foglalkoztatottak aránya, mint a férfiak között. A nők körében különösen nagy a roma és az országos foglalkoztatottság közötti különbség. Az össznépességben a nők foglalkoztatottságának az aránya a roma nőkéhez képest 2,6-szor nagyobb, valamint a roma nőket saját népességükön belül is hátrány éri, fele akkora az esélyük a foglalkoztatottságra, mint a roma férfiaknak. Azok, akik a családalapítás miatt lemondanak továbbtanulási szándékukról, akár egész életükre elvesztik annak az esélyét, hogy valaha stabil munkahelyük legyen. A családalapítás és a munkaerő-piaci esélyek konfliktusával fiatalabb korban (kevesebb tapasztalat birtokában) szembesülnek a romák. Másrészt családjuk és szomszédjaik véleménye alapján különösen erősek lehetnek azok a megfontolások, amelyek következtében a roma fiatalok egy jó része esetleg jelentősen alulbecsli az iskolázottság munkaerő-piaci hozadékát. Ezért inkább nagyobb hangsúlyt fektethetnek a gyermekvállaláson keresztül történő státuszemelkedésre, ami persze tovább csökkenti az esélyét bármilyen jövőbeni integrációs folyamatnak.⁷

⁵ Ld. Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 25. oldal.

⁶ Ld. Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 26. oldal.

⁷ Ld. Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 28. oldal.

Forrás: KSH, népszámlálási adatok, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió tervezet, 86. o. <http://www.nth.gov.hu/orszagos-fejlesztési-es-teruletfejlesztési-konceptio>

A roma népesség és a hátrányos helyzetű területek lakossága, mely túlnyomórészt falusias környezetben él, a rendszerváltozást követően nem vehetett részt a mezőgazdaságban végezhető, nagy volumenű élők munkát igénylő foglalkoztatásban, mert a mezőgazdaságban eddig a gépesített nagyüzemi termelésre helyeződött a hangsúly. Az ország kiváló mezőgazdasági adottságai ellenére eddig nem volt kitűzött cél a falusi lakosság részére az élelmiszer-önellátás, a helyi termelés és a helyi fogyasztás összekapcsolása (pl. a közétkeztetésben). Emiatt komoly élők munkát igénylő foglalkoztatási lehetőségtől esett el a lakosság, miközben ez még a hátrányos helyzetű falusi környezetben is munkát biztosíthatott volna.

Az alacsony foglalkoztatottság problémájára elemi megoldást kínálnak a közmunka programok, ugyanakkor ezek mellett továbbra is szükségesek a hosszú távú megoldások. A foglalkoztatási szint tartós javítását a foglalkoztatási programok önállóan nem képesek biztosítani: új, versenyképes, fenntartható munkahelyekre van szükség, ehhez pedig „csak és kizárólag a vállalkozókön keresztül vezet az út”.

Hangsúlyt kell helyezni a munkaerő-piaci szolgáltatások fejlesztésére. Ennek keretében olyan személyre szabott közvetítést, szolgáltatásokat, tanácsadást és egyéb támogatásokat kell nyújtania a roma munkanélkülieknek is, amelyek a munkaerő-piacra való be- illetve visszalépést és bennmaradást hatékonyan segítik. Fontos, hogy a roma emberek programokba történő bevonása a roma emberek lakosságon belüli arányának megfelelően történjen. A foglalkoztatási szempontból különösen hátrányos helyzetű romák felzárkózásának segítése érdekében szükséges a közszolgáltatási hiányszakmákban való foglalkoztatásukra történő felkészítésük támogatott képzéssel, egyénre szabott segítséggel, mentorálással és támogatott foglalkoztatással.⁸

A szociális földprogram, mint aktív szociálpolitikai eszköz kiemelten fontos a vidéki környezetben, a tartósan rászorulóknak, közte jelentős arányban roma háztartások számára. Jelentős mértékben tud

⁸ Ld. Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 90. oldal

hozzájárulni az önellátáshoz, megélhetéshez, továbbá a munkakultúra elterjesztésével és a résztvevők aktiválásával elősegíti a munkaerőpiacra való belépést. A szociális szövetkezetek egyszerre jelenhetnek közösségfejlesztést és gazdaság-, vállalkozásfejlesztést, mert ennek keretében megtanítják a résztvevőket a szövetkezeti munkára, végigkísérik az alakulási és a működési folyamatot, közösségi keretben beindítják a gazdasági tevékenységet. A szociális gazdaság eszközein keresztül kiemelt figyelmet kell fordítani a nehezen elhelyezkedő, hátrányos helyzetű roma emberek szakmai tudásának fejlesztésére és folyamatos tanácsadást, valamint egyénre szabott szociális és mentális segítséget kell nyújtani számukra.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Magas a településen a munkanélküliek között azok aránya, akik évek óta közmunkában vesznek részt	Minél több munkanélküli bevonása a közfoglalkoztatási programból a szociális szövetkezetbe, végső cél visszairányításuk a nyíltmunkaerő piacra
A településen magas a csak alapfokú iskolai végzettséggel és a szakképzettséggel nem rendelkező személyek száma	Az önkormányzat a közfoglalkoztatottak számára képzést biztosít a BAMKH Szentlőrinci Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya által indított képzéseken.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

A gyermekek helyzetének vizsgálatánál elsőként néhány fogalmat és szabályozást kell áttekintenünk.

Nemzetközi szabályozás a gyermeki jogok területén:

A gyermekek joga elválaszthatatlan az emberi jogoktól, így e jogok mai tartalmát meghatározó nemzetközi dokumentumok sorában elsőként kell említeni az 1948-ban elfogadott Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatát, valamint az 1952-ben megalkotott Polgári és Politikai Jogok Egyezségokmányát. Alapvetően meghatározó a gyermekjogok terén az Egyesült Nemzetek Szervezetének a Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban 1989. november 20-án kelt Egyezménye (Gyermekek Jogi Egyezmény), amelyet az 1991. évi LXIV. törvénnyel Magyarország is kihirdetett. (ld. a Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről). Országunk ezzel valamennyi fent felsorolt dokumentumhoz csatlakozott. Az Egyezmény 6. cikke tartalmazza, hogy az Egyezményben részes államok elismerik, hogy minden gyermeknek veleszületett joga van az életre. Az Egyezményben részes államok a lehetséges legnagyobb mértékben biztosítják a gyermek életben maradását és fejlődését.

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza (Gyvt. 5. § n) pontja).

Védelembé vétel a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a gyámhatóság a gyermeket védelembé veszi. (Gyvt. 68. § (1) bek.) A gyámhatóság - a gyermekjóléti szolgálat javaslatának figyelembevételével - védelembé veheti továbbá: a szabálysértési hatóság értesítése alapján a szabálysértési tényállást megvalósító gyermeket és a szabálysértést elkövetett fiatakorút, a nyomozó hatóság nyomozást megtagadó határozata alapján a tizennegyedik életévét be nem töltött gyermeket, a rendőrség, az ügyészség, illetve a bíróság jelzése alapján a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított, vádolt fiatakorút. (Gyvt. 68. § (2) bek.) A védelembé vétellel egyidejűleg a gyermek gondozásának folyamatos segítése és ellátásának megszervezése, a szülői nevelés támogatása érdekében a gyámhatóság a gyermek részére a gyermekjóléti szolgálat családgondozóját rendeli ki és a veszélyeztetettség okának megszüntetése érdekében intézkedést tesz, így különösen:

a) kötelezi a szülőt, hogy folyamatosan vegye igénybe a gyermekek napközbeni ellátását, a gyermekek átmeneti gondozását, az Nktv. hatálya alá tartozó iskolatthonos nevelést-oktatást, illetve kollégiumi ellátást,

b) kötelezi a szülőt, hogy gyermekével keressen fel valamely családvédelemmel foglalkozó személyt vagy szervezetet,

c) kötelezi a szülőt arra, hogy gyermeke vegye igénybe az egészségügyi szolgáltatásokat,

d) kezdeményezi a háziorvosnál - súlyos veszélyeztetettség esetén bármely orvosnál - a betegsége, illetve szenvedélybetegsége következtében állandóan vagy időszakosan kóros elmeállapotú szülő, illetve a gyermekkel együtt élő más hozzátartozó orvosi vizsgálatát,

e) intézkedik - az illetékes szervek bevonásával a gyermek egészségét veszélyeztető körülmények megszüntetéséről,

f) magatartási szabályokat állapít meg a gyermek számára a kifogásolt magatartás megszüntetése érdekében,

g) figyelmezteti a szülőt helytelen életvezetésének, magatartásának következményére, és felszólítja annak megváltoztatására, figyelmezteti továbbá a szülőt a Gyvt. 68. § (5) bekezdés szerinti jogkövetkezmenyre,

h) kötelezheti a szülőt és a gyermeket, illetve felkérheti a konfliktusban érintett más személyt arra, hogy a nevelési-oktatási intézményben előforduló erőszak miatt kialakult helyzet vagy más súlyos konfliktushelyzet kezelése érdekében jelenjen meg iskolapszichológusi vizsgálaton, illetve vegye igénybe a konfliktuskezelést segítő szolgáltatást. (Gyvt. 68. § (3) bek.)

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek. (Gyvt. 67/A. § (1) bek.)

Halmazottan hátrányos helyzetű:

a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében a Gyvt. 67/A. § (1) bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

b) a nevelésbe vett gyermek,

c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt. (Gyvt. 67/A. § (2) bek.)

Sajátos nevelési igényű (SNI) gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmazottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd. (Nek. tv. 2011. évi CXCV. tv. – 4. § 25. pont).

2/2005. (III. 1.) OM rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról fogyatékosági és műveltségi területenként részletesen meghatározza a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók nevelésének céljait, módszereit, az egyes területek módosításának, elhagyásának vagy egyszerűsítésének, illetve új területek bevonásának lehetőségeit, a sérült képességek rehabilitációs, habilitációs célú korrekciójának területeit, a nevelés, oktatás és fejlesztés szokásosnál nagyobb mértékű időbeli kiterjesztésére vonatkozó javaslatokat.

A szabályozás célja a gyermek hátrányainak kompenzálása, esélyeinek növelése koragyerekkortól fiatal koráig, minél sikeresebb társadalmi integrációjának elősegítése érdekében. Az iskolai végzettségéről szóló nyilatkozat megtétele önkéntes alapon történik. A jegyzői gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság elbírálásával egyidejűleg kérelemre – külön döntésben, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsággal egyező időtartamra (egy évre) – megállapítja a gyermek, nagykorúvá vált gyermek (fiatal felnőtt) hátrányos vagy halmazottan hátrányos helyzetének fennállását. A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói

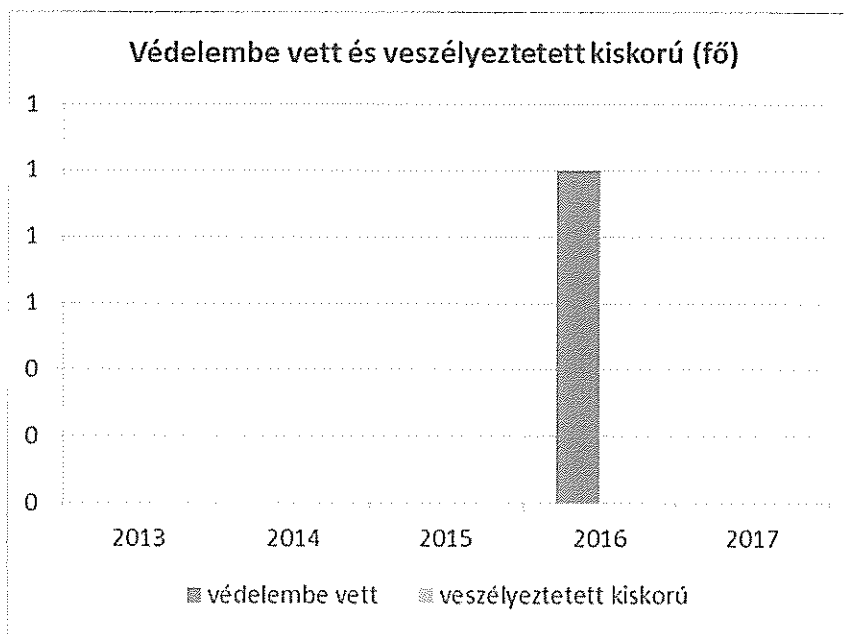
gondoskodásból kikerülő gyermekhelyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma december 31-én (TS 3001)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma december 31-én (TS 3101)
2013	0	0
2014	0	0
2015	0	0
2016	1	0
2017	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A védelembe vett gyermekek száma csökkent, 2016-ban 1 gyermek volt védelembe véve.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a Gyvt. 151. § (5) és (5a) bekezdésében meghatározott gyermekétkeztetés normatív kedvezményének, a 20/A. §-ban meghatározott természetbeni támogatásnak, a Gyvt. törvényben és más jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevételére. (Gyvt. – 1997. évi XXXI. tv. 19-20/B. §). A jegyző, mint gyámhatóság megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát, amennyiben a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a jogszabályban meghatározott mértéket. Az egyéb

jogosultsági feltételek fennállása esetén nagykorúvá válása után is jogosult a gyermek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre, ha nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytat és 23. életévét még nem töltötte be, vagy felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul és a 25. életévét még nem töltötte be és a nagykorúvá válását megelőző második hónap első napja, valamint a nagykorúvá válását megelőző nap közötti időszakban legalább egy napig rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre volt jogosult. A gyámhatóság annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel, a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel természetbeni támogatást nyújt fogyasztásra kész étel, ruházat, valamint tanszer vásárlására felhasználható Erzsébet-utalvány formájában. (2015-ben ez esetenként 5800,-Ft).

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek száma:

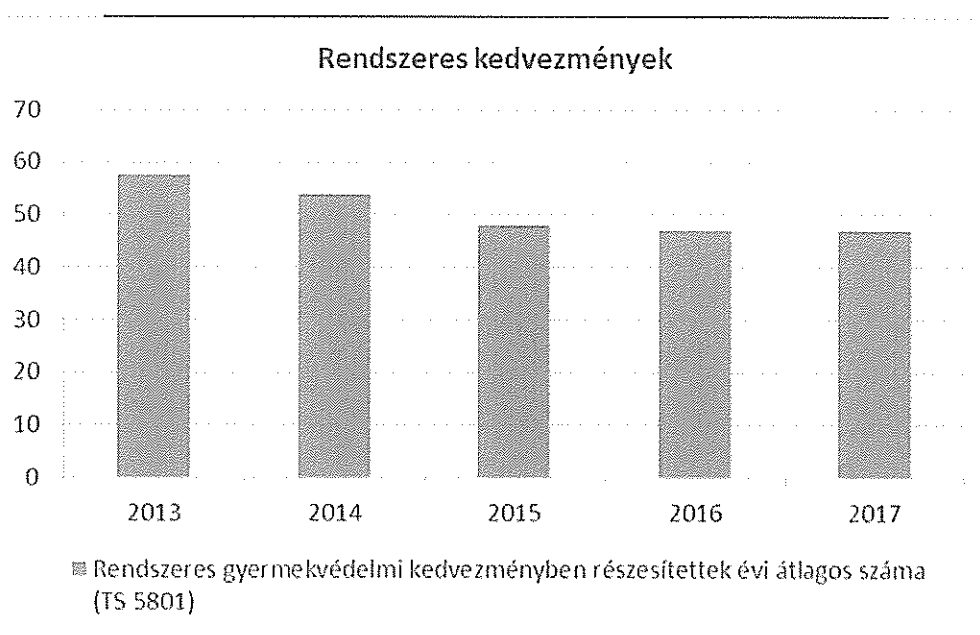
2013. Hetvehely: 58 fő, ebből tartósan beteg 2 fő, halmozottan hátrányos helyzetű: 23 fő

2017. Hetvehely: 47 fő, ebből tartósan beteg 2 fő, halmozottan hátrányos helyzetű: 14 fő

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 5801)
2013	58
2014	54
2015	48
2016	47
2017	47

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Kiegészítő gyermekvédelmi támogatásban és rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban egy gyermek sem részesült. A tartósan beteg, fogyatékos gyermekek száma sem pontos a település egészét figyelembe véve, hiszen azon gyermekek, akik más településre járnak oktatási intézménybe és támogatásra nem jogosultak, nincs adat.

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

A szociális ellátórendszer átalakításával a rendkívüli gyermekvédelmi kedvezmény, mint juttatási forma megszűnt.

Az ingyenes étkezésnél a gyermekek/tanuló megoszlása jogosultsági alapon a következő:

Óvoda esetében

egészségi vagy családi állapot alapján, jövedelemtől függetlenül (beteg, fogyatékos, nagycsaládos), eddig féláron étkeztetett, 2015. szeptember 1-jével módosulnak a szabályok és ingyen étkezhet;

- jövedelmi alapon (három kategória van, az egyik szociálisan rászoruló (rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül- eddig is ezután is ingyen étkezhet),
- a másik nem minősül szociálisan rászorulóknak (a család 1 főre eső havi nettó jövedelme a minimálbér 130%-át nem haladja meg: 2015. szeptember 1-jéig teljes árat fizetett, ezután ingyenesen étkezhet) vagy a család 1 főre jutó jövedelme a minimálbér 130%-át meghaladja, eddig és ezután is fizetnie kell az étkezésért).

Általános iskola esetében

Ingyenes étkeztetésre jogosult a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő vagy nevelésbe vett tanuló. 50 %-os kedvezményt kap a tartósan beteg, illetve a három vagy többgyerekes családban élő tanuló.

Ingyenes tankönyv szabályai:

A 2013/2014-es tanévtől kezdve megváltoztak az ingyenes tankönyv használatának feltételei. A köznevelési törvény 46.§(5) bekezdése rendelkezik azok köréről, akik térítés nélkül juthatnak tankönyvekhez. A 2015/2016-os tanévben a térítésmentes tankönyvellátás kiterjed a 1.2.3. évfolyamra, a nemzetiségi valamint a gyógypedagógiai nevelésben oktatásban részesülőkre. Továbbra is biztosítja rászorultsági alapon az ingyenes tankönyvellátást a többi évfolyamon.

A nappali rendszerű oktatásban részvevő tanuló számára a köznevelési törvény szerint ingyenes tankönyvet köteles biztosítani az iskola, ha a tanuló: nevelésbe vett, tartósan beteg vagy a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd vagy három vagy több kiskorú, vagy eltartott gyermeket nevelő családban él, vagy nagykorú és saját jogán iskoláztatási támogatásra jogosult vagy rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül és az erre jogosító – érvényes – igazolást az igénylés mellé csatolta.

Óvodáztatási támogatás szabályai:

2015. szeptember 1-jétől az óvodáztatási támogatás megállapítására nincs lehetőség.

A települési önkormányzat jegyzője az óvodáztatási támogatásra való jogosultságát - kérelmére - annak a szülőnek vagy családba fogadó gyámnak állapítja meg, akinek gyermeke

- tekintetében a halmozottan hátrányos helyzet fennállását a jegyző megállapította, és
- legkésőbb annak az óvodai nevelési évnél a kezdetéig, amelyben az ötödik életévét betölti, megkezdte az óvodai nevelésben való tényleges részvételt és a kérelem benyújtását közvetlenül megelőző időszakban legalább két hónapon keresztül rendszeresen jár óvodába.

A gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság elbírálásával egyidejűleg kérelemre - külön döntésben, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsággal egyező

időtartamra - megállapítja a gyermek, nagykorúvá vált gyermek hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetének fennállását.

Az óvodáztatási támogatás iránti kérelmet a szülői felügyeletet gyakorló szülő vagy a családbafogadó gyám legfeljebb annak az óvodai nevelési évnél kezdheti el, amely évben a gyermek az ötödik életévét betölti.

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

A gyermekétkeztetést az önkormányzat intézménye által üzemeltetett konyha biztosítja. Az óvodás korú gyermekek 100%-a ingyenesen étkezik. Az általános iskolai tanulók közül az étkeztetést igénybe vevők közül 80-90% ingyenesen étkezik. A szünidei gyermekétkeztetést 18-24 fő vette igénybe a vizsgált időszakban. A tankönyv ingyenesen rendelkezésre áll az 1-8. osztályos tanulók számára.

4.1.3. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma

Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2013	13	30	4	48	4	24
2014	11	31	3	46	8	24
2015	20	33	4	54	0	20
2016	25	35	5	57	0	20
2017	25	35	5	61	0	18

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

A településen minden gyermek magyar állampolgársággal rendelkezik.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A Gyvt. gyermeki jogokat szabályozó 6. §-a szerint minden gyermeknek joga van a testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, jólétét biztosító saját családi környezetében történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a társadalomba való beilleszkedéséhez, önálló életvitelének megteremtéséhez. Joga van arra, hogy a fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, az egészségére káros szerek elleni védelemben részesüljön. A Gyvt. 17. § (3) bekezdése alapján a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében történő együttműködési és kölcsönös tájékoztatási kötelezettség is kiemelten fontos.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése.

Az Mőtv. rendelkezése értelmében az egészségügyi alapellátás, a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások és ellátások a helyi önkormányzat feladata.

Magyarország jövőbeni gazdasági, társadalmi és politikai fejlődése azon múlik, hogy a most felnövekvő gyermekek felnőttként mennyire lesznek boldogok, egészségesek, jól képzettek, mennyire érzik magukat biztonságban, mennyire lesz erős az önbizalmuk, önbecsülésük. A növekvő idősödés világosan mutatja, hogy maximalizálni szükséges a jövőbeli humán erőforrásokat, vagyis maximalizálni kell az összes gyerek lehetőségét a jövőben, és a szegénység és kirekesztődés problémáját hatékonyan kell kezelni. A hátrányos, halmozottan hátrányos, köztük roma gyermekek helyzetének javítása, a szegénység átörökítésének megakadályozása kulcskérdése a társadalmi felzárkózásnak.

Hazánkban a 18 éven aluliak száma 2011. január 1-jén 1.797.955 volt, arányuk az össznépességen belül 18,0%. A születések száma a 80-as évek közepe óta folyamatosan csökken, noha 2012-ben enyhe emelkedés figyelhető meg: 2010-ben 90.335, 2011-ben 88.049, 2012-ben 90.269 gyermek született. 2010-ben 24 ezer gyermeket vettek védelembe. Évek óta nem csökken a súlyos veszélyeztetettségük miatt a gyermekvédelmi szakellátásba bekerülő, illetve ott nevelőszülőnél, vagy gyermekotthonban elhelyezett gyermekek száma. 2010-ben ez a szám 17.792 volt. A 12–14 éves, illetve ennél magasabb életkorú gyermekek bekerülésének okai között nagyrészt iskolai problémák, csavargás, iskolakerülés, súlyos magatartási, beilleszkedési zavarok állnak, amelyeknek a kezelését nagyban hátráltatják a gyermek-és serdülő pszichiátriai ellátás súlyos hiányosságai. Nem csökken a –komoly állami költségáfordítást igénylő – szakellátásban eltöltött időtartam sem, kevés gyermeket sikerül visszagondozni a családjába. Ebben egyaránt közrejátszik a családoknak a gyermekekre nézve súlyosan veszélyeztető állapota, a szülők munkanélkülisége, jövedelemnélkülisége, illetve a gyermekjóléti, gyermekvédelmi ellátórendszer kapacitáshiánya.⁹

A gyermekjóléti szolgáltatás egy speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermekek érdekeit. A szabadidő szervezés a szociális munkában lehetőséget ad arra, hogy ne csak a „veszélyeztetett” gondozott gyermekekkel foglalkozunk, hanem a felügyelet hiánya és a „szabadidő hasznos” eltöltésének szempontjából hátrányos helyzetű gyermekekkel is.

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- a fogorvosi alapellátásról,
- az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- a védőnői ellátásról,
- az iskola-egészségügyi ellátásról.

Ha a szülő (törvényes képviselő) eltérően nem rendelkezik, a fenntartó az óvodában és az iskolában a gyermekek és a tanulók számára az óvodai nevelési napokon, illetve az iskolai tanítási napokon biztosítja a déli meleg főétkezést és két további étkezést. Iskolai étkeztetésben részesülhet az a tanuló is, aki a napközit nem veszi igénybe. Az étkezések közül az ebéd külön is igényelhető. Ezen szabályokat kell alkalmazni a nyári szociális gyermekétkeztetés esetében is.

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

Hetvehelyen önálló védőnő van. Három település – Hetvehely, Okorvölgy, Szentkatalin községek gyermekeit látja el. A gyermeklétszám folyamatosan csökkenő tendenciát mutat.

A védőnők fontos szerepet töltenek be a nő-, anya, csecsemő, valamint a gyermek-ifjúság és családvédelemben. A védőnő az egészségügyi alapellátás részeként a családok egészségének megőrzésére, segítésére irányuló megelőző tevékenységet, valamint a betegség kialakulásának, az egészségromlás

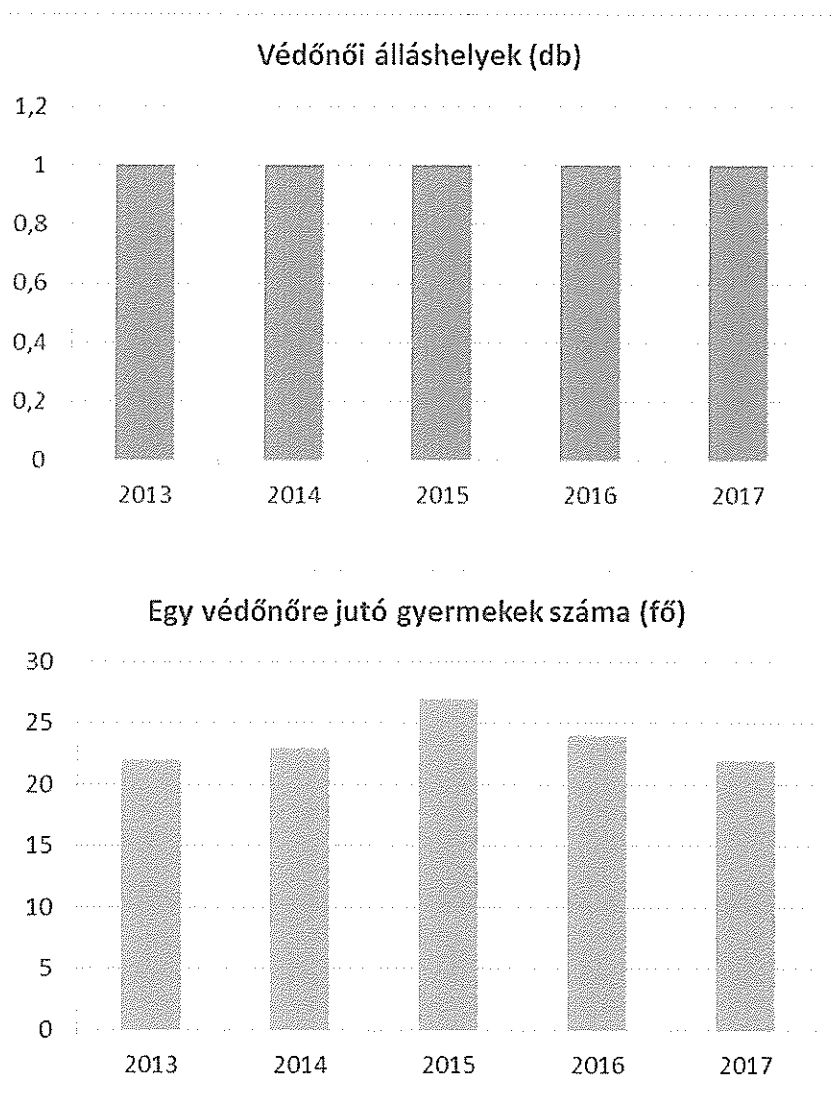
⁹ Ld. Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 32. oldal.

megelőzése érdekében egészségfejlesztést végez. A védőnő a várandós kismamáknak tájékoztatást nyújt a szűrővizsgálatokról, az egészséges táplálkozásról, a terhességről, az igénybe vehető ellátásokról. A terhesség ideje alatt havonta egy alkalommal látogatja meg a kismamát az otthonában. A gyermek születése után figyelemmel kíséri a baba fejlődését. Segít megszervezni a kötelező védőoltásokat, továbbá mindennel kapcsolatban felvilágosítást nyújt, mely a gyermek egészségével és fejlődésével kapcsolatos.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 3201)	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2013	1	22
2014	1	23
2015	1	27
2016	1	24
2017	1	22

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

Hetvehelyen egy védőnői álláshely van. A védőnőre jutó gyermekek száma 22-27 fő között mozog.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

A gyermekorvosi ellátás biztosított. Az önkormányzat szerződéses formában havonta egy alkalommal biztosítja a gyermekorvost a településen lévő gyermekek számára. Egyéb esetben a háziorvos látja el a gyermekorvosi teendőket is.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Az óvodában és az általános iskolában elvégezhető fejlesztések helyben történnek. Az iskolán kívüli fejlesztés a szakemberekhez való irányítással történik (Nevelési Tanácsadó, pszichológus, logopédus, fejlesztő pedagógus).

A fejlesztés hatásának értékelése dokumentumok alapján, valamint a tanulmányi eredmény elemzésével, szülőkkel és gyerekekkel való beszélgetéssel valósul meg.

A 7 év alatti gyermekek számára külön intézményi ellátás nem áll rendelkezésre, viszont az óvodai nevelés keretében biztosított az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevétele.

d) gyermekjóléti alapellátás

A településen nincs bölcsőde és családi napközi. A gyermeklétszám jelenleg nem indokolja ezen ellátások bevezetését és fenntartását.

A gyermekjóléti alapellátást az önkormányzat által fenntartott szentlőrinci Szociális Szolgáltató Központ gyermekjóléti szolgálata látja el. A gyermekjóléti szolgáltatás nem csak a veszélyeztetett gyermekekre irányul, hanem minden családra a támogató szolgáltatások igénybevétele révén, illetve kockázati csoportokra a prevenció keretében.

Gyermekjóléti alapellátások:

- a) rendszeres pénzügyi támogatás
- b) rendkívüli pénzügyi támogatás
- c) kiegészítő pénzügyi támogatás
- d) gyermektartásdíj állam általi megelőlegezése
- e) otthonteremtési támogatás.

Személyes gondoskodást nyújtó ellátások:

- a) gyermekjóléti szolgáltatás (tájékoztatás, tanácsadás, várandós anyák támogatása, szabadidős programok szervezése, veszélyeztetettség feltárása, családgondozás)
- b) gyermekek napközbeni ellátása (bölcsőde, családi napközi, házi gyermekfelügyelet)
- c) átmeneti gondozási formák (helyettes szülő, családok átmeneti otthona, gyermekek átmeneti otthona).

Hatósági intézkedések:

- a) átmeneti és tartós nevelésbe vétel
- b) védelembe vétel
- c) családba fogadás
- d) ideiglenes hatályú elhelyezés
- e) utógondozás
- f) kiskorú nevelési felügyeletének elrendelése
- g) bűnelkövető fiatalkorúak intézeti ellátása és pártfogó felügyelete.

Gyermekjóléti szakellátások

- a) otthont nyújtó ellátás (nevelőszülő, gyermekotthon, speciális otthon, csecsemőotthon)

- b) területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.

e) gyermekvédelem

Gyermekevédelmi hatósági feladatok hatáskör címzettje a Baranya Megyei Kormányhivatal Szentlőrinci Járási Hivatalának vezetője, a Szentlőrinci Közös Önkormányzati Hivatal jegyzője, valamint a jogszabályban meghatározott szervek vezetői. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény (1997. évi XXXI. törvény) tartalmazza a gyermekvédelem funkcióit, fontosabb előírásait, szervezetrendszerét, működését.

Gyermekevédelmi intézmények

- a) szolgáltatást nyújtó intézmények (gyermekjóléti szolgálat, területi gyermekvédelmi szakszolgálat, napközbeni ellátást nyújtó intézmények, átmeneti gondozást nyújtó intézmények).
- b) hatósági jog- és feladatkörrel rendelkező szervek (önkormányzat, jegyző, járási hivatal).

f) Krízis helyzetben igénybe vehető szolgáltatások

A krízishelyzetek felismerésében nagy segítséget nyújtanak a jelzőrendszeri együttműködések, az alap- és szakellátás intézményeivel egyre jobban kiépültek. A jelzőrendszeri tagok szorosan együttműködve segítik a család- és gyermekjóléti szolgálat munkáját, mivel csak együtt képviselhetik a gyermekek elsődleges érdekeit. A sikeres együttműködés érdekében szoros együttműködés van érvényben a:

- helyi és járási települések önkormányzataival,
- település oktatási-nevelési intézményeivel,
- háziorvosokkal,
- védőnőkkel.

Krízishelyzetben a Baranya megyei intézmények vehetők igénybe.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

A település gyermekeinek egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős tevékenységhez a gyermekek elsősorban az óvodában és az iskolában jutnak hozzá. Településünk rendelkezik sportcsarnokkal és futballpályával, játszótérrel, ahol ezek a szolgáltatások mindenki számára hozzáférhetők.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétféligi, szünidei) ingyenes tankönyv

A gyermekétkeztetés szerződéses formában vállalkozáson keresztül történik. Ingyenes tankönyv ellátásban a jogszabályi feltételeknek megfelelő gyerekek részesülnek.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

Sem hivatalos szervektől, sem civil szervezetektől nem érkezett hátrányos megkülönböztetésre, egyenlő bánásmód követelményeinek megsértésére irányuló észrevétel.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

Pozitív diszkriminációról adat nincs.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknek/tanulóknak nevezzük a különleges bánásmódot igénylő gyermeket/tanulót, ha

- sajátos nevelésű igényű,
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd,
- kiemelten tehetséges.

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	1	
Hány településről járnak be a gyermekek	3	
Óvodai férőhelyek száma	25	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógyypedagógiai neveléssel együtt)	1	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	7.00-16.30	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()	2 hét	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	2	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	2	0
Gyógyypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	1	0
Kisegítő személyzet	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

Az óvoda a falu központjában, könnyen megközelíthető helyen épült. Családi házas jellegű, mely áll egy csoportszobából, öltözőből, melegítőkonyhából és irodából. 2009. nyarán teljesen megújult az óvoda épülete. Korszerű fűtés, tágas csoportszoba, új nyílászárók, burkolatok teszik otthonosabbá, szebbé környezetünket. Jelenleg 2 óvodapedagógus, 1 dajka óvodánk személyzete. A gyermeklétszám egy vegyes életkorú csoportban 20 – 25 fő körül alakul. A szülőkkel nagyon jó a kapcsolat, mindenben számíthatunk rájuk. A Szülői Szervezet aktívan közreműködik. A mi hitvallásunk „Érezd jól magad, légy önmagad!” Vagyis, hogy érezzük jól magunkat együtt egy olyan kis közegben, melyet átszö a szeretet, a nyugalom, az egymással törődés elve, biztosítva az egyéni képességek kibontakozását, a vegyes életkorú gyermekcsoportban.

A vegyes életkorú csoportok előnyeit a következőkben látjuk: Életszerűbb, családiasabb az ilyen összetétel. A kicsik beilleszkedése hamarabb lezajlik, segítik a testvérek és a nagyobbak a kapcsolatteremtést. A csoportban már meglévő szokásrendszer, hagyományok, társas kapcsolatok fokozzák a kisebbek biztonságérzetét. A testvérek, barátok, ismerősök egy csoportba kerülnek. Megteremtődnek az utánzás, a modellkövetés feltételei a gyerekek között. Eredményesebb a szociális tanulás, felgyorsul az önállóság fejlődése.

Minden gyerek számára lehetőséget kell adnunk arra, hogy személyisége kibontakozhasson. Minél többféle tevékenységet biztosítunk, annál nagyobb a lehetősége minden gyermeknek, hogy megtalálja és kiválassza azt a saját számára örömet jelentő tevékenységet, amin keresztül személyisége kibontakozhat, fejlődhet.

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

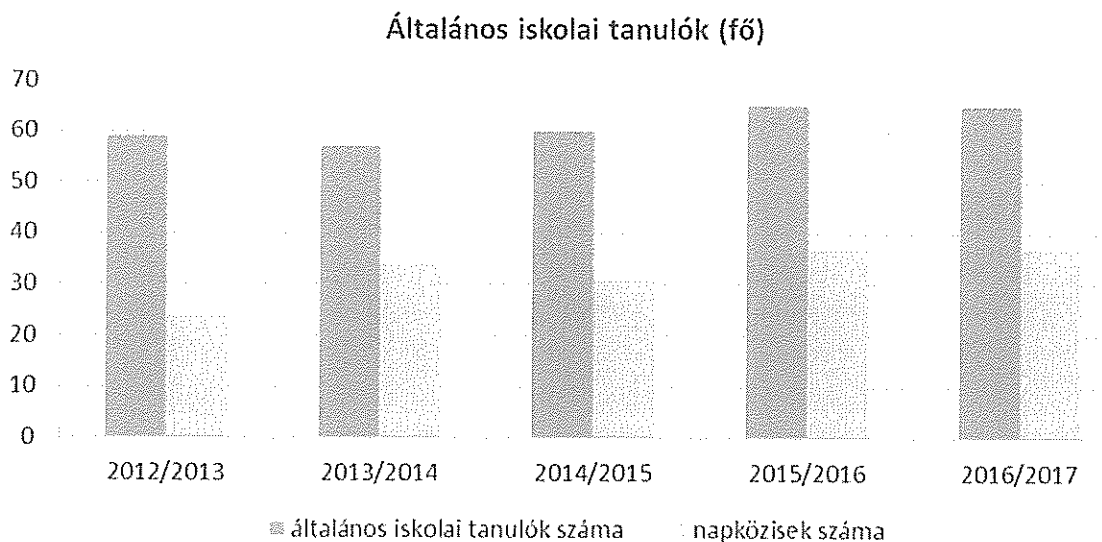
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma (TS 2401)	Óvodai férőhelyek száma (gyógy-pedagógiai neveléssel együtt) (TS 2801)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2701)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2601)	Óvodai gyermekcsoportok száma gyógypedagógiai nevelésben (TS 2501)
2013	11	1	25	25	17	0
2014	9	1	25	25	18	0
2015	8	1	25	25	18	0
2016	10	1	25	25	17	0
2017	11	1	25	25	21	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.7. számú táblázat - Általános iskolában tanulók száma, általános iskolai napközis tanulók száma

Tanév	Általános iskola 1-4. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1801)	Általános iskola 5-8. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1901)	Általános iskolások száma	Napközis általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (iskolaotthonos tanulókkal együtt) (TS 1701)	
	fő	fő	fő	fő	%
2012/2013	35	24	59	24	40,7%
2013/2014	31	26	57	34	59,6%
2014/2015	32	28	60	31	51,7%
2015/2016	34	31	65	37	56,9%
2016/2017	34	31	65	37	56,9%

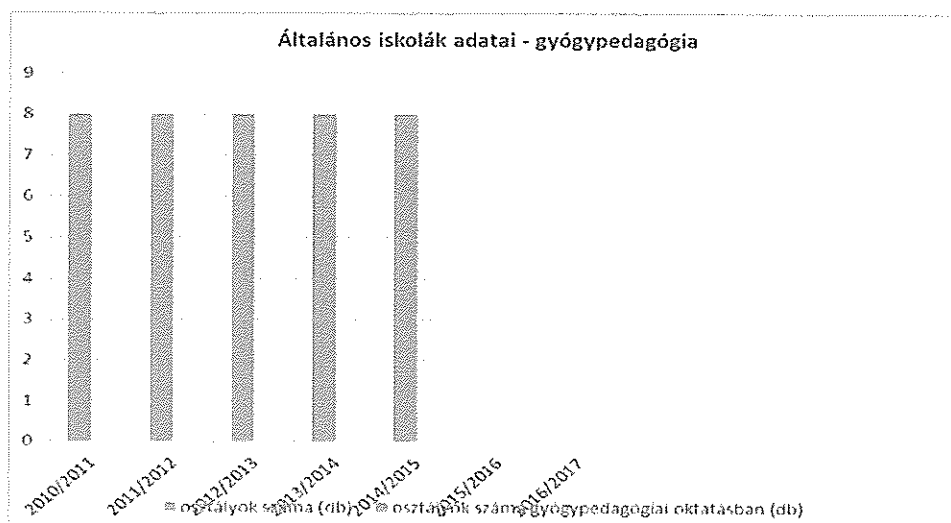
Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.8. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 2101)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 2201)	Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 2001)
	1-8 évfolyamon összesen	1-8 évfolyamon összesen	db
2012/2013	1	9	1
2013/2014	0	7	1
2014/2015	0	8	1
2015/2016	0	8	1
2016/2017	0	8	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

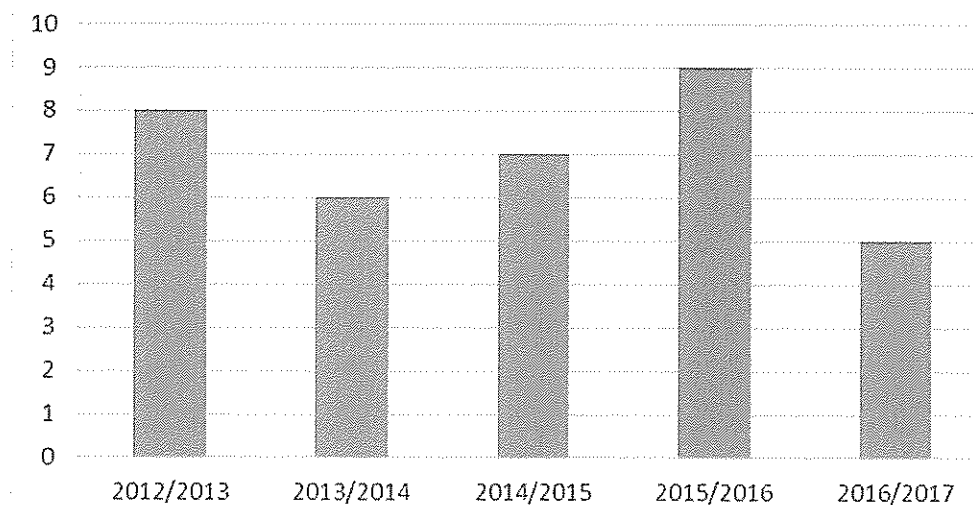

4.4.12. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban

Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 2301)
	Fő
2012/2013	8
2013/2014	6
2014/2015	7
2015/2016	9
2016/2017	5

Forrás: TelR, KSH Tstar Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

8. évfolyamot eredményesen befejezők száma

Sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló a mozgásszervi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, az autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdők csoportja.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

A jogellenes elkülönítés (szegregáció) leggyakrabban az oktatásban tapasztalható. Éppen ezért a törvény szerint hátrányos megkülönböztetésnek minősül a bármely csoporthoz tartozó személyek elkülönítése egy oktatási, nevelési intézményben, illetve az azon belül létrehozott tagozatban, osztályban, csoportban, beleértve azt is, ha az elkülönítés számarányukhoz viszonyítva lényegesen nagyobb arányban érinti a

csoport tagjait, mint a többi tanulót. Az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti valamely személy vagy csoport olyan nevelésre, oktatásra való korlátozása, olyan nevelési, oktatási rendszer vagy intézmény létesítése, fenntartása, amelynek színvonala nem éri el a kiadott szakmai követelményekben meghatározottakat.

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

Az óvoda illetve általános iskola a jogszabályi előírások betartása mellett, a feladatellátást biztosítja.

Az esélyegyenlőséget elősegítő tevékenységek az óvodában:

- Oktatás szervezési gyakorlatok
- Diszkrimináció és szegregáció mentesség
- a gyermekek integrált nevelése
- az intézményesített nevelés biztosítása
- Komplex fejlesztés
- Egyéni fejlesztés

Fontos, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) tanulók felkészítése során az együttnevelés és a differenciálás szempontjai valósuljanak meg a személyiségfejlesztő munkában. Kiemelt feladat a sajátos nevelési igényű (SNI) tanulók felnőtté válásának, közösségbe való beilleszkedésének elősegítése.

Az **Útravaló Ösztöndíjprogram országosan** 2005-ben indult, átfogó célja a hátrányos helyzetű tanulók esélyteremtésének elősegítése, a fiatalok továbbtanulásának, szakma-, érettségi-és diplomaszerzési esélyeinek javítása, valamint a természettudományos érdeklődésű tanulók tehetséggondozása. 2011-től az Útravaló Ösztöndíjprogramot összevonták a Magyarországi Cigányokért Közalapítvány (MACIKA) által finanszírozott 2000 óta működő ösztöndíjprogramokkal. Ekkortól a megújult ösztöndíjprogram esélyteremtő alprogramjai (Út a középiskolába, Út az érettségihez, Út a szakmához, 2012-től Út a felsőoktatásba) anyagi és mentori támogatást nyújtanak a résztvevők számára. Az Útravaló anyagi és mentori rendszerén keresztül segítséget ad a 7. és 8. osztályos általános iskolai és középiskolai tanulók számára az általános iskola 7. évfolyamától egészen a felsőoktatás első évéig. 2012-től indult a hátrányos helyzetű hallgatók felsőoktatási tanulmányainak megkezdését támogató Út a felsőoktatásba ösztöndíj-és önköltség-támogatási alprogram.

Az **Arany János Tehetséggondozó Program** célja, hogy nagyobb arányban tanulhassanak eredményesen nappali tagozatos, érettségit adó középiskolában a legszegényebb, legképzetlenebb szülők gyermekei. 2004-ben alprogramként jelent meg az **Arany János Kollégiumi Program(AJKP)**, mely a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók képzettségi szintjének javítását a kollégiumok által alkalmazható eszközrendszer segítségével igyekszik elérni. 2007-ben indult az **Arany János Kollégiumi-Szakiskolai Programja (AJKSZP)**. A bevont intézmények (országosan 7 kollégium és 13 szakiskola) vállalják, hogy a belépő évfolyamok esetében a tanulók legalább 85%-át versenyképes szakmához juttatják. Mindhárom Arany János program jogszabályokban rögzített követelmények szerint, pedagógiai többlettelés szociális jellegű támogatással is segíti a tanulókat.

Az ún. **tanoda programok**–a hátrányos helyzetű gyermekek oktatásának-nevelésének nem formális tanulási színterei –standardizált modell alapján uniós forrásból támogatott fejlesztésekként jöttek létre. Fő célja a halmozottan hátrányos helyzetű, roma, valamint a gyermekvédelmi gondoskodás alatt álló és a migráns tanulók felzárkózási esélyeinek növelése, az oktatási esélykülönbségek és a végzettség nélküli iskola elhagyások csökkentése. A tanoda a tanulók és szüleik által saját elhatározásból választott, tanulást segítő és menedzselő, a résztvevők személyes oktatási igényeihez alkalmazkodó forma, mely növeli a formális iskolai keretekbe történő integrálódás esélyét. Az Megoldandó feladat a tanodák fenntarthatóságának rendezése, a párhuzamos intézményfejlesztési és finanszírozási formák racionalizálásának igénye.¹⁰

¹⁰ Ld. Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia – 43. oldal.

A 2005 óta működő **Felsőoktatási Mentorprogram** célja, hogy kortárs mentorok segítségével felkészítse a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű első éves hallgatókat a segítség nélküli egyetemi életre.

Fontos megemlíteni a nem állami és uniós forrásokból (köztük Roma Oktatási Alap) működő **Romaversitas Alapítvány** tevékenységét, mely 1996-os megalakulása óta országosan körülbelül 200 roma hallgatót segített tanulmányai befejezéséhez. Az elmúlt évek során a program diplomázási aránya több mint 80%. A Roma Oktatási Alapból az elmúlt öt évben Magyarországon közel 700 fiatal részesült ösztöndíjban.

Fontos, hogy a romák egy része a magyarországi nemzetiségekhez hasonlóan nemzetiségi intézményekben tanulhasson. A pécsi **Gandhi Közalapítványi Gimnázium és Kollégium Magyarország** és egyben Európa első roma nemzetiségi, érettségit adó intézménye, amelyet 1994-ben alapítottak. Nemzetiségi programok keretében a diákoknak lehetőségük van arra, hogy megismerkedjenek mindkét, a magyarországi romák által beszélt nyelvvel: beás és lovári nyelvvel.

Elengedhetetlen a pedagógusok módszertani eszköztárának fejlesztése (a pedagógusképzésben és továbbképzésben egyaránt) annak érdekében, hogy képesek legyenek biztosítani a szocio-kulturális hátrányokkal induló tanulók iskolai sikerességét, illetve minél eredményesebben végezhesék munkájukat heterogén tanulói csoportokkal (modern, differenciáló, a tanulók egyéni fejlődési ütemének megfelelő módszerek, kompetenciafejlesztés, egész életen át tartó tanulásra történő felkészítés, tapasztalati tanulás, élménypedagógiai képzés). Meg kell erősíteni a pedagógusképző intézmények és a befogadó nevelés területén jó gyakorlatot működtető köznevelési intézmények kapcsolatát. Mind a többségi társadalom, mind a romák szemléletformálása, valamint a sikeres interkulturális párbeszéd megvalósulása érdekében szükség van az aktív roma pedagógusok számának növelésére és pályamegtartásra való ösztönzésére is az oktatás minden szintjén.¹¹

A sajátos nevelési igényű gyerekek környezeti nevelése során a nevelés első és második szakaszában nagyobb hangsúlyt fordítanak az iskolában a tanuláshoz nélkülözhetetlen funkciók fejlesztésére. Differenciált eljárásokkal, tartalmakkal és oktatásszervezési megoldásokkal, terápiákkal alkalmazkodunk a tanulók között meglévő nagyobb eltérésekhez. A képességfejlesztésben és a környezeti és egészségnevelésben is hangsúlyosan jelen vannak a közvetlen érzéki tapasztalatok, a tárgyi cselekvéses megismerések, a céltudatosan kiválasztott tevékenységek. A nevelés harmadik szakaszában, a megismerési módszerek további fejlesztése, a szemléletes képi gondolkodás nyomán kialakuló képzetek, ismeretek, elsajátított tanulási szokások fejlesztése a cél. Előtérbe kerül a verbális szint, de differenciált módon jelen van a manipulációs, és a képi szint is. Új elemként jelentkezik a belépő tevékenységformák megfogalmazása valamennyi tantárgyban. Ezek jelzések arra vonatkozólag, hogy milyen tanulási szituációkat kell létrehozni a kívánt fejlődés eléréséhez, a különböző képességcsoportok kialakításához, korrigálásához. A nevelés negyedik szakaszában a környezetvédelem fontosságának tudatosítása, energiatakarékos életmódra nevelés, környezettudatos magatartás kialakítása. Az egyenlő bánásmód és az egyenlő hozzáférés az iskola valamennyi tanulója számára érvényes.

A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű és az SNI-s tanulók a differenciálás segítségével saját képességeiknek megfelelően, egyéni tempóban fejleszthetik tudásukat, sajátíthatják el a tananyagot. Így látják az elvégzett feladat hasznát, értékelhetik önmagukat, saját teljesítményüket. A kooperatív technikák alkalmazása elősegíti a másság elfogadását is, hiszen a gyerekek rendszeresen csoportokban dolgozhatnak. A csoportok együtt felelősek a feladatok elvégzéséért, az eredményért. A tanulóknak nemcsak önmagukért, hanem egymásért is felelősséget kell vállalniuk. Fel kell ismerniük a másokban az értéket. A tolerancia nemcsak a gyerekekben, hanem a szülőkben is fejlődik.

A hetvehelyi általános iskola biztosítani tudja a német nemzetiségi nyelv oktatásához és a nemzetiségi programok megvalósításához szükséges személyi tárgyi-dologi feltételeket.

A Halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) tanulóknál speciális feladatként jelenik meg:

- Egész napos foglalkoztatás biztosítása.
- A különböző műveltségterületek komplex, többoldalú megközelítése, a tudás iránti igény kialakítása, fejlesztése.

¹¹ Ld. Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia – 82. oldal

- Minden évfolyamon, minden tanulócsoporthoz a beszéd-, kifejező- és logikai készség fejlesztése - szituációs, mozgásos játékok, különböző valós probléma- és feladatmegoldó helyzetek rendszeres alkalmazásával.
- A tanulók személyiség- és képességfejlődésének folyamatos kontrollja – pozitív tulajdonságok erősítése, kedvezőtlen személyiség-jegyek korrekciója.
- Különösen fontos szerepet kapnak a tanulást segítő tanórán kívüli tevékenységek, kiscsoportos programok, játékos felkészülések, kirándulások.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Szentlőrincen a Nevelési Tanácsadó szülői, pedagógusi megkeresésre biztosítja a logopédiai, pszichológiai tanácsadást, fejlesztést.

A KLIK Szentlőrinci Tankerülete a szükséges feladatok ellátására, a gyermekek fejlesztésére gyógypedagógust és logopédust biztosít.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregáció

Hátrányos megkülönböztetésre és jogellenes elkülönítésre az intézmények között, illetve az egyes intézményeken belüli szegregációról nincs tudomásunk.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

Mivel egy általános iskola látja el a feladatot, az iskolák közötti eredményességre nincs adat.

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Iskolatej biztosítása minden gyermek számára.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Csökken a gyermekek életszínvonala	Az átlag alatti életszínvonalú gyermekek figyelemmel kísérése óvoda, iskola, védőnő és gyermekjóléti szakember által
Gyermekek részére kevés a nyári szabadidős program	Nyári szabadidős programok szervezése

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

E témakör elemzését megelőzően néhány fontos jogszabály, amely a nők esélyegyenlőségét szabályozza:

- Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megilletsek minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.
- a Tanács 76/207/EGK irányelve a nőkkel és a férfiakkal való egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés és az előmenetel lehetőségei, valamint a munkafeltételek terén történő végrehajtásáról és az azt módosító 2002/73/EK irányelv,
- a Tanács 79/7/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról,
- a Tanács 86/378/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni.

Az Ebktv. megfogalmazza a közvetlen és a közvetett diszkrimináció fogalmát, amely rögzíti, hogy az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest, amit nem tud befolyásolni. Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, családi állapotot, az anyaságot és terhességet is.

A foglalkoztatási illetve munkaerő-piaci ellátásokban, szolgáltatásokban a nők ugyanúgy részesülhetnek, mint a férfiak. Ezekről az ellátásokról a 3.3 pontban részletesen írtunk.

Hazánkban a válság idején sokkal több részmunkaidős és fix időtartamú munkakört szüntetnek meg, amelyeket inkább női munkavállalók töltenek be (2011-ben a nők 32, míg a férfiak 8 százaléka töltött be ilyen állásokat). Másrészt a gyerekvállalás is hátrányos helyzetet eredményez a munkaerőpiacon: egy OECD-elemzés szerint egy európai nő jövedelme minden egyes gyereke után 12 százalékkal esik vissza. Harmadrészt az alacsony fizetésű nők egyre nagyobb arányban hagyják el a munkaerőpiacot és lesznek munkanélküliek, vagy lesznek részesei a feketegazdaságnak, fizetéseik totális elértéktelenedése miatt. „A válság előtt is jobban érintette a nőket a munkanélküliség, a bizonytalan munkakörülmények, a részmunkaidős állások, alacsony fizetések és lassan fejlődő karrieriek. De a megszorítások felerősítik ezeket a folyamatokat” – állítja egy képviselő. Például az EU-ban a közszférák állásait 70 százalékban nők végzik, és ebben a szektorban szüntetnek meg a legtöbb munkakört, itt csökkentik leginkább a fizetéseket vagy nem hosszabbítják meg a határozott idejű szerződéseket. Az Európai Unión belül a nemek egyenlősége alapvető jog, amelyet például az Európai Unió működéséről szóló Szerződésben (TFEU) is rögzítettek. Az Unió az esélyegyenlőség elvére rendre kulcsfontosságú értéknek hivatkozik, és erőfeszítéseket is tesz megteremtéséért, például a nőjogi és esélyegyenlőségi FEMM bizottság munkáján keresztül.¹²

A szakirodalomban is gyakorta kétfajta szegregációt említenek, a vertikális és a horizontális elkülönítése. A horizontális szegregáció a fenti tényre utal, azaz a férfiak és a nők más-más gazdasági területen, szektorokban, foglalkozásokban helyezkednek el. De gondolhatunk itt például az orvosi pályára, ahol a sebész és a nőgyógyász foglalkozását szinte kizárólag férfiak töltik be (nem véletlenül, hiszen ezekben a legnagyobb mértékű az anyagi siker), míg a gyermekgyógyászok között túlnyomó többségben vannak jelen a nők (és ezzel együtt az előző szakterületekhez képest a gyermekgyógyászok társadalmi presztízse és

¹² Ld. http://index.hu/gazdasag/2013/03/08/a_ferfiaknak_meg_a_gazdasagi_valsag_is_jobb/

kereseti lehetősége jóval kisebb). A horizontális szegregáció azt jelenti tehát, hogy az eltérő nemi szocializáció és a nemi szerepeknek való megfelelés igénye következtében a férfiak és a nők más-más pályákon indulnak el. A vertikális szegregáció a foglalkozási hierarchiában való előrejutási lehetőségeket foglalja magában, azt a jelenséget, hogy a beosztási szinteken egyre feljebb haladva, akkor is jelentősen csökken a nők aránya, ha megfelelő formális képzettséggel rendelkeznek, és a pozíció betöltésére formálisan megfelelő szakemberek között sem kisebb az arányuk, mint a férfiaké. A közgazdászok között például igen magas a nők aránya, mivel a főiskolai képzésből kikerülők kétharmad része nő, a vezető pozíciókban ehhez képest kevés női vezetővel találkozhatunk. A gazdasági élet első szintű vezetői székeiben pedig egyáltalán nincsenek jelen a nők. Semmi kétség, hogy a világon egyetlen olyan ország sem létezik, ahol a nők lennének többségben a vezetői posztokon. Magyarországon fontos szempont az iskolai végzettség folyamatos emelkedése. A nők a férfiakat is felülmúló arányban kapcsolódtak be a felsőoktatásba. Azonban jelentős mértékű szegregáció volt tetten érhető, más-más tudásanyagot közvetítő tanintézményekben tanulnak fiúk és a lányok. A műszaki pályák kivételével a nők egyik intézményben sem alulreprezentáltak a diákok körében.

Egyértelműen látszik a közgazdászpálya elnőiesedésének ténye is, amely több évtizedes múltra tekint vissza. A gazdasági rendszer átalakulásával párhuzamosan pedig éppenséggel igen erőteljesen előtérbe kerültek azok a szakterületek, ahol a nők arányaikat tekintve egyáltalán nem voltak a férfiakhoz képest hátrányos helyzetben. Jelentősen megnövekedett a közgazdasági és a jogi pálya súlya, és ugyanakkor – legalábbis általánosságban – lényegesen veszítettek korábbi fontosságukból a műszaki diplomák. Azok a tényezők, amelyekre korábban tehát az elnőiesedés tendenciája volt jellemző, most előnyként jelennek meg, és segítenek stabilizálni a nők helyzetét a gazdasági vezetők csoportján belül. Hogyha tehát a férfi-női karrier egyenlőtlenségek körében a nemre jellemző tényezők közül az iskolai végzettséget vesszük vizsgálat alá, éppen a nők igen előnyös helyzetét kell hangsúlyozni. Azonban az ily módon felhalmozott tudásanyag egy nőt sokkal ritkábban készítet arra, hogy tudatosan szemlélje pályafutását, esetleg meg is tervezze azt. Emögött magyarázatként pedig igen nagy részben rejlenek a nemek közötti szocializációs különbségek.¹³

A nők elleni hátrányos megkülönböztetés nem mindig könnyű észrevenni. A nők munkaerő piaci esélyegyenlőségét tekintve a hagyományos nemi szerepeket érintő felfogás következtében a gyermekvállalás, gyermeknevelés a nők életpályáját kedvezőtlenül befolyásolja. Egyik oldalon a pénzkeresés, a szakmai tudás, az előmenetel áll, a másik oldalon van a család, az otthonteremtés. Nem könnyű összeegyeztetni a karriert és a családot, pedig szinte minden nőnek meg kell birkóznia e feladattal.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

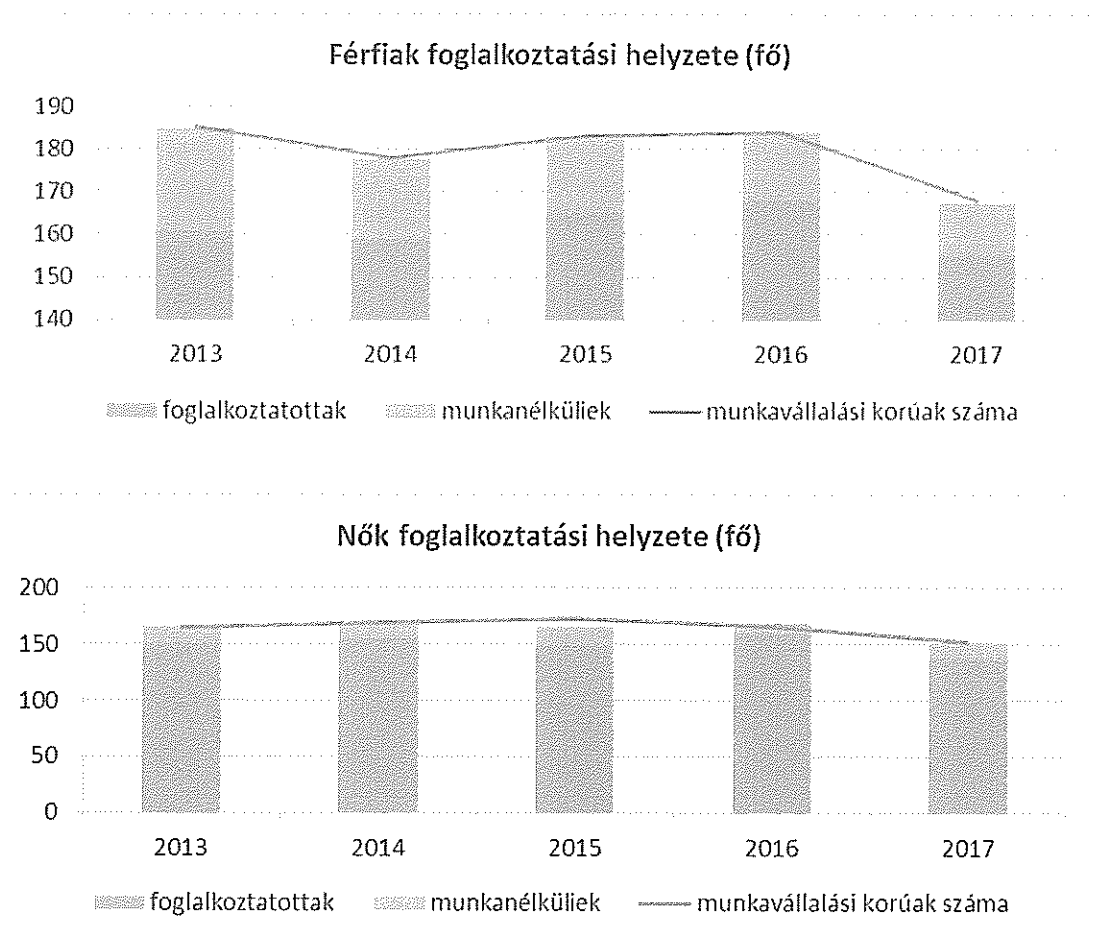
A munkavállalási korú nők aránya alacsonyabb, mint a férfiak száma. A foglalkoztatottak száma is alacsonyabb a nőknél. A munkanélküliek tekintetében hasonló képet kapunk a nemek közötti arányról. Az önkormányzat és annak intézményei csak nagyon kevés, vagy semmilyen adattal nem rendelkeznek az alábbi szempontok és problémák tekintetében. A helyzetelemzés során megállapítható, hogy a munkanélküliek körében több a férfi.

5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	Férfiak (TS 0804)	Nők (TS 0804)	Férfiak	Nők	Férfiak (TS 0801)	Nők (TS 0802)
2013	185	165	161	150	24	15
2014	178	169	159	155	19	14
2015	183	173	165	149	18	16
2016	184	166	168	159	16	9
2017	168	152	155	138	13	14

Forrás: Telr és helyi adatgyűjtés

¹³ Ld. <http://www.tarki.hu/adatbank-h/nok/szerepvalt/nagybea97.html>

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A településen foglalkoztatást segítő és képzési program, a START munkaprogram keretében, 2013-ban kezdődött. Ezen a nők és a férfiak is részt vettek, háztáji növénytermesztő és tartósító végzettséget kaptak a résztvevők.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Nincs nemenkénti megkülönböztetett adat az alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei tekintetében, de sok esetben a statisztikai adatokból megállapítható, hogy az alacsony végzettséggel rendelkező nők esélye a legrosszabb a munkaerő piacon történő elhelyezkedés szempontjából. Az önkormányzat a közfoglalkoztatási programokban tudja az alacsony iskolai végzettségű nőket alkalmazni.

A roma népességben belül a nők iskolai végzettsége igen alacsony. A roma nők 81,4%-a végzett legfeljebb 8 általános iskolát, amíg ez az arány a férfiak körében 71,8%.³² A roma nők között két és félszer magasabb azoknak az aránya, akik legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkeznek, mint a nem roma nők között. A legfrissebb népszámlálási adatok szerint a roma nőknek csak 11,1%-a rendelkezik legalább szakmunkás végzettséggel, míg a roma férfiaknak 15,0%-a. A jelentős különbség nem csak kisebbségi, hanem családi nemi szerepekből adódó okokra is visszavezethető. A roma nőknél a magas iskolai lemorzsolódási mutatókért felelős tényezők: motivációvesztés, a hátrányos helyzetből adódó szocializációs különbségek, részben a korai gyerekvállalás és részben a hagyományos családi szerepekből fakadó végzettség nélküli iskolaelhagyás, melyeket az iskola és a szociális védelmi rendszerek a gyakorlatban sokszor nem megfelelően kezelnek, így csorbul a minőségi integrált oktatáshoz való egyenlő esélyű

hozzáférés. A nők körében különösen nagy a roma és az országos foglalkoztatottság közötti különbség. Az össznépeségben a nők foglalkoztatottságának az aránya a roma nőkéhez képest 2,6-szor nagyobb, valamint a roma nőket saját népességükön belül is hátrány éri, fele akkora az esélyük a foglalkoztatottságra, mint a roma férfiaknak. Azok, akik a családalapítás miatt lemondanak továbbtanulási szándékukról, akár egész életükre elvesztik annak az esélyét, hogy valaha stabil munkahelyük legyen. A családalapítás és a munkaerő-piaci esélyek konfliktusával fiatalabb korban (kevesebb tapasztalat birtokában) szembesülnek a romák. Másrészt családjuk és szomszédjaik véleménye alapján különösen erősek lehetnek azok a megfontolások, amelyek következtében a roma fiatalok egy jó része esetleg jelentősen alulbecsli az iskolázottság munkaerő-piaci hozadékát. Ezért inkább nagyobb hangsúlyt fektethetnek a gyermekvállaláson keresztül történő státuszemelkedésre, ami persze tovább csökkenti az esélyét bármilyen jövőbeni integrációs folyamatnak. A nők körében figyelhető meg a legnagyobb különbség munkanélküliség tekintetében is. Egy roma nőnek 3,4-szer akkora esélye van a munkanélküli státuszra, mint a nem roma nőknek. A roma nők helyzetének javulása csak az érintett célcsoport aktív részvételével valósítható meg.¹⁴

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A településen hátrányos megkülönböztetés miatt bejelentést nem tettek. A közfoglalkoztatásban, a Munka Törvénykönyves, köztisztviselői és közalkalmazotti jogviszonyoknál egyaránt azonos, jogszabályoknak megfelelő bér és azonos munkafeltételek illetik meg mind a nőket, mind a férfiakat.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

E pontra vonatkozó jogszabályi környezetet és rendelkezéseket a Szt. valamint a Gvyt. adja.

Bölcsőde

A bölcsőde a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. Ha a gyermek a 3. évét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében.

Családi napközi

A gyermekek napközbeni ellátásának minősül a bölcsődei és óvodai ellátásban nem részesülő, továbbá az iskolai oktatásban részesülő gyermeknek az iskola nyitvatartási idején kívüli, valamint az iskolai napközit vagy tanulószobai ellátást igénybe nem vevő gyermek családi napköziben történő, nem közoktatási célú ellátása. A családi napközi a családban nevelkedő gyermekek számára nyújt életkoruknak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, étkeztetést és foglalkoztatást.

Családi gyermekfelügyelet

A gyermekek napközbeni ellátásaként családi gyermekfelügyelet biztosítható az ellátást nyújtó saját otthonában. A családi gyermekfelügyelet a családban nevelkedő gyermekek számára nyújt életkoruknak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést és étkeztetést. A családi gyermekfelügyelet keretében két évestől négy éves korig gondozható gyermek.

Házi gyermekfelügyelet

A házi gyermekfelügyelet keretében a gyermekek napközbeni ellátását a szülő vagy más törvényes képviselő otthonában gondozó biztosíthatja, ha a gyermek állandó vagy időszakos ellátása nappali intézményben nem biztosítható (pl. betegség miatt) és a szülő a gyermek napközbeni ellátását nem, vagy csak részben tudja megoldani.

¹⁴ Ld. Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 27- 28. oldal.

Alternatív napközbeni ellátás

Alternatív napközbeni ellátás a játszótéri program, játszóház, klubfoglalkozás keretében nyújtott,

- a szülő és a gyermek kapcsolatát erősítő, a gyermek szocializációját támogató, valamint egyéb szabadidős és prevenciók szolgáltatás,
- a csellengő vagy egyéb okból veszélyeztetett iskoláskorú gyermekek számára biztosított nappali felügyelet, sport-, illetve egyéb foglalkozás és étkeztetés, feltéve, ha a működtető rendelkezik az ehhez szükséges – külön jogszabályban meghatározott – személyi és tárgyi feltételekkel.

Óvoda

Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételétől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a településen, fővárosi kerületben, vagy ha a felvételi körzet több településen található, az érintett településeken lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető. (Nkntv. 8. §)¹⁵

Általános iskola

Az Nkntv. Értelmében, 2013. szeptember 1-étől, az általános iskolában 16 óráig kell megszervezni a tanórai és tanórán kívüli foglalkozásokat. A törvény 4. §-ának 4. pontjában rögzíti továbbá az egész napos iskola fogalmát, mely olyan iskolaszervezési forma, ahol a tanórai és más foglalkozásokat a délelőtti és délutáni időszakra egyenletesen szétosztva szervezik meg.

A településen a 3 év alatti gyermek száma elenyésző, ezért bölcsőde nem működik a településen, nincs rá igény sem. Ezen felül, családi napközi sincs a településen, a területi ellátási kötelezettséggel rendelkező óvoda férőhelyeinek a száma lehetővé teszi, a hetvehelyi, okorvölgy, szentkatalin gyerekek ellátását is.

A településen általános iskola működik. Az általános iskola látja el az iskolai és óvodai oktatást.

Köznevelési és egyéb alapfeladata az alapító okirat szerint:

- általános iskolai nevelés-oktatás
- nappali rendszerű iskolai oktatás
- sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelése-oktatása (értelmi fogyatékos, egyéb pszichés fejlődés zavarral küzdők)
- sajátos nevelési igényű tanuló gyógypedagógiai nevelése-oktatása (értelmi fogyatékos, egyéb pszichés fejlődés zavarral küzdők)
- nemzetiségi nevelés-oktatás (kétnyelvű nemzetiségi nevelés-oktatás, nyelvoktató nemzetiségi nevelés-oktatás)
- magyar nyelvű roma/cigány nemzetiségi nevelés-oktatás
- integrációs felkészítés
- képességkibontakoztató felkészítés
- bővített nemzetiségi nyelvoktató nevelés-oktatás (német)

Az intézmény egyéb tevékenysége:

- Iskolai és községi könyvtári szolgáltatás
- Sportintézmények és sportlétesítmények működtetése

Az alapfokú művészeti oktatást a Szentlőrinci Ifjúság Úti Iskola keretében kihelyezett (telephelyként) működő zeneiskolai képzés biztosítja.

¹⁵ Az Nkntv. 2014. szeptemberétől 3 éves kortól teszi kötelezővé az óvodai részvételt.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A család- és nővédelmi gondozást az Eütv. 41. §-a rögzíti, ennek értelmében biztosítani szükséges a gyermekvállalás körülményeinek elősegítését a tanácsadás és gondozás eszközeivel, a családtervezéssel összefüggő ismeretek átadását és a nők egészségvédelmét szolgáló intézkedéseket.

A gyermekorvost a mozgó szakorvosi szolgálat biztosítja a védőnői ellátáson keresztül. A védőnő ellátja a család- és nővédelmi gondozást és az iskola egészségügyi feladatokat is.

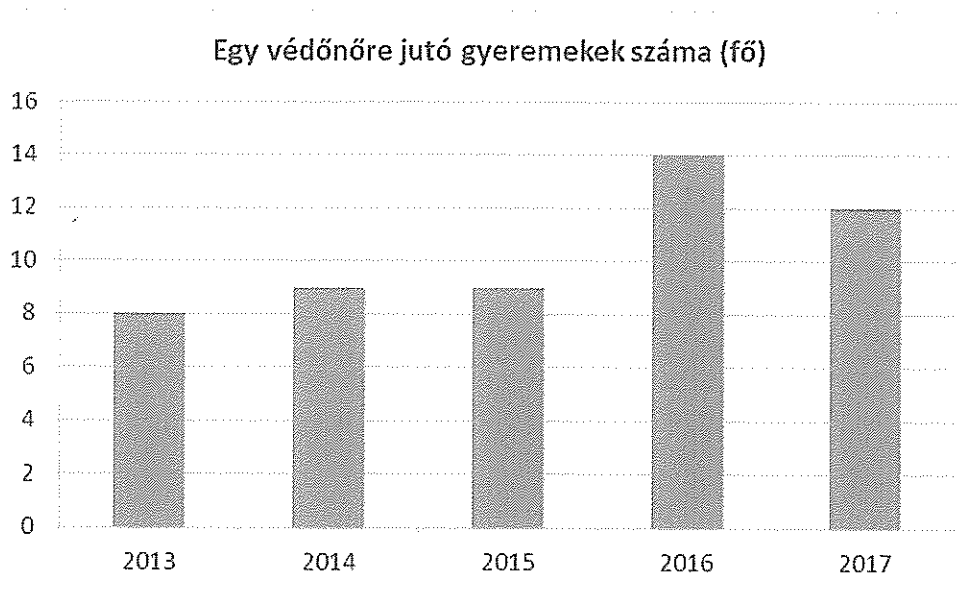
A gyermekek létszámát tekintve –kistélepülés lévén- alacsony.

A védőnői szolgálat nemcsak a kisgyermek egészségi állapotának felügyeletét végzi, hanem feladata a kismama segítése, ezzel is támogatva a felügyelete alá tartozó gyermek megfelelő testi és mentális fejlődésének biztosítását. A védőnő kapcsolatban áll a családdal, a kisgyermekeket ellátó intézményekkel, a háziorvossal is. A védőnői szolgálat hatékonyan végzi működését a gyermek- és az anyavédelemben.

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Év	Védőnők száma (TS 3201)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
2013	1	8	8
2014	1	9	9
2015	1	9	9
2016	1	14	14
2017	1	12	12

Forrás: TelR és helyi adatgyűjtés

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A családon belüli erőszak esetén alkalmazható legfontosabb rendelkezéseket a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. tv. és a Büntető Törvénykönyv tartalmazza.

A családon belüli erőszak fogalma alatt azokat az eseteket értjük, amikor az egyik családtag, házastárs vagy élettárs vagy ex-partner kísérletet tesz vagy meg is valósít olyan magatartásokat, amelyekkel a másik fél fölött hatalmat, testi, lelki, anyagi vagy jogi dominanciát tud gyakorolni. A családon belüli erőszak kifejezés mellett használatos a párkapcsolati erőszak és a gyermekbántalmazás elnevezés is. A családon belüli erőszak körébe sorolható az is, ha harmadik személy követi el a család egy tagja ellen, csupán a családban betöltött szerepe mellett. Az erőszakot a gyakorlatban tágabban kell értelmezni, beletartozhat a lelki

terroron túl a szidalmazás, verekedés, súlyos testi sértés, életveszélyes fenyegetés, erőszakos megnyilvánulások, de akár a pénzügyi-gazdasági függőségbe hozás stb. A családon belüli erőszak fogalomkörébe tartozik a partner-partner közti, illetve az idősebb családtag bántalmazása és a gyermekbántalmazás is, a családforma lehet egyszülős is. Az elkövetőket és az elszenvedőket főként a nemi és korcsoport szerinti megoszlás alapján vizsgálják. A bántalmazott és a bántalmazó minden esetben ismeri egymást, leggyakrabban családi vagy intim viszony köti vagy kötötte őket össze. Fontos eleme az erőszakos magatartás vagy annak előkészülete vagy kísérlete a bántalmazó részéről.

A nők elleni erőszak az ENSZ meghatározása szerint bármely olyan, a nőket nemük miatt érő erőszakos tett, mely testi, szexuális vagy lelki sérülést okoz vagy okozhat nőknek, beleértve az effajta tettekkel való fenyegetést, valamint a kényszerítést és a szabadságtól való önkényes megfosztást, történjen az a közéletben vagy a magánszférában.

A jelenség minden emberi civilizációban előfordul, etnikai, vallási és társadalmi osztályoktól függetlenül. A figyelem először a feminista-polgárjogi mozgalmak megjelenésekor irányult a problémára, az 1960-70-es években az USA-ban és Nyugat-Európában.

Feltárása igen nehéz, mivel a családon belüli erőszak még a mai modern társadalmakban is tabunak számít, mind az erőszak alkalmazója, mind annak elszenvedője igyekszik eltitkolni az erőszak létét. A társadalom nagy része úgy tekint a jelenségre, mint valamely családi problémára, mely nem a kívüllagra tartozik.

Elsősorban a nők elleni cselekményeknél gyakori. Magába foglalhatja a különböző fenyegetéseket (verés kilátásba helyezése, emberöléssel vagy például gyermek életének kioltásával kapcsolatos fenyegetések), zsarolást, függő viszony kialakítását (munkalehetőség korlátozás, elzárás, baráti-családi kapcsolatok megszakításának kiterjesztése), ellenőrzést az elnyomott személy felett, információk eltitkolását. Gyakori, hogy a bántalmazó a saját erőszakos cselekményét a partner-családtag állapotával, magatartásával magyarázza, felelősséget ébresztve a bántalmazottban. Az elszigetelés az egyik alapcselekménye a bántalmazónak, megpróbálja elérni, hogy a bántalmazott ne forduljon hatósághoz vagy más családtaghoz segítségért kérni. A lelki terrorhoz tartozik a partner vagy családtag vallási vagy lelkiismereti meggyőződésének manipulálása, a vallási élet korlátozása vagy nevetségessé tétele vagy valamely világnézetre- vallásra való kényszerítése is. A bántalmazó nemcsak érzelmileg, hanem pénzügyileg is igyekszik függőségbe hozni az áldozatot. Az önálló megélhetést, mint lehetőséget megszünteti és ellenőrzést gyakorol a bántalmazott pénze és vagyontárgyai felett. A bántalmazó folyamatosan szidalmazza, megszégyeníti áldozatát az emberi méltóság eltiprásáig. A testi sértéstől pedig a bántalmazott sérülést szenved, nem ritka a súlyos testi sértés, az életveszélyt okozó testi sértés, az emberölés sem. Előfordul, hogy a bántalmazó fegyvert is használ (pl. kés, revolver, bot).

A bántalmazó személyiségjegyei között megtalálható a korlátolt gondolkodásmód, az erőszak bagatellizálása, a durvaság, erőszakosság, az embertársak tárgyként való kezelése, a gyűlöletkeltés, a hirtelen indulatkitörések, féltékenység.

Magyarországon több nő, mint férfi hal meg a partnerkapcsolatokon belül elkövetett gyilkosságok áldozataként. A gyermek áldozatok kétharmada pedig fiú.

Valószínűsíthető, hogy hazánkban minden ötödik nőt rendszeresen bántalmaz partnere. Ez jelenleg mintegy félmillió bántalmazott nőt és ennél valamivel kevesebb bántalmazó férfit érint. Minden etnikai csoporton, társadalmi rétegen és lakóhelyen belül hasonló arányban találkozunk bántalmazókkal és áldozatokkal, nemcsak az alacsonyabban iskolázottak között.

Az erőszak nem a megfelelő módja az idegesség levezetésének, semmilyen családi szereposztás nem indokolja a másik megalázását és megverését. Egy érett személyiségű felnőtt képes felelősséget vállalni cselekedeteiért. A „pofonra csók” sztereotípiája csak a filmekben működik, a gyakorlatban a pofonok nem kölcsönöznek, nem múlnak el nyom nélkül. Az első pofont általában követi a többi, s a bántalmazás egyre szélsőségesebb és durvább lesz. A nők nagyon gyakran hisznek a bántalmazó ígéreteiben, ilyesmi többé nem fordul elő. Ráadásul gyakori a házastársától való anyagi és lakhatási függés is.

A partnerkapcsolati testi erőszakkal kapcsolatos esetek 95%-ában a férfi az agresszív fél és nőt bántalmaz. A fennmaradó 5%-ot a férfiakat bántalmazó nők, illetve leszbikus és homoszexuális partnereiket bántalmazó melegek alkotják.

A tapasztalatok és a statisztikák azt mutatják, hogyha egy nő szakszerű segítséget kap a trauma feldolgozásában, hamarabb észreveszi a korai figyelmeztető jeleket, s már korábban kilép a kapcsolatból.

A nők elleni erőszak különböző formáira, vagy ugyanezeknek nem a párkapcsolaton belül megnyilvánuló formáira (pl. szexuális jellegű visszaélések) is a Büntető Törvénykönyv releváns paragrafusai vonatkoznak. A zaklatás, szexuális vagy családon belüli erőszak miatt történt rendőrségi feljelentések száma alulmarad a tényleges esetek számától.

Mind a nyugati, mind a magyar adatok azt mutatják, hogy minden ötödik nő él vagy élt valaha olyan kapcsolatban, ahol partnere rendszeresen testileg bántalmazta őt. A lelki erőszakban élő nők száma ennél jóval magasabb. Sajnos súlyosbítja a helyzetet az, hogy sokszor a családon belüli erőszakra nem minden esetben derül fény.

Településünkön nincs releváns adat a családon belüli erőszakok számáról. Hetvehelyen a közfelfogás és mentalitás elítéli a családon belüli erőszakot.

Hová fordulhatunk bántalmazás esetén a hatóságon túl?

- Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat (OKIT)- 80/20-55-20, www.bantalmazas.hu,
- Nők a Nőkért Együtt az Erőszak Ellen Egyesület (NANE) – 80/505-101, www.nane.hu,
- Caritas lelkisegély Szolgálat – 80/505-503.
- Sorsunk és Jövőnk Kiemelten Közhasznú Alapítvány- 23/545-668.

Hetvehely településen az elmúlt években feljelentés nem történt családon belüli erőszak miatt.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaoththon, családok átmeneti otthona)

Krízishelyzetben lévő nőről nincs tudomásunk. A település vonzáskörzetében nincs anyaoththon, sem önkormányzati sem alapítványi, egyházi fenntartásban. A legközelebbi anyaoththon a megyeszékhelyen, Pécsen található.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Hetvehely Község Önkormányzat Képviselő-testülete 5 férfiből áll. A képviselő-testület tagjai között mindig többségben voltak a férfiak. A Szentlőrinci Közös Önkormányzati Hivatal aljegyzője, Hetvehelyi Kirendeltség vezetője, pénzügyi osztályvezetője is nő, illetve az önkormányzati hivatal is zömében nőket foglalkoztat.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A nőket fokozottan érintő társadalmi problémákat nem jeleztek a településen, ezért felszámolásukra sem irányult kezdeményezés.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Kisgyermekes nők munkalehetősége a településen belül.	Önkormányzati intézményekben történő foglalkoztatás elősegítése
A településen magas a csak alapfokú iskolai végzettséggel és a szakképzettséggel nem rendelkező személyek száma.	Az önkormányzat a közfoglalkoztatottak számára képzést biztosít a BAMKH Szentlőrinci Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya által indított képzéseken keresztül.

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. tv. értelmében a társadalombiztosítási nyugdíj rendszer saját jogú és hozzátartozói ellátásokat biztosít. A saját jogú ellátások körébe tartozik az öregségi nyugdíj, hozzátartozói ellátásnak minősül az özvegyi nyugdíj, az árvaellátás, a szülői nyugdíj, a baleseti hozzátartozói nyugellátás. A jogszabályi változások értelmében csak azok a megváltozott munkaképességű emberek kapnak rokkantsági járadékot 2015-ben, akiknél a Rehabilitációs Bizottság legkevesebb 60 százalékos egészségi szintet állapít meg, tehát legalább 40 százalékban károsodott az egészsége.

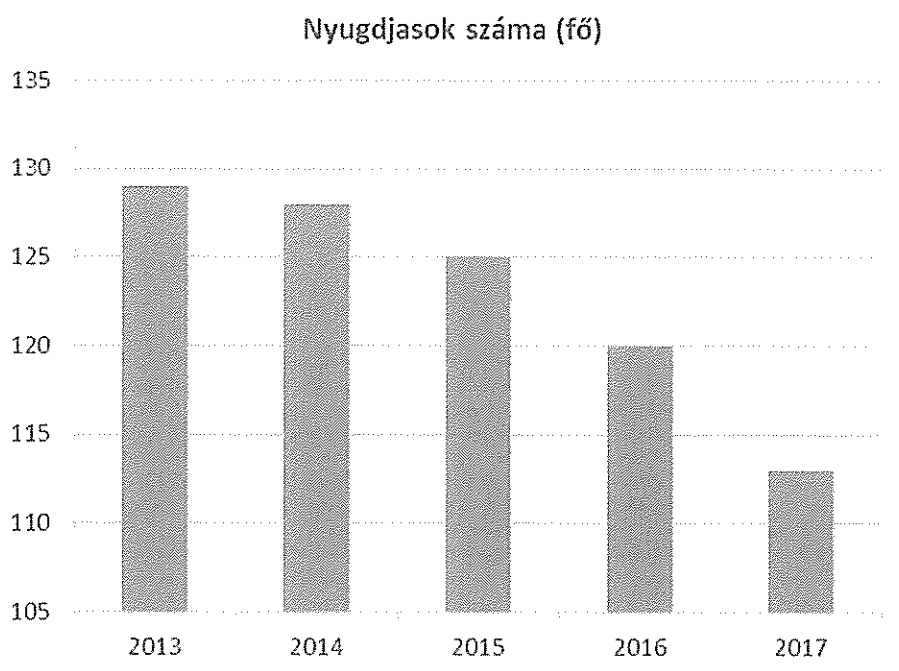
6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői, pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek

A 2013-2017 vizsgált időszakban a nyugdíjas nők aránya a férfiakéhoz képest csökkent. A 2013 –as évben 23 fővel volt kevesebb a férfi, 2017-ben az arány 17 főre változott.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 5201)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 5301)	Összes nyugdíjas
2013	53	76	129
2014	50	78	128
2015	52	73	125
2016	50	70	120
2017	48	65	113

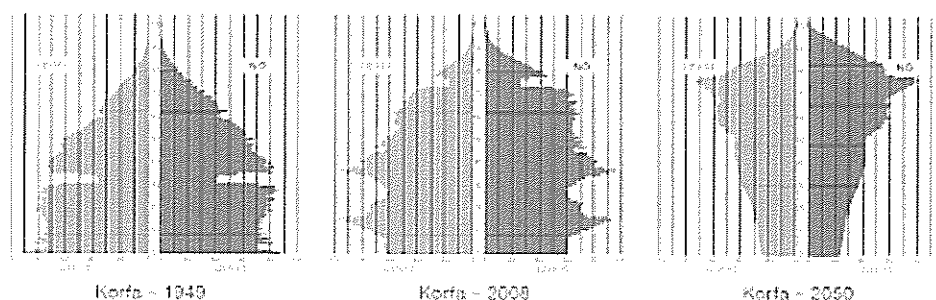
Forrás: TeIR, KSH Tstar

Magyarországon a demográfiai öregedést jelentős mértékben fokozza az alacsony gyermekszám, a növekvő élettartam és az elvándorlás. Az előreagedési mutatókat csökkenti a magasabb gyermekszám, a stagnáló vagy romló halandóság és a bevándorlás. Az öregedés folyamatában nemcsak az idősök, fiatalok, aktív korúak száma, aránya változik, hanem az egész korösszetétel átalakul, a népesség korstruktúráját ábrázoló

korfa megnyúlik. A korfa megnyúlásából következik, hogy bárhogy választunk ki egy életkort, az annál fiatalabb népesség részaránya tendenciájában csökken, az a fölötti életkorú népesség részaránya tendenciájában növekszik. Magyarországon az öregedési fordulópontok 1990 és 2025 között jönnek létre abban az értelemben, hogy az idősek száma meghaladja a fiatalokét, más megfogalmazásban, az öregedési index meghaladja az 1-et. A másik fontos jellemző a családi állapot szerinti megoszlás, ami az idős generációban – összefüggésben a fenti tendenciával – jelentős eltérést mutat az össznépességtől: a 60 év feletti nők több mint fele özvegy.

Meghatározó jelentőségű, hogy az adott társadalom miként gondolkodik az időseiről, és ez a gondolkodásmód kivétel az idősek saját magukról alkotott képére is. Az életminőséget alapvetően a testi-lelki egészség, a környezet, az anyagi és szociális helyzet határozza meg. Elfogadva az egészség életminőséget meghatározó szerepét, fontosnak tartjuk megemlíteni a korosztály szempontjából meghatározó jelentőségű tényezőt, a betegségek jelenlétét. A statisztikai adatok alapján elmondható, hogy az időskorúak gyakrabban szorulnak orvosi kezelésre, az alap- és a szakellátásban egyaránt. A betegségek jelenléte rontja ugyan az életminőséget, a korszerű gyógykezelés és rehabilitáció azonban a betegségek egy részében teljes értékű életet biztosít, a betegségek másik részében pedig javít az életminőségen. A szemléletmód kialakítása érdekében fontos, hogy már a fiatalok oktatásába is beillesszük a prevenció, a testi-lelki jólét kialakítása, az aktív életmód, valamint az öngondoskodás szerepének fontosságát.¹⁶

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal: Szociális Statisztikai Évkönyv 2010.¹⁷

Az idős ember sok veszteséggel küzd:

- nyugdíjba vonul, elveszti az addigi aktivitását, munkahelyét, azt a biztonságos közeget, ahol mindennapjait élte, sokszor feleslegesnek érzi magát
- elveszti a társát (az idősek között sok az özvegy vagy egyéb okból egyedülálló)
- egészségi állapota romlik, elveszti a korábban meglévő képességeit, romlik a látása, hallása, nem képes mozogni, krónikusbetegségek nehezítik a mindennapjait
- Az önkormányzat segíti az idősek életminőségét:

Az önkormányzat segítő szándékkal áll az idősek problémájának megoldásához. Létrehozta a Hetvehelyi Szociális Szolgáltató Központot és konyháját. Az intézményben lehetőséget biztosít a nappali ellátásra, valamint a szociális étkeztetésre. A mozgásukban korlátozottak részére kiszállítja az ebédet. Az önkormányzat Falugondnoki Szolgálatot működtet, mely gondoskodik az idősek intézménybe történő szállításáról. Beszerzi a gyógyszereket, és megoldja a járó betegellátó intézménybe való jutást. Minden esztendőben megtartja az Idősek napját, mely rendezvényre minden idősebb korosztályhoz tartozót megvendégel, elismeri a munkásveiket. Szerény ajándékozással, zenés esttel, vacsorával boldogságot lop az idős emberek életébe.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

A településen van olyan nyugdíjas, aki nyugdíja mellett munkát vállal.

b) tevékeny idős kor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

A tevékeny idős kor azt jelenti, hogy a kor előrehaladtával az emberek a társadalom teljes értékű tagjaként, jó egészségi állapotban, a munkával megelégedve, a mindennapi élet feladatait önállóan ellátva töltik az időskort, és aktív szerepet játszanak a társadalomban. Az életkoruktól függetlenül részt vehetnek a társadalomban, és jobb életszínvonalon élhetnek. A kihívás tétje az, hogy az előrehaladott kor ellenére a bennük rejlő számos lehetőséget sikerül-e gyümölcsoztetni. Ez főként három területet érint.

Foglalkoztatás – ahogy nő a várható élettartam Európában, úgy nő a nyugdíjkorhatár is. Sokan azonban attól tartanak, hogy nem lesznek képesek munkahelyüket megtartani, vagy másik állást találni annyi ideig, ameddig az a tisztességes nyugdíj eléréséhez szükséges lenne. Jobb lehetőségeket kell biztosítani a munkaerő-piacon az idősebb munkavállalók számára.

Társadalmi szerepvállalás – a nyugdíjba vonulás nem jelenti azt, hogy valaki hasznavehetetlenné válik. Az idősebbek támaszként szolgálhatnak a társadalomban más személyek számára, általában saját szüleik, házastársuk vagy unokáik ellátásában segítenek, és ezt hajlamosak vagyunk elfelejteni. Az önkéntesként való szereplésükről is gyakran megfeledkezünk. A cél az, hogy nagyobb elismertséget szerezzen az idősebbek társadalomban betöltött szerepének, és kedvezőbb feltételeket teremtsen a számukra. A Társadalmi szerepvállalásban sokat segíthet a kormányprogram, mely kedvező feltételeket biztosít az idősek munkához való jutásához, számukra kedvező adózással.

Önálló életvitel – Az időskorral együtt jár az egészségi állapot romlása, a leépülés ellen azonban sok minden tehető. A környezetünkön tett apró változtatások jelentős különbséget jelenthetnek a különböző egészségkárosodással és fogyatékossággal küszködők számára. A tevékeny idős kor azt is jelenti, hogy az idősödő személyek lehetőséget kapnak arra, hogy továbbra is – és amilyen sokáig csak lehet – kezükben tartsák saját életüket.

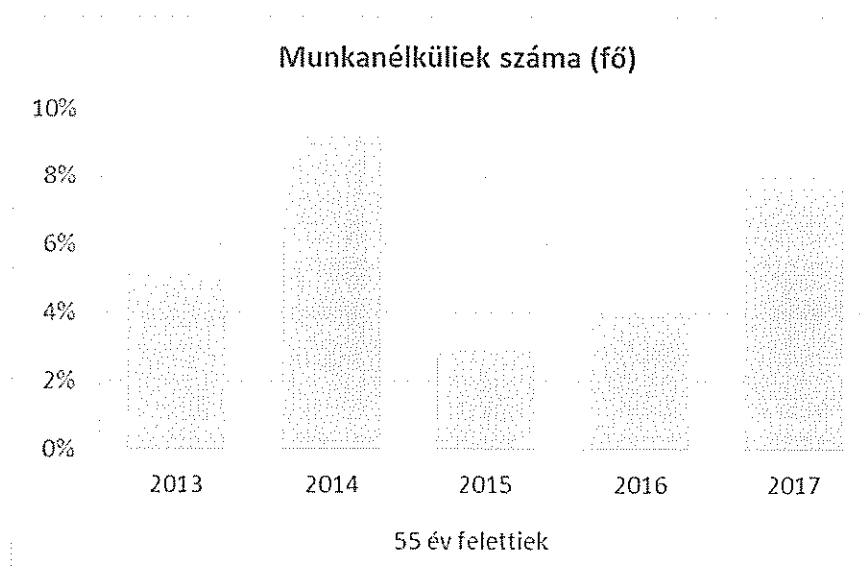
A településen az idősek számítógépes alapismeretet sajátíthattak el 60 órában, valamint a Budapesti Vezetőképző Akadémia GINOP projekt keretén belül az Iker I, és Iker II. képzés befejezését követően tablettel, illetve telefont kapnak a résztvevők.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

6.2.3. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

Év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma (TS 1010 és TS 1011)		Tartós munkanélküliek száma	55 év feletti tartós munkanélküliek száma	
	Fő	Fő	%	Fő	Fő	%
2013	39	2	5%	25	0	0%
2014	33	3	9%	21	0	0%
2015	34	1	3%	17	0	0%
2016	25	1	4%	10	0	0%
2017	26	2	8%	13	0	0%

Forrás: Helyi adatgyűjtés, TeIR

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

A szociális alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi- mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

Amennyiben az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt rászoruló személyekről az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni, a rászorultakat állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási formában szükséges részesíteni.¹⁸

Szociális alapszolgáltatás: Hetvehelyi Szociális Szolgáltató Központ és Konyhája biztosítja a nappali ellátást, valamint a szociális étkeztetést, kiszállítást, idősek ruhamosását elvégzi. Falugondnoki Szolgálat, megoldja a gyógyszerbeszerzést, kórházba, járó betegellátó intézménybe szállítást, házi segítségnyújtás, jelző rendszer.

Személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátások: az ápolást, gondozást nyújtó intézmény, a rehabilitációs intézmény, a lakóotthon, az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, az egyéb speciális szociális intézmény.

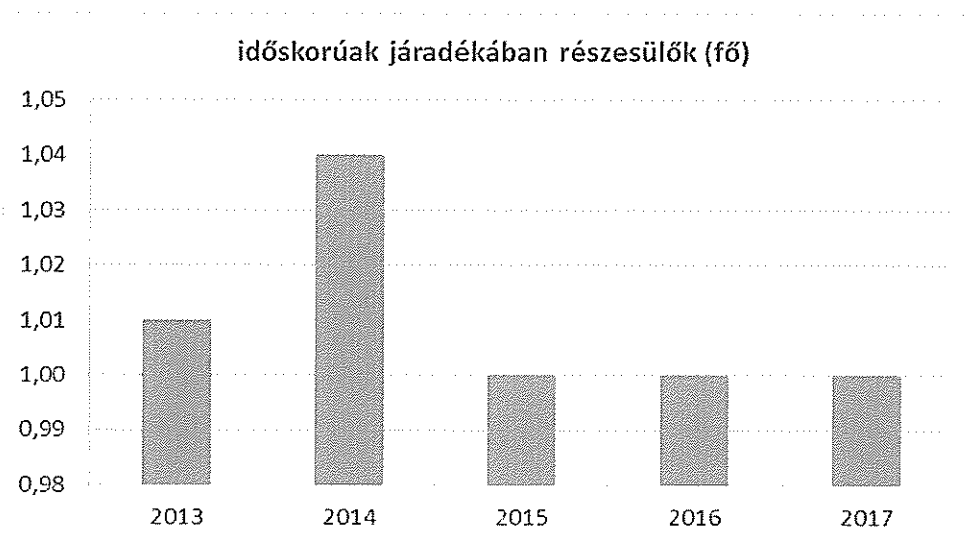
*Az időskorúak járadéka a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás. A járási hivatal hatáskörébe tartozó ellátásnak minősül, a kérelmet a kérelmező lakcíme szerint illetékes járási hivatalnál, illetve a Kormányablaknál lehet benyújtani. A kérelmezők száma alacsony a településen, nem várható emelkedés.*¹⁹

Időskorúak járadékában 2013. óta egy fő részesül.

6.3.2. számú táblázat - Időskorúak járadékában részesítettek átlagos száma

Év	Időskorúak járadékában részesítettek (évi) átlagos száma (fő) (TS 5701)
2013	1,01
2014	1,04
2015	1,00
2016	1,00
2017	1,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

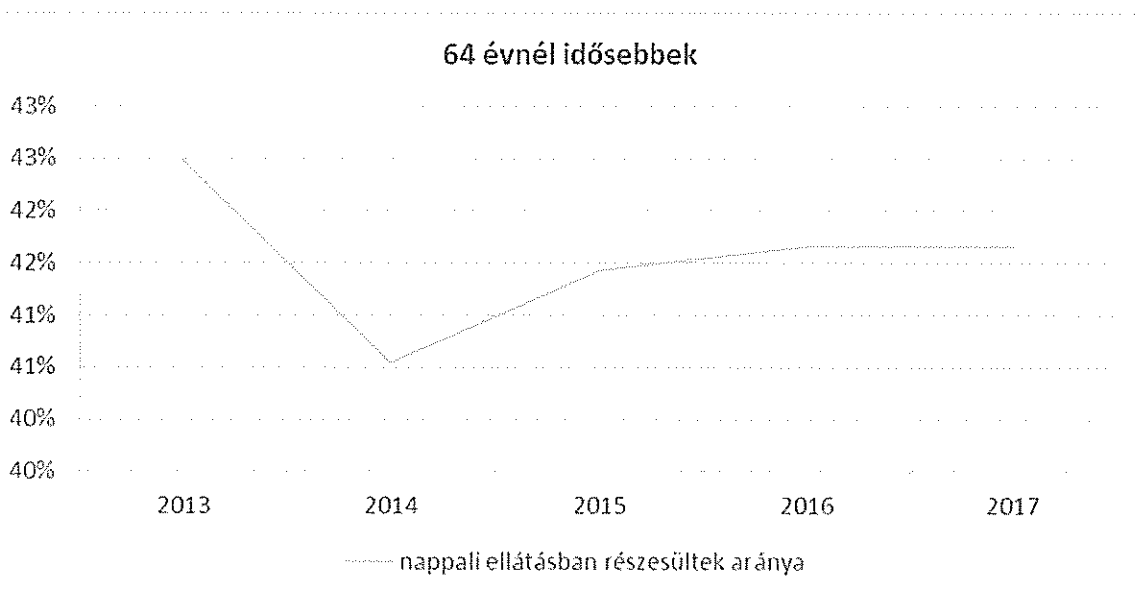
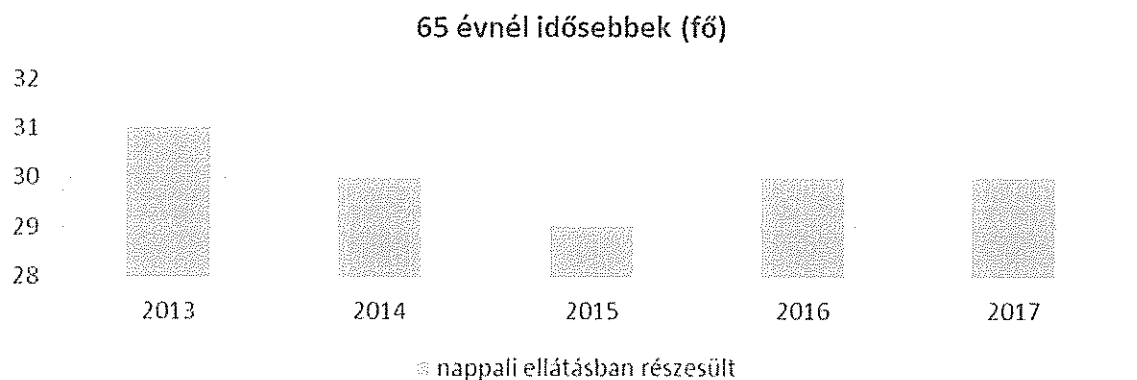
a) az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A szolgáltatásokhoz való hozzáférés a körzeti orvosi ellátáson, az Idősök Nappali ellátásán és a házi segítségnyújtás szolgáltatásán keresztül biztosított, valamint Falugondnoki Szolgáltatáson keresztül. Az orvosi rendelő akadálymentesítése fontos szempont az idősök, valamint a mozgáskorlátozottak számára. Az önkormányzat pályázatot készített az épület teljes akadálymentesítésre, melyet a döntéshozók elfogadtak, és támogathatónak ítélték. A közbeszerzést követően a munkálatok szabad utat kaptak.

6.3.1. számú táblázat - 64 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (TS 0328)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 5101)	
	Fő	Fő	%
2013	73	31	42%
2014	74	30	41%
2015	70	29	41%
2016	72	30	42%
2017	72	30	42%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az önkormányzat minden év őszén, megrendezi az Idősek Világnapja alkalmából a helyi Idősek napját. A településen katolikus templom van, az idősek hetente részt vesznek a szentmiséken.

2013. őszén elindul a mozgókönyvtár. Akik szeretnek olvasni, illetve a könyvtár szolgáltatásait szeretnék igénybe venni, azok ezt helyben megtehetik. A Szociális Szolgáltató Központ és konyhája napilapot járát, biztosítva az idősek friss információhoz jutását. Az intézmény rendelkezik Tv-vel, CD-vel, lap toppal, informatikai eszközökkel.

6.3.3. számú táblázat - Kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Év	Mozielőadás látogatása	Színházelőadás látogatása	Múzeumi kiállítás megtekintése	Könyvtár látogatása	Közművelődési intézmény rendezvényén részvétel	Vallásgyakorlás templomban	Sportrendezvényen részvétel
	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom
2013	0	0	1	11	0	52	30
2014	0	0	1	9	0	52	28
2015	0	1	1	13	1	52	29
2016	0	1	2	12	0	52	28
2017	0	1	1	15	3	52	30

Forrás: Helyi adatgyűjtés

6.4.1. számú - Művelődési közintézmények adatai

Év	A nyilvános/települési könyvtárak száma (TS 3801)	A nyilvános/települési könyvtárak egységeinek száma (leltári állomány) (TS 3901)	Muzeális intézmények száma (TS 4001)	Közművelődési intézmények száma (TS 4101)
2013	1	0	0	1
2014	1	0	0	1
2015	1	0	0	1
2016	1	0	0	1
2017	1	0	0	1

Forrás: TEIR

c) idősök informatikai jártassága

A 65 év felettiek közül sajnos nagyon kevesen tudják használni a számítógépet. Akinek ilyen jellegű igénye van, annak a Szociális Szolgáltató Központban segítséget nyújtanak. Van, aki kapcsolattartás miatt közösségi oldalon regisztráltatta magát, és helyette a dolgozók írják meg az üzeneteit.

Kevés az idősök informatikai ismerete, független attól, hogy az Idősek Klubja szervezett számukra lehetőséget. A tapasztalat szerint újra szükséges az ismereteket feleleveníteni, illetve új program keretében az idősök számára újra beindítani az informatikai alapismeretek megszerzését.

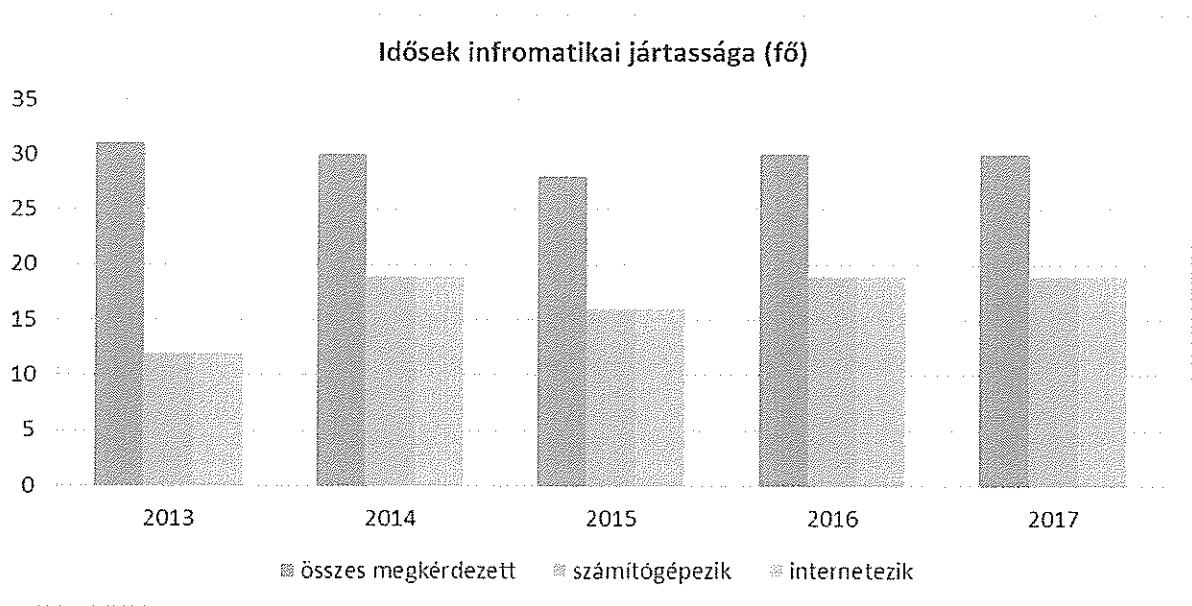
A településről egyre több fiatal megy külföldi munkára, mely kapcsolattartáshoz elengedhetetlen a Neten történő beszélgetés, illetve skype.

A program szervezést a Hetvehelyi Szociális Szolgáltató Központ szervezi le.

6.3.4. számú táblázat - Idősök informatikai jártassága

Év	Összes megkérdezett	Számítógépet használni tudók száma		Internetet használni tudók száma	
	Fő	Fő	%	Fő	%
2013	31	12	38,7%	12	38,7%
2014	30	19	63,3%	19	63,3%
2015	28	16	57,1%	16	57,1%
2016	30	19	63,3%	19	63,3%
2017	30	19	63,3%	19	63,3%

Forrás: Helyi adatgyűjtés

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az önkormányzat 2009-ben elindította az Idősek Klubját, mely 2019.01.01-től Hetvehelyi Szociális Szolgáltató Központ-ra módosult, két tevékenységi körrel bővülve. Az Intézménynek 32 tagja van. Az önkormányzat évente az Idősek Világnapja alkalmából vendégül látja az idős lakosságot egy vacsorára, apró ajándékokra egy zenés est keretében.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az orvosi rendelő nem akadálymentes, mely gondot okoz az idősek számára	Az önkormányzat pályázott és nyert a teljes akadálymentesítésre. A kivitelezés folyamatban van
Kevés az idősek informatikai ismerete	Informatikai oktatás szervezés alatt áll.